

Alberto Moravia

MASCARADA

(„La mascherata”, 1941)

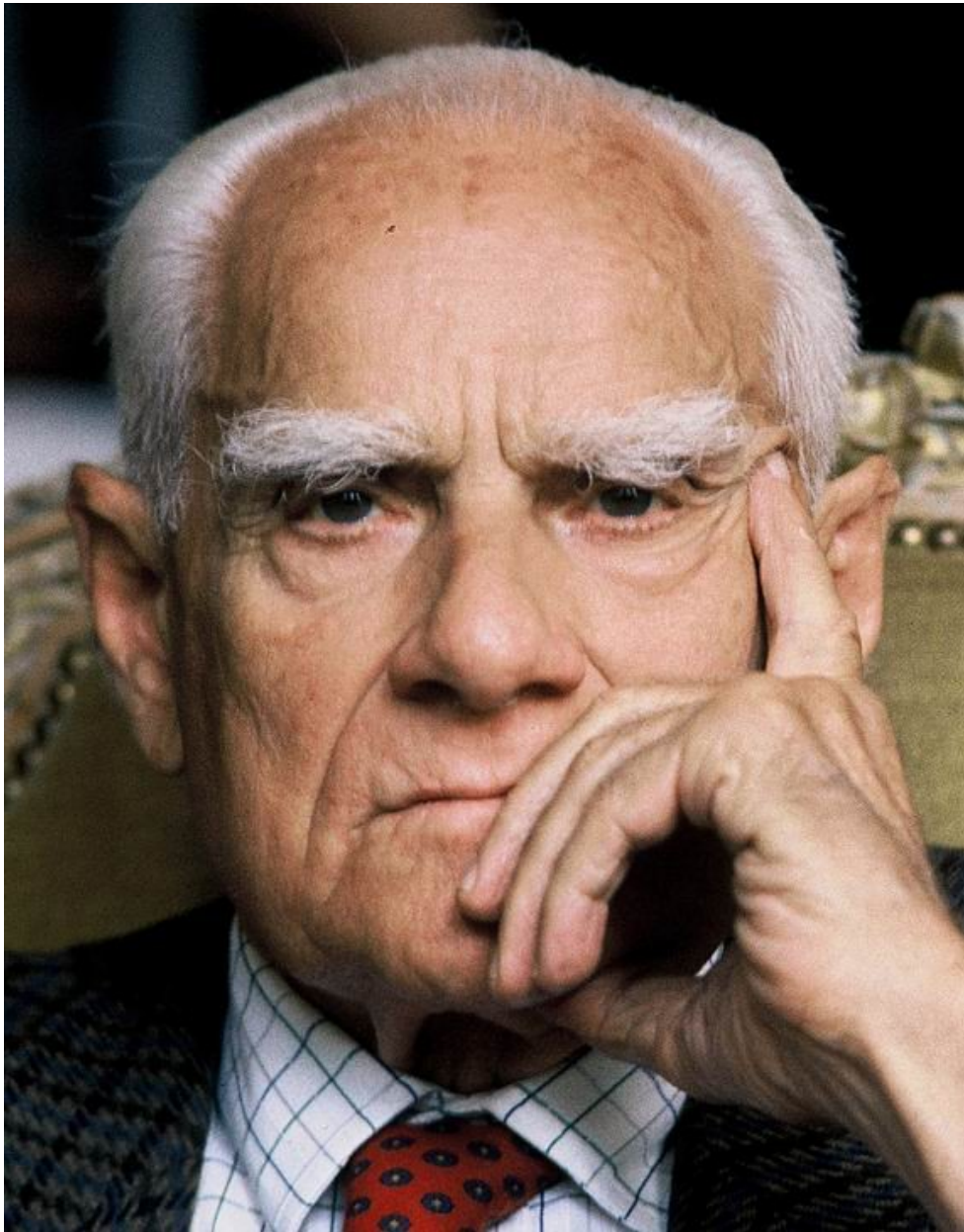
Traducere de Irina Ungureanu

**Alberto
Moravia**

MASCARADA

Kindle eBook: Cosimo, februarie 2012
- versiune definitivă -
Editura Univers, 1971
Editura Univers, colecția „Cotidianul”, 2008

Cuprins:
[Alberto Moravia](#)
[Despre autor](#)
[MASCARADA](#)

Despre autor

Născut în 1907, la Roma, Alberto Moravia a avut o copilărie împărțită între confortul familiei sale burgheze și lungile suferințe provocate de tuberculoza care l-a ținut la pat începând de la vârsta de nouă ani până a împlinit 14. În tot acest răstimp i-a citit pe clasicii literaturii și a învățat limbile germană și franceză. După ce boala s-a mai atenuat, începe, la 18 ani, să lucreze la primul său roman, *Indiferenții*, pe care îl va publica în 1929. Treptat a devenit din ce în ce mai incomod pentru regimul fascist, atât pentru conținutul textelor sale, cât și pentru faptul că era pe jumătate evreu, pe linie paternă. Pentru a continua să scrie la adăpost de atacurile politice, a început să călătorească: în Anglia i-a cunoscut pe H.G. Wells și pe Yeats, la Paris pe Valery, multe dintre experiențele acestei perioade fiind redată în articole pentru *La Stampa*, condusă la acea vreme de Curzio Malaparte. După ce *Le ambizioni sbagliate*, cel de-al doilea roman al său, a făcut la rândul lui cunoștință cu cenzura, Moravia alege pentru călătoriile sale destinații din ce în ce mai îndepărtate: după Statele Unite și Mexic, a urmat China. Dacă perioada 1933-1943 a fost pentru el „cea mai rea, din punctul de vedere al vieții publice”, după eliberarea Romei începe pentru Moravia adevărata viață culturală. Scrie la cele mai importante publicații italiene ale timpului, publică fervent povestiri și romane, care încep să fie traduse și ecranizate. Romanele sale îi aduc în 1952 *Premiul Strega*, dar, în același an, sunt trecute la Index de către Biserica Catolică. A început să scrie teatru și în 1960 și-a publicat romanul de mare succes *La noia*, în care analizează aceleași pluri ale psihologiei și sexualității. În 1972 reia călătoriile, de această dată în Africa, de unde își va strânge material pentru *A quale tribu appartieni?*

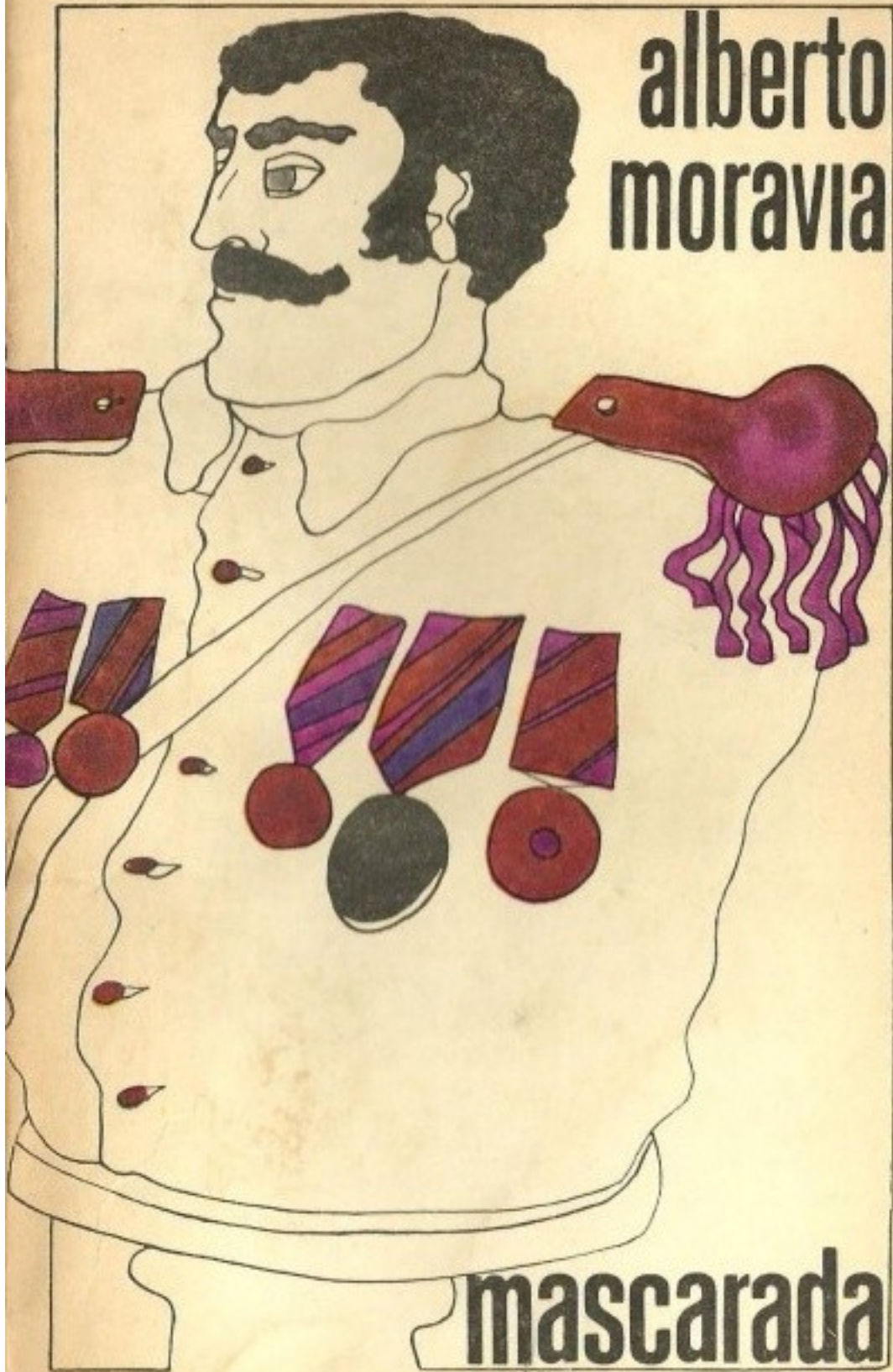
(1972), *Lettere dal Sahara* (1981) și volumul de articole *Passeggiate africane* (1987). Următoarea destinație a lui Moravia a fost Japonia, de unde a făcut pentru *Espresso* câteva reportaje de investigații despre bomba de la Hiroshima și unde se naște ideea romanului *L'uomo che guarda* (1985). Între 1984 și 1989 a fost deputat al Parlamentului European, iar în 1986 se căsătorește cu o spaniolă mai tânără decât el cu 47 de ani. Patru ani mai târziu, într-o dimineață, Alberto Moravia, eseist, dramaturg, romancier, jurnalist și important lider al intelectualilor de stânga din Italia, moare la Roma.

Romanul *Mascarada* (1941), la fel ca mai toate cărțile sale publicate în perioada Romei fasciste, a fost imediat retras din librării. Conceput imediat după călătoria pe care o făcuse în Mexic în 1935, *Mascarada* este, în cheie satirică, o poveste despre politicile acelei epoci, în care inserează și intrigi amoroase, precum și nenumărate „pilde” despre formele de putere.

Alina Purcaru

**alberto
moravia**

mascarada

MASCARADA

După aproape zece ani de crâncen război civil, națiunea de peste ocean, decimată, distrusă, secătuită, își încredințase soarta în mâinile generalului Tereso Arango.

Pe cât de curajos, pe atât de vigilent, Tereso supraviețuise și învinsese o jumătate de duzină de generali care, în fruntea armatelor, își disputaseră puterea de-a lungul celor zece ani de grele lupte interne.

Tereso avea gusturi simple, militare, ca să nu le numim chiar primitive. Societatea strălucită a capitalei cu greu s-ar fi putut lăuda că l-a putut vedea mai de aproape, cu excepția sărbătorilor patriotice și a parăzilor militare. Saloanelor și recepțiilor din înalta societate, Tereso le prefera cinele intime în compania vechilor tovarăși de arme, luptele de cocoși, coridele, teatrele populare sau, de ce nu, o carte bună de istorie sau muzica ușoară a unei obscure orchestre de chitară. Așa se explică de ce Tereso, fire simplă și rezervată, se încăpățâna să refuze cu hotărâre, de mai mulți ani, invitațiile ducesei Gorina, cea mai cunoscută, mai bogată și mai ospitalieră femeie nobilă din întregul ținut, însă Gorina își jurase să pună capăt mizantropiei lui Tereso; cum complimentele și lingușirile mieroase rămâneau fără efect, ducesa își pusese în cap să descopere punctul slab al generalului. Cu toată virtutea de care dădea dovadă, Tereso era bărbat, și trebuia să aibă un punct slab. În spatele celor mai exaltate și severe aere de superioritate, Gorina ascundea o șiretenie bonomă și pătrunzătoare. Nu îi luă mult ca să descopere că Tereso, atât de puternic în război, se lăsa dezarmat la o singură privire a unei femei care îi plăcea și că, mai ales, în momentul acela, era îndrăgostit de Fausta Sanchez, o văduvă foarte tânără, printre cele mai frumoase din societate. Așa se face

că ducesa o invită pe Fausta acasă la ea, o pofti în cabinetul ei privat și se întrețină cu ea preț de câteva ore. Urmarea acestei întrevederi a fost că, după câteva zile, în timpul unei recepții diplomatice, Tereso primi o nouă invitație din partea Gorinei.

Pe Gorina, Tereso o ura, pentru că în ea vedea întrupate tot orgoliul, ignoranța, corupția și vanitatea vechii clase aristocratice a țării. Răspunse ca de obicei invitației: îi părea sincer rău că trebuia să refuze, dar treburile statului îl împiedicau cu desăvârșire să-și permită luxul unei distracții ca aceea pe care ea i-o propunea. Impasibilă și arogantă, Gorina lăsa să îi scape, ca din întâmplare, observația că acest refuz avea s-o supere, fără îndoială, pe marchiza Sanchez, care spera să-l întâlnească negreșit la petrecere.

Tereso, care de luni de zile o urmărea fără sorți de izbândă pe Fausta, la auzul numelui ei, își simți inima, în ciuda vârstei și a experienței, tresărindu-i tinerește în piept.

— Dar de unde știți, făcu imprudența să întrebe, că prezența mea îi va fi pe plac?

— Dar cui nu i-ar fi pe plac prezența Excelenței Voastre? îi răspunse Gorina, cu aerul că mai degrabă îi servește o lecție decât că l-ar măguli.

Tereso își mușcă buzele și bătu sec în retragere: dacă Fausta dorea într-adevăr să-l vadă, nu avea decât să vină la palat în orele de audiență și avea să fie primită imediat. Da, Fausta își pierduse soțul, dar avea încă un frate, îi aminti ducesa; și cum își putea imagina Tereso că fratele ei i-ar fi putut permite Faustei să treacă acel prag care se dovedise fatal reputației atâtor femei? Era prea cunoscută fascinația pe care Tereso o exercita asupra femeilor pentru ca fratele Faustei să o expună unor asemenea riscuri. „Am priceput”, gândi Tereso, „prețul Faustei, pentru început, este participarea mea la petrecere”. Conchise că da, va veni la bal. Ce coincidență, adăugă cu ingenuitate, tocmai trebuia să meargă la Antigua, un orașel nu departe de vila unde Gorina avea să dea petrecerea; va profita de ocazie să treacă și pe la vila ei. Cu aceste ultime cuvinte, Tereso spera să o inducă în eroare pe Gorina asupra adevăratelor motive care îl făcuseră să-i accepte invitația.

Gorina, în schimb, crezu că, în cele din urmă, peștele căzuse în plasă.

În realitate, Fausta, de altfel în deplin acord cu fratele ei, își puse în cap de multă vreme să devină amanta lui Tereso. Știa însă că bărbații, și mai ales cei puternici, acordă lucrurilor la care râvnesc o valoare cu atât mai mare, cu cât acestea se dovedesc mai greu de obținut. A se lăsa invitată de Tereso la palat sau în una dintre reședințele lui de vânătoare ar fi însemnat să compromită de la bun început relația, să-i îngusteze dramatic durata și s-o facă întru totul asemănătoare celorlalte. De aceea, Fausta se arată foarte doritoare să afle părerea Gorinei, iar aceasta o sfătuie să aștepte până la petrecerea pe care, în fiecare an, în aceeași perioadă, o dădea la vila sa de la țară. În timpul petrecerii, Fausta urma, după multe încercări dificile, să-i dea de înțeles lui Tereso că nu îi era întru totul indiferent. Cele două femei aveau să-l manevreze în asemenea măsură, încât Tereso să fie mereu nesigur și nesatisfăcut și astfel să tragă cât mai multe foloase cu puțință de pe urma lui.

În felul acesta, recepția se arăta a fi o încrucișare de interese. Odată obținută încuviințarea generalului de a participa la petrecere, ducesa își simțea satisfăcută vechea și nesățioasa ei vanitate de amfitrioană. Fausta, între timp, își întindea plasa. Fratele ei, Manuele, spera să îi smulgă generalului anumite favoruri care până atunci îi fuseseră mereu refuzate. În sfârșit, Tereso spera s-o cucerească pe Fausta. În ultima clipă, o altă intrigă veni să completeze tabloul celorlalte: era vorba de cea mai complicată dintre toate, urzită de șeful poliției, Osvaldo Cinco.

Șeful poliției, un om mărunț, cu un cap mare și mios de cocoșat, cunoscut pentru crescătoriile sale de tauri de rasă și pentru manșetele de mătase de culoare crem, mereu înnegrite și mototolite, care îi atârnavă mai mult de-o palmă de-a lungul mâinilor sale lungi și păroase, în timp ce încerca zadarnic să și le împingă înapoi, vedea cum, de câțiva ani încoace, pierdea tot mai mult teren în fața lui Tereso. Îi fusese de un real folos generalului la începutul guvernării sale, când, pentru a calma țara, se impunea intervenția alternativă prin forță sau moderație. Dar, cu timpul,

Tereso începuse să se bucure de o popularitate în creștere și generalul recursese din ce în ce mai rar la metodele nu tocmai transparente, ca să spunem adevărul, ale lui Cinco. Tereso, fără a da nimic de bănuit, înlocuise treptat angrenajul vechii puteri. Guvernul pe care îl conducea se voia din ce în ce mai benign și patern; odată cu schimbarea vremurilor, tovarășii vechi și feroce din primele bătălii nu-și mai aveau rostul. Dacă Tereso încă nu se descotorosise de șeful poliției, era pentru că își dădea seama că tot ceea ce era murdar în guvernul său, ceea ce mai rămăsese, cădea pe umerii lui Cinco, lăsându-l pe el imun. Dar, iubit cum era deja, Tereso nu mai avea nevoie de niciun fel de paratrăsnet. Se gândea să-l înlocuiască pe Cinco cu cineva nou, un funcționar oarecare, devotat și cinstit, fără trecut și cu mâinile curate. Cu aceste intenții, Tereso îi arăta o răceală vădită. Cinco, pentru care securitatea țării se confunda cu opera propriei sale vieți, și se vedea nevoit s-o cedeze acum în mâinile cine știe cărui subaltern, nu putea decât să deplângă această atitudine.

Își dădea perfect de bine seama că motivul principal al schimbării sale din funcția de șef al poliției erau liniștea fără precedent a țării și popularitatea fără pereche de care se bucura Tereso. Îi ajunse la ureche vestea că generalul avea să participe la petrecerea dată de Gorina și îi fu cât se poate de clar că, dacă ar reuși să însceneze în timpul petrecerii un atentat, Tereso, înspăimântat, ar fi putut să renunțe pentru un timp la ideea de a-l înlătura. Știa prea bine că jocul era cât se poate de periculos; că în joc era nu numai cariera lui, ci propria sa viață. El era însă un jucător și știa că, cel mai adesea, loviturile periculoase au mai mulți sorți de izbândă. Se duse la Tereso și, fără ocolișuri, îi dezvălui cum i se adusese la cunoștință că se pregătea împotriva lui un atentat, care urma să aibă loc în timpul petrecerii organizate de ducesa Gorina.

— E o treabă foarte serioasă, încheie Cinco, e vorba de oameni disperați și gata de orice... vă sfătuiesc, Excelență, să găsiți un pretext pentru a nu lua parte la petrecere... e adevărat că în felul acesta nu vom putea pune mâna pe conspiratori... dar cel puțin

vom evita orice risc...

Prin aceste cuvinte alese cu grijă, Cinco spera să-l atingă pe Tereso în propriul orgoliu, să-i trezească spiritul cutezător și să-l determine, în cele din urmă, să ia decizia contrară celei insinuate de șiretul șef al poliției. Numai că, de data asta, era în joc Fausta și aventura cu ea și Tereso, complet nepăsător în fața pericolului, se temea ca nu cumva planul lui de seducție să fie tulburat.

— Îmi spuneți că aveți numele conspiratorilor..., spuse brusc, ei bine... arestați-i și, cu asta, basta.

— Cum am putea face așa ceva, Excelență? replică șeful poliției, în timp ce își împingea la încheieturi manșetele de mătase, șifonate deja la acea oră matinală, avem nevoie de probe... minimum de probe... altfel vom aresta cetățeni pașnici în loc de conspiratori...

Întrevederea avea loc în sala bățăliilor, denumită astfel deoarece Tereso ceruse ca pereții să fie pictați cu scene din cele mai importante lupte la care luase parte. Șeful guvernului se ridică de la masa de scris și începu să se plimbe în sus și în jos prin vastul salon.

— Acesta e rezultatul sistemelor voastre mult lăudate, se auzea bombănind, se atentează asupra vieții mele... o dată ies și eu din această vizuină, și mi se pregătește moartea... toată vina e a voastră... a poliției voastre blestemate care nu știe să-și facă meseria... dar am să vă dau afară... vă distrug... vă destitui pe toți.

Cinco, deloc intimidat, surâse. Știa, din experiență, că aceste răbufniri nu însemnau nimic. În accese de furie ca acesta la care tocmai asistase, Tereso își masca momentele de îndoială și de reflecție. Simțindu-se nesigur, poza cu un aer de siguranță și de agresivitate. De fapt, în clipa aceea, Tereso se gândea la Fausta și se întreba ce avea să facă. Cinco avea dreptate: conspiratorii trebuiau prinși asupra faptului. Pe de altă parte, exista riscul ca aventura, în agitația dezvăluirii atentatului și a arestului, să fie compromisă iremediabil. Femeile sunt schimbătoare; trec cu ușurință prin idei și sentimente. Era clar că Tereso își făcea destule iluzii cu privire la Fausta; n-avea cum să-și dea seama însă că

sentimentele ei nu puteau fi alterate în momentul dezvăluirii conspirației. Brusc, îl întrebă pe Cinco dacă se simțea în stare să acționeze fără ca petrecerea să fie afectată în vreun fel. Șeful poliției, care asta aștepta, îl asigură că va face față fără probleme: nimeni nu-și va da seama de nimic. După ce în câteva rânduri își revărsă accesele de proastă dispoziție, lui Tereso i se năzări că, dacă într-adevăr lucrurile aveau să meargă așa cum Cinco îi promisese, și ținând cont de abilitatea verificată a acestuia, atunci nu încapă îndoială că, în loc să-i tulbure aventura, episodul conspirației i-ar fi adăugat un plus de savoare. Femeilor, se gândea Tereso, le plac bărbații curajoși. În ochii Faustei el ar fi nu doar șeful guvernului, ci un bărbat care, deși viața i-a fost pusă în pericol, a avut curajul să pună dragostea înainte de toate. Aici trebuie să recunoaștem că Tereso era realmente curajos și că nouă oameni din zece, în locul său, ar fi ascultat sfaturile mincinoase ale lui Cinco și ar fi renunțat astfel atât la petrecere, cât și la aventură. Dar Tereso avea o stare de spirit pe care o au îndrăgostiții și bărbații trecuți de prima tinerețe, o stare plină de agitație și melancolie, pentru care moartea, departe de a fi o piedică, le aprinde pasiunea. Iar dacă atentatul și-ar atinge ținta, își spunea Tereso, n-ar exista pentru el moarte mai frumoasă: însângerat, în culmea gloriei și a puterii, în brațele femeii pe care o iubea. Tereso avea pasiunea grandorii; pasiunea asta, care îl făcuse să urce de la gradul cel mai de jos până la înălțimile supreme ale puterii, îi dădea o infinită superioritate asupra tuturor miniștrilor săi și a societății în care trăia.

Se înțeleseră, prin urmare, ca Tereso să ia parte la petrecere, așa cum își propusese. Cinco avea să demonstreze cu această ocazie toată priceperea sa de polițist: va șterge orice urmă de conspirație și conspiratori fără ca nimeni să bage de seamă. Liniștit acum, Tereso își luă rămas bun de la Cinco, care se duse să pregătească falsul atentat; pentru că până la petrecere mai lipseau doar câteva zile.

Între colaboratorii lui Cinco era unul în care șeful poliției avea încredere oarbă. Acesta era un oarecare Perro, cel mai subtil și mai

bizar dintre numeroșii săi agenți de instigare. Perro, pentru a o spune pe șleau, mai mult decât spion, avea ceva dintr-un actor care știe, de fiecare dată, să intre în roluri diferite. Înalt peste medie, cu o înfățișare elegantă și robustă, Perro avea un chip ca o mască de ceară colorată. Dar o mască întru totul netedă, fără cel mai mic defect. Cu fruntea lui înaltă și îngustă, cu ochii bine conturați, ieșiți din orbite și ațintiți ironic într-un punct fix, ca aceia ai anumitor statui arhaice cu pietre în loc de pupile, cu nasul lung și fin, cu marginile gurii largi îndreptate în sus, mereu surâzătoare și complezentă sub mustățile tăiate scurt, Perro aducea cu unul din acei actori care până și în afara scenei mai păstrează pe chip un aer rătăcit, artificial, imobil, înșelător. Perro purta, întipărită pe chip, detașarea amuzată și complice a cuiva care joacă un rol, orbirea celui care, în spatele reflectoarelor, care iluminează scena, nu vede mai mult decât hăul negru. Perro era spion doar pentru că nu-și cunoștea vocația de actor.

Alții în locul lui ar fi putut încerca să înșele spectatorii în sălile de teatru, nu fără succes. Numai că actorilor le plac aplauzele; Perro, în schimb, prefera umbra, discreția, secretul. În afară de gustul pentru prefăcătorie, Perro avea un simț înnăscut al intrigii, al trădării și al jocului.

I se părea că mai puternic era el, care îi făcea pe oameni să vorbească urmându-și pasiunile lor cele mai secrete și primejdioase, decât Tereso, care îi puneă să meargă câte patru, cu pușca la umăr. Perro se imagina demiurgul tuturor acelor pe care îi trăgea pe sfoară, un păpușar protagonist al unei farse complicate. Nu-l speriau prea tare consecințele acestei trădări permanente, fie că era vorba de închisoare sau de zidul de execuție. Se simțea motivat de slujba pe care o avea. Chiar și fără această motivație ar fi acționat în același mod. Era ambițios și spera să ocupe într-o zi poziția care astăzi îi aparținea lui Cinco. Perro credea că, în anumite circumstanțe, cel care conduce nu e guvernul, ci poliția. El aspira la funcția de șef al poliției, din care ar fi putut deveni un fel de eminentă cenușie pe lângă Tereso, acum bătrân și obosit; putea astfel să transforme țara întreagă într-un teatru de intrigi,

într-o orgie a trădării. Numai această ambiție îl reținea de la a juca dublu chiar și cu Cinco, lucrând ca spion pentru acesta din urmă și pe post de conspirator în slujba vreunui partid politic secret. Oricum, în țară, partidele, secrete sau nu, dispăruseră cu totul de multă vreme.

Așadar, Cinco îl chemă pe Perro și îi explică ce se aștepta de la el. Trebuia pescuit un fanatic, un nebun sau un naiv, mă rog, care să fie convins să facă atentatul, dându-i tot ceea ce avea nevoie, de la arme și loc de desfășurare, de la complici până la ocazia potrivită. Descoperit la timp, atentatul i-ar fi adus lui Cinco, dar și celorlalți implicați, cu excepția singurului actor sincer, onoruri, avansări de poziție, bani. Cinco nu-i încredința lui Perro motivele care îl împingeau să pună la cale această înșelătorie; nu o făcuse din pudoare, ci pentru că știa că nu era nevoie; oricum Perro, de la primul cuvânt, pricepuse despre ce era vorba. După ce ascultă descrierea făcută de Cinco, Perro îi spuse că avea la îndemână omul pe care îl căutau. Un fel de nebun, pe care îl ținuse „la cald” în toți acești ani, care așteptase momentul prielnic pentru situații de acest gen. Se va ocupa el: totul va ieși impecabil. Cinco îi ceru să-i relateze cum va acționa. Calm, Perro îi expuse, cu nedisimulată plăcere, planul său de acțiune, cu aceeași precizie cu care un mecanic ar demonta o mașină, piesă cu piesă, în fața ucenicilor săi. Cinco, care aprecia luciditatea geometrică a lui Perro, fu pe deplin convins. Fără alte instrucțiuni suplimentare, Cinco îl lăsă să plece, nu înainte de a-i da întâlnire peste câteva zile la petrecerea dată de Gorina.

Perro plecă de îndată spre Antigua. Îmbrăcat ca un valet fără slujbă, cu pantaloni negri, haină de culoare albă și cămașă scrobită, Perro călători într-un vagon de clasa a treia, în permanență amabil, serviabil și politicos, întocmai cum ar fi trebuit să arate personajul pe care îl interpreta. Tovarășii săi de drum, în mare parte țărani și oameni din popor, conveniră în cele din urmă că – așa cum reieșea din discuțiile îndelungate avute cu el – era vorba de un fecior cumsecade de servitor care căuta o slujbă la curtea celebrei ducese Gorina. Perro, care făcea pe

naivul, merse până într-atât încât îi ceru unuia dintre ei, care lucrase acolo ca grădinar, să-i descrie vila.

— Din câte îmi pot da seama, zise Perro după ce acesta îi înșiră splendorile vilei, e locul care mi se potrivește... Întotdeauna mi-am dorit să servesc în case mari... e mai puțin de făcut și câștigi mai mult.

— Și pe urmă, voi, valeții, interveni un țăran înstărit, e un lucru știut că în asemenea locuri nu vă pierdeți vremea... un pic de ici, un pic de colo.

Cu fața grasă și lăbărțată, îi făcu semn cu ochiul, în timp ce cu mâna făcea gestul cuiva care fură. Dar el era un tânăr cinstit, se indignă Perro, și, dacă s-ar fi întâmplat ca vreunul dintre cei prezenți să nu îl creadă, putea oricând să le arate certificatele de la cele cinci-șase case în care servise până atunci; între acestea era și cel din partea contesei de la Villahermosa, care fusese foarte mulțumită de serviciile lui. Se iscă un dialog aprins în care interveniră și alți călători: țăranul se văzu nevoit să admită, în fața lui Perro, acum vădit jignit și enervat, că el vorbise la modul general, fără să facă vreo referire la cei de față. Nu încapă îndoială, Perro ar fi putut foarte bine să evite luxul acesta de prefăcătorie, ca și osteneala de a călători într-un vagon de clasa a treia. Numai că lui nu-i plăceau lucrurile făcute pe jumătate și unde mai punem și că îi făcea plăcere să se amestece cu oamenii din popor, să le înțeleagă firea și opiniile.

Perro ajunse la Antigua către asfințit; după ce ajută o țărană în vârstă să-și coboare plasele și coșurile, își îndesă pe cap șapca de jocheu și, cu valiza de carton ponosită în mână, se îndreptă spre ieșirea din gară. Orașul, cândva bogat și cu o populație numeroasă, grație minelor de argint din apropiere, era astăzi lipsit de orice importanță. Îi rămăseseră din trecut câteva biserici și capele mediocre, pierdute într-un labirint de străduțe, printre colibe și palate baroce. După ce ieși din stația de tren, Perro se urcă într-un tramvai hodorogit înțesat de muncitori și de țărani, și coborî în piața centrală. Își amintea că în piața aceasta de formă dreptunghiulară, înconjurată de platani uriași, se aflau cele mai noi

și pretențioase clădiri publice ale orașului: palatul guvernatorului, palatul cu birourile municipale, banca, hotelul principal din oraș, cele două cafenele politice. Dincolo de piață începeau străduțele, întunericul, bisericile goale, casele sărăcăcioase și mizeria. Nepăsător, cu valiza mereu după el, Perro se apucă să dea un ocol pieței. Nu fu nevoie de prea mult efort pentru a afla, ascultând conversațiile unora și altora care se plimbau pe sub platani sau stăteau așezați pe băncuțe, că în piață, și deci în orașul întreg, nu se vorbea despre altceva decât despre apropiata venire a lui Tereso și despre petrecerea dată de Gorina. Dacă pregătirile pentru venirea generalului se limitau de fiecare dată la eternele proclamații lipite pe ziduri, la aceleași iluminații și la cunoscutele arcuri de triumf din flori, Gorina pusese realmente orașul pe jar. Din câte reușise Perro să afle, ducesa închiriasse cele două hoteluri mai importante din Antigua pentru a pune la dispoziția oaspeților vechile camere îmbâcsite și provinciale. De zile în șir lucrau pentru ea croitori pentru a coase costumele pentru balul mascat, furnizori pentru a asigura cantități uriașe de provizii, grădinari și tehnicieni care pregăteau iluminarea parcului și decorațiunile festive. Prin comparație, Tereso dădea mult mai puțină bătaie de cap orașului; nici măcar coregrafia militară în cinstea venirii lui nu mai era o noutate. Perro văzu, chiar în piață, în jurul statuii ecvestre a lui Simon Bolivar, nu mai puțin de vreo douăzeci de mașini de lux enorme. Câțiva derbedei și alți gură-cască le dădeau târcoale, mirându-se de forma ciudată a capotelor și admirând luxul caroseriilor strălucitoare. Continuându-și investigația, Perro părăsi mașinile și intră în cele două cafenele. În timp ce sorbea cu un aer distrat o băutură sălcie din alcool de agave, auzi cum și aici nu se discuta despre altceva decât despre recepția ducesei Gorina. Se vorbea de sute, ba chiar de mii de invitați, de jocuri de măști, de orchestre, de bucătari și de bucate. Comentariile, băgă de seamă Perro, erau mai degrabă admirative decât răuvoitoare. Semn clar, acesta, că poporul nu era atât de nevoiaș încât să vadă în acea paradă de bogăție o sfidare la adresa propriei mizării. După ce se odihni între timp pe una din acele băncuțe unde vreo trei – patru

bătrâni se întrebau asupra prețului estimativ al mașinilor invitațiilor Gorinei, Perro intră pe rând în cele două hoteluri ai căror portari îl înștiințară, strălucind de satisfacție, că toate camerele erau ocupate; se aventură apoi înspre partea din spate a pieței, de unde se împărțea în două o stradă ceva mai largă și mai puțin șerpuitoare decât celelalte, strada Alameda Dos de Mayo. Ajuns în capul străzii, aruncă o privire înspre cofetăria elegantă, singura din oraș, care își etala vitrinele pline până la refuz cu dulciuri. Cu nasul lipit de geam, Perro văzu în interiorul cofetăriei o mulțime de personaje ciudate, îmbrăcate într-un mod cel puțin neobișnuit pentru acele locuri: bărbații, cu pantaloni bufanți și scurți, în haine de piele, aveau fulare colorate în jurul gâtului, purtau cizme înalte din toval galben și pălării cu boruri largi. În pantaloni de piele, femeile purtau cămăși în carouri, pălării bogate de fetru și aveau cizme înalte în picioare. Erau costume de *rancher-i*, numai că în toată provincia nu exista niciun *ranch*; în orașelul acela ecleziastic, în cofetăria aceea la modă, costumele lor păreau să anunțe mai degrabă balul mascat al Gorinei. Invitații ducesei – pentru că despre ei era vorba – ocupau mesele cofetăriei, se înghesuiau în jurul tejghelei de la bar, închinau paharele, imitând cu plăcere gesturile grosolane și nestăpânite de *cowboys*. Perro se simțea ca și cum ar fi tras cu ochiul la repetițiile generale într-un teatru de operă. După ce privi cu atenție această scenă stranie, o porni pe strada Alameda. O străbătu în întregime și întârziind din când în când în fața vitrinei vreunui prăvălii, se pomeni într-o piață invadată de ierburi, de unde biserica dedicată Madonei de Los Remedios își înălța fațada sumbră și crăpată. Într-o clipită, Perro desluși, în penumbra nocturnă, un individ îmbrăcat într-un costum șters, între liliachiu și maro, cu o pălărie de culoarea laptelui pe cap, cu pantofi negri și fusiformi, deformați de degetele groase, și care, în ciuda timpului frumos de afară, ținea în mână o umbrelă. Perro se duse țintă la el și-l bătu pe umăr. Celălalt întoarse spre el o față oacheșă, cu trăsături bine definite, cu un nas lung, ascuțit și lucind plin de grăsime.

— Bine, inspectore, se răsti Perro la el, dar ce faci aici, în piața

asta, cu umbrela sub un cer așa de senin? Poate vrei să te aperi de rândunici?

— Iertați-mă, spuse agentul, când am ieșit părea că o să plouă.

— Și apoi, continuă Perro, te lași interpelat în felul ăsta de către oricine ți s-ar adresa cu „inspectore”? Și dacă te-aș fi dus de nas?

— Vă recunoscusem, răspunse celălalt cu un râs neghiob. Perro îl mai muștră o vreme, îl întrebă dacă observase ceva neobișnuit și, cum inspectorul îl asigură că orașul era cât se poate de liniștit, îl părăsi la postul său de lucru și trecu mai departe.

Din piață, Perro, ca unul care cunoștea locurile, făcu spre stânga luând-o pe câteva străduțe întortocheate. Se lăsase noaptea și, pe străzile înguste, felinare slabe iluminau palid portalurile solemne ale palatelor, porțițele caselor modeste, scări șerpuitoare, cărări înfundate, ferestre străjuite de gratii, drumuri în răspântie. Din când în când, câte o piață asimetrică se deschidea în jurul unei biserici înalte cu fațada întunecată. Perro, care așteptase lăsarea serii pentru a se putea furișa nestingherit spre locul unde se îndrepta, ajunse în sfârșit în intrândul unui palat impunător. Urcă mai multe trepte pe o scară fastuoasă, dar murdară, și, trecând printr-un canat căptușit cu stofă de culoare verde, pătrunse într-un hol de unde se înșirau mai multe camere cu aspect de birouri. Perro se îndreptă țintă spre fundul coridorului, unde tronau niște uși de sticlă strălucitoare, intră fără să bată, pentru ca mai apoi să se găsească în fața unei mese de scris, într-o cameră plină până la refuz de dulapuri și dosare. Un ziar desfăcut era întins pe birou și, puțin deasupra foilor de hârtie, se ridica, lucioasă, chelia rotundă a unui cap aplecat. La zgomotul ușii care se deschise, capul se ridică și apărură fața de ochelarist, cu negi mari, galbeni, a comisarului poliției locale. Cum îl văzu, se și ridică să îl salute pe Perro, dar, fără să vrea, o expresie de nemulțumire i se întipări pe chip. Perro închise ușa cu grijă, își lăsă valiza într-un colț și, așezându-se fără prea multă ceremonie în fața comisarului, începu să-l bombardeze cu o serie de întrebări pe un ton acru și grăbit. Cât despre comisar, era evident că îi displăcea tonul lui Perro. Comisarul era un om cu apucături de modă veche, cu tabieturi la care ținea, credincios unor

sisteme polițienești pe care Perro le considera depășite, iar în persoana lui Perro, despre care auzise atâtea, vedea un uzurpator mai mult decât un reformator. Un alt motiv de antipatie față de Perro stătea în faptul că acesta, așa de tânăr în comparație cu el, reușise să ajungă atât de sus încât să-i dea lui ordine. Cariera lui Perro era abia la început, pe când el, după treizeci de ani de muncă, vedea cum se apropie vremea să fie destituit și scos la pensie. Perro nu mai contenea cu întrebările, iar comisarul, chinuit, încerca să-și ascundă disprețul în spatele rotocoalelor de fum ale unei jumătăți de țigară pe care o strângea între dinți: răspundea lent, în silă, și câteodată chiar cu o ironie evazivă care spera să treacă neobservată. Perro își dăduse seama imediat de această ostilitate din partea comisarului, care părea să-i spună „era așa de bine fără dumneavoastră, ce căutați aici?” și își puse în minte ca, la prima ocazie, să-i administreze o lecție. După ce se informă în detaliu cu privire la măsurile luate de poliție în vederea sosirii lui Tereso, Perro îi ceru comisarului să-i arate lista persoanelor scoase din circulație. Fără să se ridice, întinzându-și brațul scurt printre hârtoagele de pe masă, în timp ce trăgea din țigară, acesta îi înmână foaia cu lista dorită; Perro o parcurse avid, sigur că găsește în ea pretextul pe care îl căuta. Descoperi, într-adevăr, numele unei persoane care din punctul său de vedere nu ar fi trebuit arestată și îl muștră aspru pe comisar. La început, Perro vorbi pe un ton egal, deși ferm, dar pe urmă, văzând cum comisarul nu numai că nu-și pierdea cumpătul, ci răspundea calm și indiferent, ridică dintr-odată glasul și începu să urle că totul mergea prost, că aici toată lumea dormita, că era timpul să termine cu ritmul ăsta, și câte și mai câte. De data asta, comisarul se îngălbeni, își puse țigara pe marginea scrumierei și își scoase ochelarii, lăsând să se vadă doi ochi adânciți în orbite, negri și stinși ca de pasăre oarbă. Perro, care voia să-l bage în sperieți, nu-i dădu voie să vorbească și, plimbându-se de colo-colo prin cameră, zbieră că așa ceva era de-a dreptul rușinos, că va face un referat pe care-l va trimite în capitală, și că îi va destitui pe toți, pe el și întreg personalul. Comisarul se sperie dintr-odată, așa cum voia

Perro, și, ridicându-se cu lentoarea corpului său de obez, alergă la Perro, acum scos din sărite de-a binelea, și începu să-și găsească scuze și în același timp să-i dea dreptate celui care-l chinuia: încercare dificilă, de vreme ce prima tentativă o excludea pe a doua. Disperat, nemaștiind ce să facă pentru a calma mânia prefăcută a lui Perro, declară că va merge el personal să dea ordinul pentru eliberarea persoanei în chestiune, și părăsi camera. După ieșirea comisarului, Perro se liniști ca prin farmec și, așezat pe marginea biroului, se puse să citească ziarul. Nu trecu mult și comisarul se întoarse, numai lapte și miere, gata să-i cadă la picioare. Bietul de el nu îndrăznea să ia loc, preocupat să-i dea asigurări lui Perro că cel arestat va fi eliberat de îndată.

— Dacă am comis o greșală, grăi în cele din urmă, vârându-și două degete în gulerul îmbibat de sudoare, a fost din exces de zel.

Perro refuză să-i recunoască până și meritele pentru care comisarul, umil, îi cerșea aprobarea și, arțăgos, îi ceru lista invitațiilor la petrecerea Gorinei. Silindu-se să-i arate o considerație cu totul diferită de nepăsarea cu care mai devreme îi înmânase lista persoanelor arestate, comisarul scoase din dulap câteva dosare și i le întinse lui Perro care, între timp, îi luase locul în spatele biroului. Rămas în picioare, lângă el, puse degetul pe primul alineat.

— Dacă vreți, le putem confrunta împreună, îi sugeră. Dar Perro i-o tăie scurt: prefera să lucreze singur, nu avea nevoie de ajutoare, așa că ar face mai bine să se retragă.

Comisarul, care se temea ca nu cumva Perro să nu-i cotrobăie prin hârtii și să găsească prilejul de a face un nou scandal, îi propuse să meargă în sala de oaspeți, mult mai curată și mai spațioasă și unde, de altfel, ar fi evitat neplăcerea de a fi deranjat. Dar camera aceasta îi convenea de minune, îl anunță Perro, cu aceeași lipsă de politețe; să meargă el, dacă vrea, în sala de oaspeți. Resemnat, comisarul dădu să iasă, nu înainte de a-l ruga pe Perro să-l cheme ori de câte ori avea nevoie de el. Acesta, cufundat în hârtii, păru că nici nu aude; și chiar în momentul în care sărmanul om se pregătea să iasă în vârful picioarelor, îl

chemă înapoi și îi ordonă să-i aducă de la un restaurant oarecare cina completă. Era ultima înjosire la care Perro voia să-l supună pe comisar, tratându-l ca pe un servitor. Grijuliu, comisarul îl asigură că masa îi va fi servită imediat.

În următoarele două ceasuri, Perro, rămas singur, lucră intens, confruntând lista de invitați pentru petrecerea Gorinei cu aceea întocmită de poliția centrală, care, în dreptul fiecărui nume, trecuse anumite observații, unele detaliate, altele sumare, despre ocupația, caracterul, antecedentele și calibrul fiecărui personaj. Perro, dedicat întru totul meseriei de polițist, nu avea ambiții, nici antipatii sociale; și asta, în virtutea faptului că era complet lipsit de un anumit spirit vindicativ, calomniator, propriu celor care, din motive profesionale, cunosc în amănunt dedesubturile unei categorii sociale superioare celei din care ei fac parte. Cu toate că aceste chestiuni îl lăsau rece, nu mică îi fu mirarea când văzu din ce speță proveneau invitații Gorinei. Dar ce nu era acolo: vicii ascunse, pasiuni ilicite, moravuri nerușinate, violente, criminale, scandaluri mușamalizate, bazaconii nemaiauzite, intrigi, trădări, corupție, venalitate. Erau aceleași personaje costumate în *cowboys*, aceiași bărbați radioși și satisfăcuți, aceleași femei frumoase pe care le întrezărise prin geamul cofetăriei, dar reduși, pe listă, la câteva aprecieri elementare, la simple înșiriri criminale. Nu lipseau oamenii normali, sau pur și simplu neînsemnați, ba chiar ei constituiau marea majoritate. Numai că ceilalți, răufăcătorii, deși în număr mai mic, îi puneau într-un con de umbră; depravarea lor atrăgea mai mult ochiul decât nulitatea celorlalți, scâldea în nuanțe sumbre întreaga listă. Un măr putred, se știe doar, strică un coș întreg. După ce le aruncă o privire încruntată, Perro se mulțumi să treacă mai departe: erau oameni terminați, aceștia, pentru a mai putea crea alte probleme. Era interesat mai îndeaproape de câteva personaje, cu o anumită poziție, care în trecut încercaseră să pună la cale vreo acțiune politică și care ulterior căzuseră în dizgrație. Dar nici măcar ei nu credea Perro că ar fi cu adevărat periculoși. Cel mai adesea, erau oameni care, dintr-un motiv sau altul, din pricina unor

compromisuri făcute sau a ultimului compromis definitiv care e vârsta, nu mai erau capabili de acțiune. Perro lucra fără să fumeze și fără să ia măcar o înghițitură din apa pe care comisarul i-o pusese în față, într-o carafă. Din când în când, la vederea unui nume care nu îi suna întru totul străin, își înălța capul și, cu ochii în tavan, căuta în memorie chipul întunecat și pe jumătate șters din amintire. Când era pe la jumătatea lecturii, intră comisarul, urmat de un servitor care aduse tava cu cina. Comisarul ridică el însuși capacul care acoperea tava cu mâncare, arătându-i bucatele: ar fi vrut ca măcar zelul său de servitor să fie apreciat. Dar Perro, fără să ridice capul dintre hârtii, se limită la a-i spune că era în ordine: să lase tava pe birou. Își luă masa încet, în timp ce continua să lucreze. Odată terminate și una și alta, îl chemă pe comisar și îi înapoie dosarele. Comisarul spera măcar o privire, un cuvânt, dacă nu de laudă, cel puțin de simpatie. Dar Perro, îndesându-și șapca pe cap și luându-și valiza, se mărgini să-i sugereze să nu mai facă pe viitor alte greșeli de felul aceleia care căzuse în sarcina lui s-o remedieze.

— Aș putea, oare, îndrăzni să sper că Excelența Sa, Cinco, va putea afla că eu... încep comisarul.

Se opri, buimac, cu ochii la pragul pustiu: Perro dispăruse.

Până acum, Perro exersase doar câteva acorduri preliminare la instrumentul în a cărui mânăuire era un maestru desăvârșit: prefăcătorii. Se pregătea, în pas ușor și cu sufletul tresărind de plăcerea aventurii, să atace aria principală. Încercând să-și înșele semenii, Perro trăia realmente o vie plăcere, care nu avea nimic de-a face cu slujba pe care o îndeplinea. Care erau motivele acestei profunde delectări, Perro însuși nu ar fi știut să spună. Putea fi voluptatea puterii, pe care o vedea multiplicată prin magia prefăcătoriei. Sau era, poate, atracția pentru o viață palpitantă și necunoscută, la care, prin aceeași magie, privea pe furiș, ca și cum ar fi tras cu ochiul prin crăpătura unei uși.

Intriga pe care se pregătea s-o urzească acum era dintre cele care-l pasionau cu adevărat. Îl încerca o plăcere subtilă în a simula maniere și sentimente generoase. În astfel de situații, gustul pentru

prefăcătorie se rafina până la cruzime, într-un stil limpede, sticlos, ascuțit ca un brici. În actele și vorbele sale se insinua – ca într-un fel de contrapunct – un ritm precipitat, alert, care-l amețea ca un vertij. Atunci nu i se mai părea că se preface, se vedea cântând. Adevărul e că Perro, în afară de meseria proprie, nu dădea importanță decât nevoilor celor mai elementare și materiale. Pentru el tot restul nu erau decât vorbe goale, ceață, vânt. Dacă i se întâmpla să aibă în față pe unul dintre aceia pe care el îi numea idealști, Perro încerca sentimentul de detașare și superioritate al profesorului care le explică elevilor săi că fulgerul, departe de a fi expresia unei mâini cerești, nu e altceva decât energie electrică dezlănțuită în timpul furtunii. Perro l-ar fi vândut și pe Isus Cristos, dar nu pentru bani sau din invidie, ci pentru a-i demonstra că se înșela în felul în care vorbea.

Odată ieșit din palatul poliției, mergând drept cu valiza în mână și cu șapca pe ochi, cu aerul unui valet fără ocupație, parcurse mai multe străduțe și în cele din urmă ajunse la zidurile cetății. Merse de-a lungul zidurilor o bună bucată de vreme, găsi poarta pe care o căuta și, odată intrat, pătrunse într-un spațiu arid, umed, plin de gropi și de gunoaie, care părea să semene mai degrabă cu un fel de deșert decât cu o piață. Întreg spațiul acesta era cufundat în întuneric; din în când în când scânteiau în zare luminițele unui sărăcăcios parc de distracții. Se vedeau oameni care se plimbau prin piață, în întuneric; mai jos, în jurul barăcilor iluminate, se zăreau grupuri de gură-cască. Din când în când ajungeau până în piață zgomotele puștilor de tras la țintă. Răzbăteau până acolo râsete și fluierături. Un fel de stindard atârna de un stâlp care se ridica drept în mijlocul pieței. În vântul care se însuflețea la răstimpuri se auzeau pocniturile greoaie ale drapelului.

Perro avea o întâlnire în această piață. De fapt, chiar sub stâlpul cu pricina. Cunoștea foarte bine persoana pe care o aștepta. Când observă o oarecare zarvă în fața uneia dintre barăci, se îndreptă într-acolo, sigur că va găsi omul pe care îl căuta. Era chiar baraca de unde se auzeau zgomote de tir, un fel de coșmelie îmbrăcată în pânză roșie, iluminată de două felinare cu gaz care răspândeau în

jur o lumină albă, puternică. În interior, sprijinită de tejghea, cu spatele la cadranele ciuruite și la sticlele de vin spumos, o fată cu părul negru, tristă, îmbrăcată în doliu, încărca puștile mânuind țevile de oțel cu o mână albă, fragilă, în care nu bănuiai atâta forță. Fata încărca puștile fără să spună o vorbă. Un ștregar cu ochii mari și limpezi, slab, cu gura chinuită și veștedă, îi întindea gloanțele.

Toată zarva o făceau vreo patru, cinci băiețandri îmbrăcați în pantaloni strânși în jurul gleznei și cu tricouri de bicicliști. Aceștia prinseră în mijlocul lor un individ bondoc, slut, pe care și-l treceau în batjocură de la unul la altul ca pe o minge, luându-l în șuturi. Nenorocitul avea un păr cârlionțat ca de lână, ochelari de miop cu lentile foarte groase, cu un nas strâmb și cu o față lungă, palidă și pistruiată. Gura mare și informă te făcea să te gândești, din cauza lipsei ei de expresivitate, la aceea a unui surdo-mut. Era îmbrăcat într-un veston negru de funcționar cu revere de mătase, dar pantalonii deschiși la culoare erau ridicați în sus pe fundul său enorm, care îi ieșea caraghios în evidență pe sub vestonul acela sobru, ridicându-i pulpanele.

Băieții îi cărau la șuturi, întrecându-se în glume și caraghioslăcuri care nu păreau noi defel nici pentru cel spre care erau ațintite, nici pentru cei care le proferau. Părea a fi un obicei vechi acela de a-și bate joc de el când abia își făcea apariția. Dar, așa cum se întâmplă mereu, victima nu era resemnată să accepte tratamente. Se simțea tras de păr, înțepat, lovit fără să poată pricepe de unde veneau împunsăturile, înghiontirile, loviturile.

— Lăsați-mă, îi implora zbatându-se, vedeți-vă de treaba voastră... cu ce vă deranjez eu? Stăteam aici și nici măcar nu m-am uitat la voi.

Ca o ultimă monstruoșitate, vocea care îi ieșea din gura în spume era stridentă, efeminată, bâlbâită.

— Gata, lăsați-l, zise un băiat blonziu cu fălcile umflate de crudă plăcere, care părea șeful grupului, lăsați-l, îl iau eu sub protecția mea. Și zicând asta, îi înhăță capul sub braț cu aceeași eleganță cu care se prinde o sticlă pentru a turna vin în pahar, iar

cu cealaltă mână, simulând protecția, îl trăgea de păr hlizindu-se. Dar protejatul se înăbușea.

— Lăsați-mă, țipa.

Blonziul îi dădu drumul în sfârșit, iar nefericitul, stacojiu la față, se ridică gâfâind. Dar mezinul grupului, un băiețandru pirpiriu cu o șapcă enormă de biciclist înfundată peste urechile clăpăuge, ațâțat probabil de pasivitatea pe care o arătase până acum matahala, făcu un salt și îl înșfăcă de păr. Voia pesemne să-l târască după el. Dar celălalt, înrăit de durere, văzu negru în fața ochilor și îl prinse de gât, strângându-l cu toată forța mâinilor sale puternice. Fața enormă și mioapă, plină de pistrii, nu mai păstra nimic uman, iar gașca pricepu că, dacă nu-l salvează pe cel mai mic dintre ei din mâinile lui, namila îl va sugruma. Așa că se repeziră toți patru în încheștarea celor doi. Pentru o clipă, în fața barăcii se văzu o încolăcire de corpuri care se luptau între ele. La sfârșit, agresorii se ridicară gâfâind, satisfăcuți; ultimul care se ridică fu victima. Gulerul scrobit al cămășii îi ieșise din vestonul negru, acum murdar și plin de praf. O șuviță de sânge i se prelingea dintr-o nară. Își pierduse ochelarii și îi căuta orbecăind în gol.

— Asasinilor, mormăia, asasinilor... o să vedeți voi, am să mă răzbun.

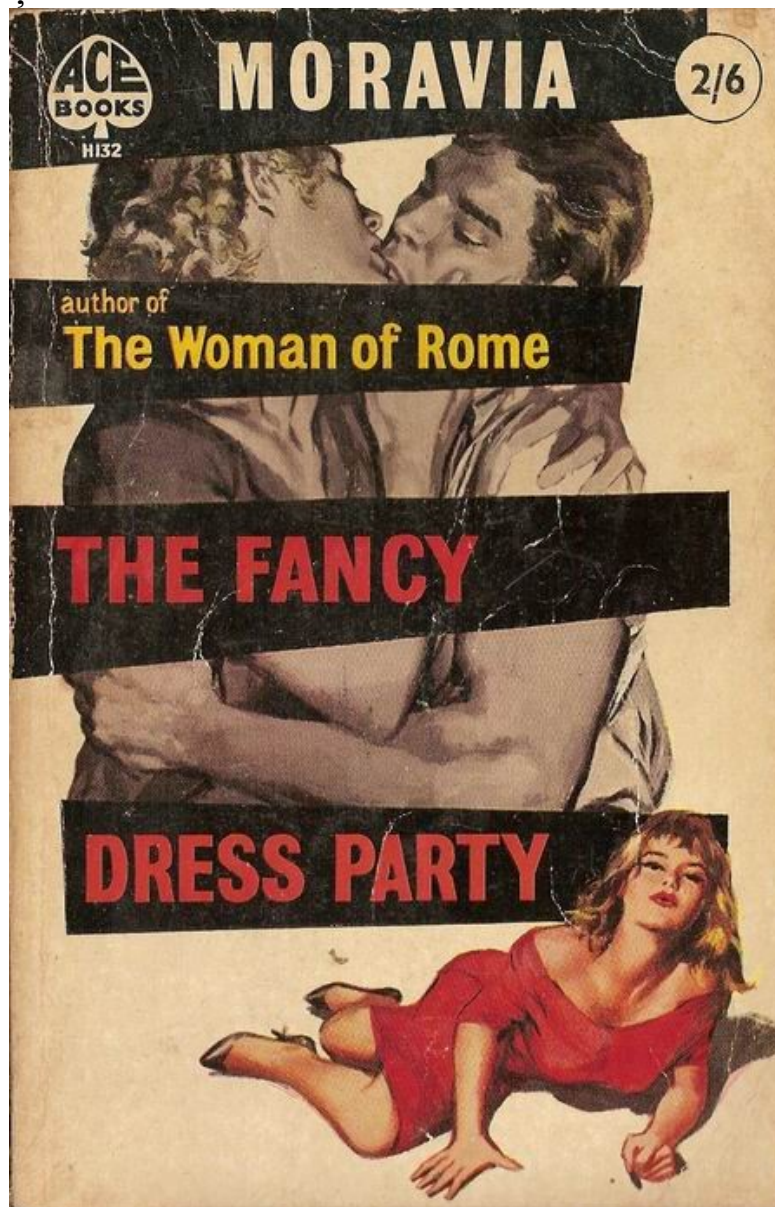
La care blondul, făcând un pas spre el și fluturându-i un deget pe sub nas, îl avertiză pe un ton amenințător:

— Voiai să-l bați... nu-i așa... dar ține minte că ceea ce ai primit acum a fost un fel de aperitiv... data viitoare îți rupem mâinile, pe amândouă... ai înțeles?

Perro asistase la toată scena fără să schițeze un gest. Adevărul e că nu-i dispăcea deloc să-l vadă tratat în felul acesta pe Saverio, căci acesta era numele victimei derbedeilor. Simțea că, dacă ar fi trebuit să intervină, nu de partea nefericitului ar fi intrat, ci de cea a călăilor; ar fi vrut să lase și el câteva urme pe pantalonii albi și umflați ai lui Saverio. Dar trebuia în cele din urmă să-și facă simțită prezența. Ieși cu pas hotărât din colțul de umbră delimitat de raza de lumină a celor două felinare cu gaz și, trecând țanțoș pe

lângă gașcă, intră în baracă, își lăsa valiza pe tejghea, luă o pușcă din mâinile fetei, o sprijini de brațul stâng și, cu o precizie egalată doar de rapiditatea cu care executa mișcările, trase și ochi de vreo douăzeci de ori, lovind în centrul țintei de fiecare dată. Un strigăt de admirație se ridică din rândul băieților. Saverio, care între timp își găsisse ochelarii, îl recunoscuse și, după ce îi făcu un semn care semăna mai degrabă cu o grimasă plină de înțeles, se îndepărtă șchiopătând. Perro lăsa pe tejghea o monedă de argint, așteptă ca fata să numere mărunțișul și, după ce îi spuse să păstreze restul, lăsându-și admiratorii cu gura căscată, își luă valiza și se îndepărtă și el înspre piață.

Perro nu se fălise degeaba atunci când îi declarase șefului poliției că avea la îndemână omul pe care îl căuta. Îl cunoștea pe

Saverio de câțiva ani de zile și știuse să-l țină, în tot acest timp, „la cald” pentru orice eventualitate, cum singur se exprimase; așa încât acum nu-i mai rămânea decât să-l pună la treabă, fără să fie nevoie să-l „încălzească”, într-atât era de „copt” pentru astfel de îndeletniciri. Dincolo de metaforă, Perro avusese ideea, în timpul cercetărilor sale polițienești, de a crea un partid revoluționar secret, dintre cele mai violente, la care să afilieze un anumit număr de persoane nemulțumite sau exaltate. Cu această invenție iscusită, Perro reușea să coaguleze două scopuri într-unul singur: să țină în felul acesta în frâu anumiți indivizi periculoși și, în același timp, să pună o grupare revoluționară sub comanda directă a poliției. Pe Saverio, la fel ca și pe ceilalți, Perro îl lăsa să creadă că în capitală exista un misterios comitet central de unde el însuși, în calitate de inspector general, primea ordine; pe când, la rândul său, acest comitet era în legătură cu o altă organizație internațională mai mare. La acest partid pe care îl inventase, Perro nu afiliase decât niște naivi sau idealști de genul lui Saverio. Și asta, pentru că era conștient că unui instigator de meserie nu i-ar fi trebuit mult să descopere minciuna. Perro, pe lângă faptul că se amuza în felul său de această adunătură de fanatici și de idioți, dădea ascultare unei neliniști obscure care fremăta în străfundurile sufletului său de polițist. Cine știe dacă nu cumva, într-o zi, nu va izbucni cu adevărat revoluția în țară? Doar fuseseră atâtea în trecut. Iar de-ar fi venit ziua aceea, Perro, lepădându-și haina de polițist, spera să se salveze demonstrându-și propria activitate de conspirator. Cinco era la curent cu această ispravă a acolitului său, dar, în afara șefului său, Perro nu divulgase nimănui existența partidului. Asta și pentru că el considera partidul ca pe o creație a sa exclusivă: în momentul în care s-ar fi amestecat și alții, simțea cum tot farmecul și toată magia ei s-ar fi risipit.

Perro îl ajunse pe Saverio din urmă în afara pieței, pe șoseaua principală. Era o noapte cu lună plină; pe strada care șerpuia albă în lumina rece a felinarelor, copaci înălțându-se din spatele gardurilor vii desenau ici colo umbre dantelate, întunecate și împietrite. Saverio, care cu greu reușea să-i țină pasul, se agăță

deodată de brațul lui Perro și se porni, cu o voce scăzută, să-i ocărăscă pe băieții de la baraca de tragere la țintă. Vorbind, se îneca din când în când în bâlbâieli și atunci se oprea pentru un timp și, uitându-se fix la Perro prin lentilele groase, lupta împotriva silabelor rebele; într-un final, cuvântul izbucnea cu violență, ca un scuipat. Spunea că, de îndată ce vor avea loc lucrurile despre care știa că se vor întâmpla, se va răzbuna pe toți aceia care îl batjocoreau în oraș.

— Dar ce-o să le faci? îl întrebă Perro, amuzat de acel amestec de neîndemânare și delir. Saverio răspunse împleticind silabele că îi va împușca pe toți ca pe niște dușmani ai revoluției, ceea ce și erau: aceștia erau oamenii care formau masa de trântori, avidă de petreceri, pe care se sprijină îndeobște guvernele reacționare; oameni mult mai periculoși chiar decât burghezii, pentru că aceștia cel puțin își vedeau de treaba lor, în vreme ce ceilalți perverteau poporul sănătos și revoluționar în mijlocul căruia își duceau existența. Atunci, îl provocă Perro, asta înseamnă că va trebui să împuște jumătate de țară; pentru că jumătate de țară nu se gândea la altceva decât la coride, lupte de cocoși, la jocurile de pelotă, la femei, cântece și dansuri. Saverio răspunse că, dacă așa ceva s-ar demonstra a fi necesar, ar acționa întocmai. Cu sânge se căleau revoluțiile. Malițios, Perro îl întrebă dacă nu era de părere că, văzând cum își măcelărește dușmanii personali, rivalii săi ar fi putut să-l acuze că se folosește de revoluție pentru a-și satisface anumite resentimente personale. Această observație îl descumpăni pe Saverio, mereu preocupat să nu fie surprins într-o conduită mai puțin ortodoxă.

— Ba da, obiectă el cu o seriozitate științifică, dar asta nu ar însemna, poate, o greșeală de tactică la fel de mare ca aceea de a cruța astfel de elemente contrarevoluționare?

Perro îi răspunse că nu era nimic mai rău decât să dai impresia că amesteci viața personală cu cea publică. Iar Saverio amuți, încurcat. Perro exulta. Acesta era Saverio pe care îl prefera.

Mergeau în pas susținut; Saverio, odată ce i se potolise mânia, începu să îi pună lui Perro o sumedenie de întrebări despre

activitatea partidului. Bâlbâindu-se în continuare și evitând să se pronunțe cu o franchețe pe care o aprecia ca primejdioasă, formulă câteva critici pe care le avea în minte de multă vreme. Spuse că, nu încapă îndoială, el nu voia să dea partidului impresia că nu ar fi obedient; dimpotrivă, partidul trebuia să afle că în toată țara nu puteau conta pe un adept mai supus și mai plin de zel decât era el însuși. Cu toate acestea, dacă i se permitea, avea de făcut câteva observații; firește, într-un cadru cu totul privat, lui Perro, pe care îl considera mai mult decât ca pe un superior, vedea în el un prieten. De altfel, nu recomandase în mod expres chiar partidul însuși ca fiecare membru să exprime acele critici pe care le considera oportune, desigur, păstrându-se în limitele conduitei ortodoxe? Perro admise adevărul celor subliniate de Saverio. Care, încurajat, își începu critica prin a spune că membrii individuali ai partidului erau total abandonăți. Cu excepția unor *vizite* destul de rare din partea lui Perro, el, Saverio, se poate spune că nu intrase în niciun fel de contact, nici direct, nici indirect, cu comitetul central în primii săi ani de adeziune militantă. Exista riscul ca, în felul acesta, adăugă Saverio, făcând o aluzie clară la propria persoană, cele mai valoroase instrumente să ruginească, pradă inerției și incertitudinii. În opinia lui, erau multe, foarte multe de făcut printre muncitorii și țărani din acea provincie atât de săracă și de asuprită; toți acei oameni nu așteptau altceva decât să audă un cuvânt nou, de încredere și de luptă; de ce partidul îi interzicea o agitație ascunsă, subterană? Pe de altă parte, de ce partidul îl lipsea complet de propriile publicații? Pentru că, în afară de un mic manual de instrucțiuni (tipărit sub îngrijirea poliției, se gândi Perro și nu-și putu stăpâni un zâmbet), în afară de câteva foi volante lipsite de semnificație, el nu primise niciodată nimic altceva. Se poate să-l fi uitat cu totul, pierdut cum era în fundul acestei provincii? Dar își dădeau seama acei domni din comitet că într-o revoluție se întâmplă ca masele rurale să valoreze mai mult decât cele orășenești? Nu știau, poate, că șaptezeci la sută dintre cei mai buni propagandiști erau de obicei recrutați dintre zilieri, adică dintre aceia care, mulțumită vieții lor vagabonde, sunt în

măsură, mai mult decât ceilalți, să desfășoare o activitate ramificată, tentaculară? Și, mai mult, de ce nu i se permitea să facă și el cu ceilalți, aici, ceea ce Perro făcuse cu el în trecut? El era o celulă și se simțea bine, dar celelalte? Ajuns în acest punct, Perro, care se distra de minune, îi răspunse cu ambiguitate că celelalte celule existau, și erau poate mai numeroase decât își imagina el, dar nu era în sarcina lui să se ocupe de așa ceva. Saverio păru întrucâtva consolată de acest răspuns, întru totul conform cu practica revoluționară. Dar insistă asupra greșelii de a fi lăsat așa de inactiv, fără să facă nimic. Perro îi replică grav că în curând partidul avea să se folosească de serviciile lui. Numai că, înainte de asta, el trebuia să se antreneze în teorie, iar pentru asta, după câte se părea, cărțile nu îi lipseau. De această dată, Saverio trebui să recunoască faptul că îi fuseseră de un mare folos ultimele lecturi pe care le făcuse, și mai ales cartea *Civilizația viitorului*, scrisă de celebrul Francisco Segoviano; o carte magnifică, o carte de aur, cu o dialectică uimitoare, cu un mecanism perfect; o carte care valora cât o bătălie câștigată, care slujise cauzei proletariatului mai mult decât, adunată, toată literatura socială a ultimilor douăzeci de ani. Perro îi aprobă entuziasmul, dar îi recomandă să fie atent la anumite iluzii utopice ale cărții lui Segoviano, al cărei defect major, să nu uita, se afla chiar în acea dialectică pe care Saverio o admira atâta. Pentru că îi lipsea tocmai acel empirism fără de care nu era posibilă o adevărată acțiune revoluționară. Era adevărat ceea ce îi spunea, recunoscuse Saverio, și, ca dovadă, el alterna lectura cărții lui Segoviano cu aceea a unui manual despre tactica revoluției, al la fel de cunoscutului Henrique, o carte de-a dreptul foarte bună, valoroasă, care părea să fi fost scrisă pentru a completa lacunele și nelămuririle lăsate de cartea lui Segoviano. Într-un cuvânt, Segoviano ar fi putut fi definit ca fiind creierul, iar Henrique brațul revoluției. Dar Saverio, dând curs acestui entuziasm, nu uita de interesele personale și îi ceru din nou lui Perro să pună la curent comitetul în privința cazului său. De altfel, adăugă cu prudență, nu voia ca ceea ce îi spusese lui Perro să ajungă întocmai la înaltele sfere ale

partidului. În realitate, acestea nu erau decât critici confidentiale, iar el spera că vor rămâne între ei doi. În schimb, comitetul trebuia să știe că el era mereu gata să primească ordine; acum la fel ca și în trecut, era pregătit pentru orice. Perro, nu fără o oarecare rezervă, laudă acest spirit de disciplină și îi spuse că, în curând, foarte curând, comitetul avea să se folosească de serviciile lui.

— Serios, bâlbâi celălalt însuflețit, vorbești serios?

— Da, îi răspunse Perro.

Saverio declară atunci că și el avea să-i propună lui Perro câteva proiecte de-ale lui. Însă Perro îi închise gura răspunzându-i că de la el nu se aștepta nimeni să elaboreze planuri, ci doar să le urmeze orbește pe cele ale partidului. Să fie atent să nu cadă în păcatul foarte grav al unui individualism burghez. Criticile lui reprezentau deja un semn rău și nu întotdeauna se încadrau în linia ortodoxiei oficiale. Saverio se sperie așa de tare de această admonestare, încât rămase fără grai. Și merse mai departe în tăcere.

La o cotitură, între doi copaci stufoși, se văzu desenându-se șerpuirea limpede a unei poteci pietruite.

— Pe aici, se bâlbâi Saverio.

Dar în aceeași clipă o siluetă înaltă și subțire, ale cărei trăsături nu se puteau distinge clar din pricina copacilor, aproape că se ciocni de el.

— Ce faci, Saverio? grăi o voce limpede, vânezi licurici?

— Mă p...p...plimbam, răspunse Saverio.

— Vezi, să ai grijă să nu scape Ludra, să închizi bine poarta, mai spuse vocea; un fluierat ușor și un zgomot de pași care se auzea din ce în ce mai stins indicau că persoana care vorbise se îndepărta.

— Cine era? întrebă Perro.

— Se...se...se, începu Saverio să se bâlbâie și, învingând dificultatea de a pronunța, explodă: Fratele meu vitreg, Sebastiano.

— A, era Sebastiano, repetă Perro nepăsător, întorcându-se pentru a se uita înapoi. Perro știa de existența acestui frate vitreg,

dar nu-l văzuse decât de câteva ori, și întotdeauna de la distanță. Perro știa că Saverio era bastardul unui moșier bogat pe nume Rivas și al unei țărănci dintre cele mai umile. După moartea lui Rivas, Saverio rămăsese într-o condiție incertă, între rudă și servitor. El și fratele lui vitreg trăiau fiecare pe cont propriu, în aceeași vilă, dar uneori fără să se vadă săptămâni în șir. Saverio locuia într-un fel de cameră pentru servitori, iar Sebastiano într-o cămăruță a vilei, singura care mai rămăsese mobilată. Pentru că Rivas, om foarte risipitor, nu-i lăsase lui Sebastiano decât această vilă, care, de altfel, era ipotecată; cât despre celelalte bunuri, terenuri, automobile, cai, câini, până și mobilele din casă, Rivas le vânduse încet-încet pe toate pentru a-și plăti datoriile. Perro îi reproșase în câteva rânduri lui Saverio că nutrește pentru fratele vitreg, stăpân și proprietar, sentimente nedemne de un revoluționar. Dar Saverio, care lua foarte în serios aceste acuzații caraghioase, răspundea că tatăl lor, ruinându-l, făcuse din Sebastiano un proletar la fel ca și el. Din păcate însă era complet lipsit de conștiința de clasă.

Între timp ajunseseră la vilă. În spatele gratiilor albe ale porții, se vedea umbra neagră și mlădioasă a unui câine zvelt care țopăia și dădea din coadă, desenând cu fiecare salt arabescuri complicate pe barele porții. Era cățeaua Ludra, iar Saverio, care intră primul, se grăbi s-o prindă de zgardă de teamă să nu fugă în urma stăpânului ei. O cărare îngustă, între două șiruri de agave, ducea la vilă, care era albă, dreptunghiulară, fără ornamentații exterioare, cu trei etaje de ferestre verzi. Rezemată de casă, într-o parte, se vedea o construcție joasă: anexa unde locuia Saverio. Își conduse oaspetele într-acolo, spunând că acesta era locul cel mai indicat unde puteau vorbi. În oraș ar fi putut fi auziți. Și adăugă că de ceva vreme se simțea în permanență spionat, chiar dacă, trebuia să recunoască, nu ar fi putut spune cu precizie de către cine și de ce. Această observație îi smulse un surâs lui Perro.

Adăpostul avea o singură fereastră și o ușă minusculă. Odată intrați, Perro se văzu într-o cameră mare, cu pereții tencuiți cu var și complet goi. Singura mobilă era o pereche de scaune, un fel de

pat uzat și răvășit, cu așternuturile învălmășite aruncate pe jos, și o măsuță pe care, printre multe hârtii, se vedea o mașină de scris de modă veche. În rest, toată camera era invadată de cărți. Erau grămezi, înșirate de-a lungul pereților, teancuri aglomerate pe la colțuri, maldăre vrăfuite pe cele câteva scaune. Până și sub pat erau tot cărți, la fel și pe măsuță și pe soba de tuci care se afla într-un colț al camerei. Lui Perro, care era expert în domeniu, nu-i trebui prea mult să-și dea seama despre ce fel de cărți era vorba. Erau acolo cărți din stocurile fostelor edituri anarhice și socialiste, toate rebuturile bibliotecilor de cultură populară, o mulțime de fascicule de propagandă, o sumedenie de texte de popularizare cu privire la chestiuni politice și sociale. Cărți legate rudimentar și tipărite și mai prost, ale căror copertine de tipografie mizeră și provincială miroseau de la o poștă a tipărituri clandestine; și cu niște desene simbolice din acelea care se foloseau cu treizeci de ani în urmă. Era, în felul său, o bibliotecă valoroasă prin bogăția ei, și Perro nu putu să nu se întrebe pe ce fel de tarabe, prin care poduri și prin intermediul căror filiere Saverio reușise să intre în posesia unei asemenea literaturi, astăzi așa de rară și interzisă aproape în totalitate.

— Câte cărți ai! nu putu să nu exclame, rotindu-și privirea uimită prin cameră. La care Saverio, cu prefăcută indiferență, răspunse că, fără să se laude, putea să spună că deținea o bibliotecă foarte bogată în privința anumitor argumente care îl preocupau. Dar nici nu-i lipsea, adăugă, pătruns de un entuziasm de colecționar, cutare carte care nu se mai găsea sau cutare publicație rarisimă. Și, scoțându-le dintr-un ascunziș de sub pat, îi arătă lui Perro vreo două trei cărțulii de literatură antitereziană, căutate în mod special de către cenzorii puterii. Pe coperta uneia dintre ele se vedea desenat un muncitor gigantic care își rupea lanțurile în vreme ce un Tereso miniatural, îmbrăcat ca un dresor de circ, se dădea înspăimântat înapoi, scăpând biciul din mână.

— Dacă ar ști ei că eu am aceste cărți, concluzionă Saverio încurcat, cine știe ce ar fi în stare să-mi facă... dar, din fericire, toată lumea aici, în oraș, mă ia drept un idiot....

„Dar chiar ești un idiot”, se gândi Perro cu cruzime. Se așezase pe un scaunel scund și, sprijinindu-și alături valiza, își dădu jos șapca de pe cap, netezindu-și cu mâna părul negru și lins. Cu o voce gravă și rece, prinse a-i vorbi lui Saverio, care, în lipsa unui scaun, se chircise în culcușul improvizat, cu capul în mâini și cu coatele sprijinite pe genunchi. Începu prin a-i spune că, de fapt, comitetul central îl păstrase așa de inactiv atâta vreme întâi pentru a-i pune la încercare devotamentul, și pe urmă pentru că momentul acțiunii încă nu venise. Dar acum cei din comitet știau că puteau conta pe el ca pe unul dintre cele mai valoroase și credincioase elemente (Saverio dădu din cap în semn de sinceră modestie, ca pentru a spune „nu e nevoie”) și că, pe de altă parte, momentul acțiunii se apropia. Cu aceste cuvinte, Perro se opri și se uită cu o privire plină de înțeles la Saverio; acesta schiță o grimasă convulsivă, care voia să spună „sunt gata”.

— Chiar nu ne aude nimeni? întrebă Perro de data asta pe deplin neîncrezător. Saverio îl liniști: nu avea cine să îi asculte. Atunci Perro, coborându-și totuși vocea, îi spuse că probabil el nu știa că ducesa Gorina urma să organizeze, la vila ei, în ziua următoare, un mare bal mascat. Saverio îi răspunse că era la curent cu balul și adăugă, pe tonul unui propagandist politic, că indignarea oamenilor săraci în fața acelei infame parade de lux de prost gust și de frivolitate era fără margini. Dar poate el nu știa, urmă Perro, că la acea petrecere avea să participe generalul Tereso în persoană. Saverio se holbă la el prin lentilele groase, uimit. Da, continuă Perro, Tereso avea să participe, asta era sigur, iar comitetul central, care aprecia că situația era suficient de „coaptă”, hotărâse că era momentul să dea lovitură de grație. Și pentru această lovitură partidul conta chiar pe el, pe Saverio. Lui îi fusese rezervată onoarea de a fi, dacă nu factorul hotărâtor, cel puțin instrumentul prin care să piară în sfârșit odioasa dictatură.

La auzul acestor cuvinte, Saverio fu cuprins de o asemenea stare de exaltare, încât îl ului chiar și pe Perro, destul de obișnuit cu astfel de minți surescitate. Saverio sări în picioare și, bâlbâindu-se mai tare ca niciodată, alergă să-i strângă mâna lui Perro, spunând

că era cea mai frumoasă zi a vieții lui, că era mai mult decât pregătit de acțiune și, la nevoie, era dispus să-și dea viața bucuros. Acum, odată depășit acel sentiment invidios pizmaș de ființă diformă și nenorocită, odată uitată pedanteria aceea livrescă de propagandist, Saverio părea de-a dreptul transfigurat, dar în felul său, tremurat și stângaci. Dacă Perro n-ar fi fost cel care era, s-ar fi înduioșat: nu atât pentru ideile îndrăznețe cu care se fălea Saverio, cât pentru acea sinceră și zeloasă punere a propriei vieți în slujba cauzei în care credea. Dar Perro se grăbea să ajungă la finele afacerii și găsea că aceste ieșiri ale lui Saverio erau mai exagerate decât îi trebuia lui în momentul acela. Nu avea nevoie de asemenea exaltări jenante, îi ajungea obișnuita lui credulitate oarbă. Așa că primi cu oarecare rezervă manifestările lui Saverio; îl întrebă deci dacă se simțea în stare să asculte mai departe, și, după ce obținut printre bâlbâieli un răspuns afirmativ, se puse să-i explice cum stăteau lucrurile. Iată despre ce era vorba. Ei doi urmau să se prezinte a doua zi la vila Gorinei, unde aveau să se îmbrace în livrea de valeți. El se înțeleșese deja cu majordomul ducesei, și el afiliat în partidul lor. În felul acesta se vor găsi în mijlocul petrecerii și vor putea dispune cum vor dori de soarta generalului. Dar totul trebuia plănuțit cu extremă prudență; deoarece, tocmai în asemenea cazuri, când totul pare să indice reușita deplină, un fleac poate duce de răpă cel mai bine pus la punct dintre planuri. Avea la el, în acea valiză, o bombă cu ceas. Îi va încredința bomba lui Saverio, pentru că era mai energic și hotărât dintre membrii partidului. Saverio, prefăcându-se că duce o tavă cu mâncare, avea să intre în apartamentul lui Tereso și să ascundă bomba în camera de baie. Bomba era extrem de puternică și generalul nu avea nicio șansă de scăpare. Pentru că bomba ar fi aruncat în aer nu numai apartamentul lui Tereso, ci vila în întregime sau în mare parte. Bomba fusese fixată să explodeze la o jumătate de oră după ce va fi fost așezată în locul cu pricina. Ceea ce le-ar fi lăsat timpul s-o ia la goană; odată ajunși la gară, vor lua primul tren spre capitală, unde, între timp, tovarășii din comitet vor fi stârnit o revoltă. Astfel, totul era desăvârșit organizat. Așa

încât lui, lui Saverio, aflat acum în fața lui, nu i-ar fi luat mai mult de trei zile pentru a se afla în rândurile membrilor noului guvern pe care revoluția intenționa să-l instaureze.

Perro se aștepta ca, în fața unei asemenea propuneri neobișnuite, Saverio să fie cuprins de teamă sau să arate măcar o oarecare ezitare. Dar se înșelase. Saverio sări în picioare declarând că el era gata; și, emoționat, îi ceru lui Perro permisiunea să-l îmbrățișeze. Ceea ce urma să se întâmple era mult prea important și înțelegerea trebuia pecetluită printr-o îmbrățișare frățească. Așa că Perro, îngrețoșat de un asemenea efect neprevăzut al farsei pe care o pune la cale, n-avu încotro și se ridică, lăsându-se îmbrățișat și pupat de către Saverio, căruia trebui să-i întoarcă gestul. Această îmbrățișare între el și victima lui l-ar fi delectat, poate, pe Perro într-o altă ocazie, dar acum era prea obosit după două zile de călătorie și de tensiune nervoasă și nu dorea nimic mai mult decât să pună capul pe pernă. Dar Saverio avea cu totul alte idei. El se așeză din nou pe pat, își scoase ochelarii cu lentile groase și își aținti către Perro doi ochi albaștri, frumoși și pierduți, cum sunt adesea ochii miopilor. Desconsiderat și batjocorit de către cei din jur, îmbătat de visurile lui de palingeneză socială, mereu cufundat în cărți, simțea acum o mare nevoie să i se destăinuie amicului său. Perro, se gândea el, era singura persoană căreia îi putea vorbi cu totală sinceritate. De altfel, Perro îi inspira lui Saverio o admirație nestăvilită și plină de invidie. Caraghios, entuziast și confuz, Saverio admira mai ales calmul metodic și meditativ, atitudinea ironic ceremonioasă a lui Perro în fața acțiunii. Ca și cum ar fi executat un dans complicat și grațios, un menuet, de pildă, iar nu un complot; și, mai ales, felul în care se concentra să nu încurce pașii de dans. El, credea Saverio despre sine, mult prea emotiv și pasional, n-ar fi putut ajunge niciodată la o asemenea stăpânire de sine. Bietul de el, după cum se vede, atribuia impasibilitatea lui Perro unui fel de curaj superior; pe când, în realitate, nu era vorba despre altceva decât despre siguranța și lipsa de sensibilitate a unui trădător de profesie.

Saverio, după ce acceptase să ia parte la complot, trăia acum o

sinceră și profundă emoție. Inflamat de iminența pericolului pe care-l aștepta înfrigorat, Saverio își șlefuisese în felul acesta idealurile de tot ceea ce fusese tulbure și pedant în ele, și acum le regăsea la fel, dar purificate prin suferință; era emoția pură a celui care, în numele acestor idealuri, arde de nerăbdare să-și pună în primejdie propria viață. Saverio își imagina că și Perro trebuia să simtă în acel moment ceva asemănător; cu acest gând se pornise să-i facă destăinuri. Acum, odată ce fuseseră luate deciziile fatale, își spunea el, ei doi nu mai erau niște simpli afiliați, niște complotiști, ci erau doi oameni uniți de aceeași soartă, erau ca doi frați.

Începu prin a spune că Perro nu trebuia să creadă că lui i-ar fi frică. Pentru că nu numai că nu se temea de nimic, dar îi era recunoscător lui Perro pentru că îi făcuse această onoare la care aspira de atâta vreme. Și, pentru că tot adusesese vorba despre asta și cum cine știe când s-ar mai fi putut ivi ocazia de a rămâne singuri, simțea nevoia nu doar să-i comunice profunda lui grațitudine, ci și să-i explice de ce îi era atât de îndatorat. Dar oare Perro era dispus să-l asculte până la capăt? Perro, cu toate că pica din picioare de somn, îi răspunse că da, era dispus să-l asculte, să continue. Atunci Saverio, luând-o de departe, începu să-i descrie starea lui de spirit din vremea când nu era încă afiliat în partidul în care astăzi era un militant activ. Pe atunci el era un individ izolat, nespus de singur, rătăcit, chinuit, neputincios, frământat de ranchiună și confuzie, total lipsit de judecată asupra propriei persoane și a lumii din jur. Îi lipsea un reper în funcție de care să judece realitatea, un ghid care să-l ajute să-și găsească drumul. I se părea că era un paria; și, cu toate acestea, se simțea din când în când însuflețit de o înflăcărare exaltată și atunci se credea în stare de lucruri mari; numai dacă i s-ar fi dat ocazia să le ducă la îndeplinire! Simțea mai ales că egoismul nu era suficient; că nu ajungea să fii ceea ce de obicei se cheamă un om cumsecade sau o persoană împăcată cu sine și cu ceilalți, pe care nimic altceva n-o preocupă în afara propriilor interese; că nu era posibil, în fine, să trăiești doar pentru tine însuși, fără altă motivație decât folosul

personal. Trebuia, în schimb, să creadă în ceva care să depășească limitele individuale mizerabile și sterile, să se supună unui ordin venit de sus. Era nevoie de idealism și nu de vicleșugurile meschine ale celor care nu aspiră mai sus decât la a reuși într-o carieră oarecare.

Dar, pe neașteptate, din ziua în care îl întâlnise pe Perro, totul se schimbase. Nu mai simțea îndoielile, dezgustul și resentimentele din trecut; vechile răfuieli cu sine și cu lumea erau și ele date uitării. Ca o puternică rafală de vânt care împrăștie norii de pe cer lăsându-l curat și senin, tot astfel actul de afiliere în partid îi golise sufletul de orice urmă de impuritate. Dacă înainte nu știuse ce era acțiunea și simțise cu fiecare zi care trecea cum se afunda în mocirla nesiguranței și a ambițiilor deșarte, acum era împins înainte de o nevoie irezistibilă; avea senzația că în spatele fiecărui cuvânt, al fiecărui act, se afla acum o justificare absolută. Înainte avusese în față mai multe căi și toate i se păruseră la fel una cu alta; acum avea înainte una singură, cea spre care îl îndreptase Perro. Ținea mai ales să-i explice sentimentul pe care i-l dădea apartenența la partid. Un sentiment de dăruire încrezătoare, de siguranță febrilă, ca și cum ai fi luat în brațe de un gigant și acesta te poartă ori încotro vrea el, iar tu ai încredere în el, deși nu știi unde te va duce în cele din urmă. Își dăduse seama că toată viața așteptase acest moment: să servească orbește și cu fidelitate absolută, să se miște urmând directivele unui ordin superior, să creadă într-o idee superioară. Și care idee ar fi putut fi mai nobilă decât aceea în care credeau amândoi? Lumea era putredă până în străfunduri, iar ei doreau s-o reînnoiască, dar nu într-un mod superficial, ci mergând până la rădăcini, chiar dacă asta ar însemna s-o distrugă și s-o reconstruiască din temelii. Acum putea în sfârșit înțelege sentimentul primilor creștini care se adunau în catacombe: acea voluptate dulce și adâncă de a se dăruia pentru binele suprem al umanității; acel paradox care consistă în a disprețui tot ceea ce prețuiesc ceilalți, de a da valoare la ceea ce este în genere desconsiderat; acea certitudine desăvârșită, în fine, de a fi, o dată pentru totdeauna, în afara oricărei erori posibile. Toate acestea el i

le datora lui Perro. Până atunci tăcuse, dar acum, când se angaja într-o acțiune de o asemenea importanță, se simțea dator să i-o spună. Pe urmă avea să intre iarăși în cea mai tăcută supunere, n-avea să fie altceva decât unul dintre numeroșii soldați aliniați în rândurile partidului lor.

Acest discurs ciudat îl interesă fără voia lui pe Perro. Încercase și el – își amintea acesta din urmă – aproape aceleași sentimente pe vremea când, încă tânăr, începuse să lucreze pentru poliția secretă. Gustase și el voluptatea de a servi cu devoțiune ireproșabilă și cu dăruire oarbă. Și el, la prima misiune oarecum delicată care i se încredințase, simțise fiorii inițierii. Pentru Perro, cum se vede, ceea ce conta întâi de toate era actul supunerii și nu-și dădea silința să facă diferența între binele suprem al umanității în care credea Saverio și eficiența poliției căreia el i se dăruia cu atâta zel. Urmându-și firul gândurilor, Perro sfârși prin a-și spune că, prin înclinațiile pe care le arăta, Saverio ar fi putut fi un agent secret excelent. Păcat că-și irosise atâtea însușiri laudabile în a fi revoluționar. Oricum, soarta îi era pecetluită și nu se mai putea face nimic.

Între timp, Saverio își ascunsese din nou ochii umezi în spatele ochelarilor, retrăgându-se în sine după această efuziune sentimentală. Întrebă la ce oră trebuia să se prezinte la vila Gorina pentru a îmbrăca livrea de valet; Perro îi răspunse, căscând, că urmau să ajungă acolo devreme, în dimineața următoare. Lui i-ar fi fost de mare folos dacă ar rămâne acolo peste noapte: oare Saverio ar fi putut să-i pregătească un culcuș? Saverio nu-și putea crede urechilor că îi făcea cinstea să-i fie oaspete; îi oferi propriul pat, el s-ar fi descurcat foarte bine și altfel. Dar Perro se apără, patul lui Saverio nu-l atrăgea prea tare, cu acele așternuturi de un alb îndoielnic, încă răvășite din noaptea precedentă. Și insistă ca Saverio să-i facă rost de o pătură și de câteva perne. Înainte să apuce să-i răspundă, Saverio ieși din cameră pentru a căuta lucrurile cerute.

Dacă Saverio ar fi fost mai puțin tulburat din pricina entuziasmului, ar fi văzut, în timp ce ieșea din cameră, că cineva

se afla chiar acolo, în spatele ușii, trăgând cu urechea prin obloanele întredeschise ale ferestrei. Era Sebastiano, fratele vitreg al lui Saverio, căruia prezența lui Perro, pe care nu-l mai văzuse până atunci, îi trezise o vie curiozitate. Pentru Sebastiano, Saverio era un fel de monstru bâlbâit și prăpădit, iar Perro, așa de înalt și de zvelt, era tovarășul cel mai surprinzător pe care ți l-ai fi putut imagina lângă Saverio. Atât, și fusese de ajuns pentru ca Sebastiano să-i urmeze pe cei doi pentru a-i spiona prin fereastra întredeschisă a încăperii.

Dialogul din camera lui Saverio îl uluise peste măsură pe Sebastiano. „Așa deci”, se gândi el și îi veni în minte un calambur involuntar: „Cine și-ar fi putut imagina una ca asta? Credeam că am în casă o brută și, când colo, dau peste Brutus...”

Sebastiano așteptă ca Saverio să revină cu păturile și pernele. Pe urmă, văzând că cei doi se pregăteau de culcare și că prin urmare nu mai avea ce spiona, se întoarse la vilă.

Își lăsă șapca și cravașa (lui Sebastiano îi plăcea foarte mult să călărească și, cum nu avea cai, se mulțumea să umble îmbrăcat în costum de călărie) pe un fotoliu de răchită care în vestibul ținea locul mobilierului vândut între timp și urcă la etaj pe o scară și ea cu totul goală și mizeră.

Pentru a ajunge în dormitorul situat într-un colț la etajul al doilea, Sebastiano trebuia să treacă prin două sau trei camere printre care și un vast salon, cândva pline de mobilă, dar acum complet goale. Sebastiano trecu prin aceste încăperi pe întuneric, deși nu lipseau becurile atârinate de firele care în trecut iluminaseră strălucitoare lampadare de cristal de Boemia. Dobândise această stăpânire de sine în copilărie, când, pentru a-i dovedi mamei sale că nu se temea de întuneric, se obișnuise să străbată toată casa fără să aprindă luminile și, lucru cu atât mai dificil în acea aglomerare de mobile vechi, fără să se lovească de ele. Naiv, Sebastiano, care se credea altfel decât ceilalți, ajunsese să perceapă această neobișnuită deprindere ca pe o însușire a sa cu totul specială: era cât se poate de convins că putea vedea pe întuneric, asemenea pisicilor.

Dar mersul pe întuneric îl scutea mai ales de vederea acelei sărăcii pe care vânzarea mobilei o adusese în casă. Ba chiar îi dădea senzația că nu se întâmplase nimic, că vila era mobilată, că mama lui era încă în viață, iar el era tot copil. În copilărie, de fiecare dată când ieșea noaptea din camera lui, Sebastiano trebuia să străbată, în afară de salonul cel mare și de alte două încăperi mai mici, un alt dormitor destul de sobru în care, sub un baldachin sprijinit de patru coloane, dormea mama lui. Micul Sebastiano, alergând cu picioarele goale pe pardoseala rece ca gheața, în bezna adâncă din acea ultimă încăpere inundată de prezența și de respirația mamei adormite, spunea „noapte bună, mamă”, cu o voce tremurătoare și înfiorată. Dar vorbea încet, să n-o trezească. Pe urmă se furișa în camera lui și intra zgribulit sub plapumă. Acum, mama lui era moartă, mobilele, până și patul cu baldachin, ajunseseră la vechituri, dar Sebastiano continua să se comporte la fel ca atunci când era copil. Străbătea în vârful picioarelor salonul, gândindu-se: „Trebuie să fiu atent la console... la pianul cu coadă... și apoi la divanul roșu”, intra abia ținându-și răsuflarea în camera mamei, îi ura cu voce abia auzită noapte bună și pe urmă, în mare grabă și întotdeauna pe întuneric, mergea să se schimbe în odaia lui de culcare.

Sebastiano rămăsese la vârsta adolescenței. Îi plăcea să se joace și să se prefacă în fața lui însuși că ar fi o persoană întru totul diferită de ceea ce era el în realitate. Temându-se de plictiseală mai mult decât de orice altceva, și între toate cele care ar putea-o provoca de pedanterie mai grozav decât de restul, își imagina bucuros că viața era un fel de aventură în care nimic din ceea ce se întâmpla nu era ireparabil sau definitiv. De aceea prefera să-și imagineze, pregătindu-se de culcare și urându-i noapte bună, că mama, moartă pe vremea când era tânără și frumoasă, era încă în viață. Sebastiano nu se dusese nici măcar o dată la cimitirul unde mama lui fusese îngropată în cavoul familiei. În același mod în care ar fi vrut să ignore moartea mamei, Sebastiano nu părea să dea crezare ruinei averii de familie. Această atitudine îi îngăduia să nu se gândească niciodată la asta și să se comporte ca și cum

falimentul nu avusese niciodată loc.

În noaptea aceea, după ce îi ură mamei, ca de obicei, somn ușor, Sebastiano, în loc să se dezbrace, se așeză îmbrăcat pe marginea patului, în lumina albă a lunii, care intra prin ferestrele fără perdele.

„Iată-mă vârat într-o încurcătură de toată frumusețea”, începu să-și spună, „am descoperit un complot... și, ceea ce e și mai îngrijorător, un complot care are toate șansele să aibă sorti de izbândă...”

Încurcătura în care nimerise Sebastiano era aceasta: el era îndrăgostit de Fausta Sanchez, femeia pentru care Tereso își călcase pe inimă și acceptase să vină la petrecere. Și credea că și Fausta îi împărtășea sentimentele. Dar pentru ea, în schimb, povestea de iubire cu Sebastiano nu era mai mult decât o aventură trecătoare, și acum, de teamă ca legătura dintre ei să nu fie un obstacol în calea planurilor sale ambițioase, inventase o întregă poveste pentru a scăpa de el. Îi spusese că avea un frate pe nume Manuele (ceea ce era adevărat) care fusese închis din motive politice (aici mințea). Că Tereso ceruse în schimbul punerii în libertate a lui Manuele ca ea să-i cedeze. Că ea se vedea constrânsă să accepte aceste condiții dureroase. Că, în consecință, legătura dintre ei, bazată pe principii mult prea înalte pentru a ajunge la astfel de compromisuri, trebuia să înceteze. Sebastiano, firește, crezuse fiecare cuvântul al acestei născociri. Și intenționa, la rândul său, să-l elibereze pe Manuele și, în același timp, s-o împiedice pe Fausta să plătească această eliberare punându-se la bunul plac al generalului.

S-ar putea crede că Sebastiano, pentru a-și atinge acest scop, nu trebuia să facă altceva decât să lase ca acel complot să-și urmeze cursul. Odată ucis Tereso, Manuele ar fi ieșit din închisoare și nimic nu l-ar fi putut împiedica pe Sebastiano să trăiască liniștit alături de Fausta lui.

Dar, întâi de toate, exista riscul ca Fausta să piară sub dărâmurile exploziei de la vilă și apoi ca Tereso să fie ucis după, și nu înainte de a o fi avut pe Fausta pentru el.

Pe de altă parte, Sebastiano, care nu vedea cu ochi buni entuziasmul fratelui său vitreg, avea atâta noblețe de caracter încât să nu devină complice, pentru o simplă reglare de conturi, la un asemenea delict. Ba mai mult, el nu dorea deloc ca Tereso să moară.

Sebastiano, în afara momentelor petrecute cu Fausta, cădea într-un plictis blazat, apăsător. Această stare era provocată de un scepticism total cu privire la soarta omenirii și la aceea a țării în care trăia.

Sebastiano era lipsit de experiență în ceea ce privește politica. Dar făcea parte dintr-o generație care, cu o resemnare impasibilă înnăscută, și din pricina recentelor mișcări pline de violență, nu credea în nimic. Nici în stat, nici în revoluție, nici în libertate, nici în autoritate. Marea majoritate a tinerilor de vârsta lui Sebastiano nu doreau altceva decât să se afirme în carieră, fără scrupule și fără iluzii. Dar existau cazuri, și Sebastiano era unul dintre ele, când scepticismul îi purta spre căile visului, ale blazării, ale inerției și diletantismului.

Sebastiano ar fi putut să-și dea seama că guvernul lui Tereso era din multe puncte de vedere arbitrar și bazat pe exercitarea exclusivă a forței. Dar ideea unui guvern format din oameni de teapa lui Saverio îl umplea pur și simplu de oroare. Tereso, cel puțin, se gândea el, era un bun călăreț. Judecându-l la modul acesta, Sebastiano dădea ascultare glasului bunului-gust, pe care îl credea infailibil în orice raționament. Pentru el, care era cât se poate de serios în frivolitatea lui, nu exista crimă mai mare decât aceea de a fi lipsit de eleganță; după cum credea că cea mai mare dovadă de lipsă de eleganță ar sta în faptul de a crede în ceva. Or, Saverio era urât, diform, prost îmbrăcat și, pe deasupra, mai și credea în mult prea multe lucruri. Atât și era de ajuns pentru ca Sebastiano să-l prefere pe Tereso lui Saverio și oamenilor de teapa lui.

Pentru Sebastiano, scepticismul nu era numai un mod de gândire, ci, într-un anumit sens, aproape o datorie. Își spunea că, așa cum corpul trebuie golit în fiecare zi pentru a nu se intoxica,

tot astfel și sufletul trebuie ferit de greutatea onctuoasă a credințelor. Sebastiano ura credința pentru că intuia în ea o slăbiciune camuflată în chip de forță. Adevărata forță, se gândea el, trebuia să fie cu totul neîncrezătoare, dar elegantă și radioasă în gesturi ca un adevărat exercițiu de dans.

Sebastiano ura de moarte masele pe seama cărora punea imbecilitatea fără limite care provocase blazarea teribilă a acelor vremuri. Generalul fusese, în opinia lui, mult prea tolerant cu masele populare. Ceea ce s-ar fi întâmplat, pe urmă, cu guvernele de genul celui pe care Saverio ar fi vrut să-l instaureze, Sebastiano nici nu voia să-și imagineze. În eventualitatea în care ar fi reușit, atunci gloatele, în toată prostia lor fanatică, s-ar fi înstăpânit peste toate. La acest gând Sebastiano se simți ispitit să iasă pe ușă și să alerge la poliție pentru a denunța complotul.

Dar, dincolo de repulsia pentru orice formă de delațiune, ceea ce îl reținu fu și o altă motivație, de data aceasta personală și interesată. Deși era clar că prefera un singur Tereso în loc de o sută de Saverio, nu putea uita totuși că Tereso stătea în calea propriei sale iubiri. Și că Fausta era dispusă să cedeze șantajului pentru a-și salva fratele.

„Trebuie să împușc mai mulți iepuri deodată”, se gândi Sebastiano. „Să împiedic complotul și în același timp să împiedic această ticăloșie: Fausta în brațele lui Tereso. Pe de altă parte, ca să opresc complotul nu pot recurge la denunțare, care e un act josnic și infam. Și trebuie să-l împiedic numai pe jumătate, altfel nu pot să mă folosesc de el ca de un mijloc pentru a-l convinge pe Tereso să renunțe la Fausta”.

Ajuns în acest punct al reflecției, Sebastiano se lăsă cuprins de delectare. El rămăsese, așa cum am văzut, la vârsta adolescenței. Și tot ceea ce era aventură și joc îl atrăgea peste măsură.

„Trebuie să împac și capra și varza”, continuă el. „Nu e ușor; niciodată n-a fost ușor să faci una ca asta. Și am, de fapt, foarte puțin timp la dispoziție. Mâine seară va avea loc balul dat de Gorina. Petrecerea unde, dacă eu nu acționez, Tereso va fi ucis, dar nu înainte ca Fausta să-și fi sacrificat inutil onoarea pentru a-și

salva fratele”.

„Trebuie să împiedic uciderea lui Tereso. Dar să împiedic acest lucru: 1. fără să denunț; 2. astfel încât Tereso să-l elibereze pe Manuele și fără a se atinge de Fausta; 3. fără ca Saverio să aibă de suferit.”

Sebastiano simțea că soluția trebuie găsită ca în orice problemă pe care ți-o pui în mod rațional; numai că nu reușea s-o găsească. Nu era vorba de o soluție aproximativă, a cărei reușită s-ar fi datorat întâmplării și norocului, ci de o chestiune precisă, geometrică. Doi cu doi trebuie să facă patru, își spuse Sebastiano, altfel Manuele rămânea în închisoare, iar Fausta era pierdută.

Reflectă multă vreme, așezat pe pat, cu coatele pe genunchi și cu capul în mâini. Într-un final se lovi cu palma peste frunte întrebându-se cu voce tare cum de ideea nu-i venise în cap mai devreme.

Sebastiano pricepuse foarte clar că exista un singur mijloc pentru a zădărnici complotul, fără să recurgă la denunț și care în același timp să-i permită să ajungă până la Tereso, să-i smulgă grațierea lui Manuele și s-o elibereze astfel pe Fausta de șantaj. Soluția era să ia parte el însuși la complot.

În felul acesta s-ar fi putut înfățișa la Tereso pentru a-i pune propriile lui condiții în timp ce, cum s-ar spune, fitilul bombei era pe punctul de a exploda. Dacă Tereso accepta, el s-ar fi limitat la a tăia fitilul, fără a divulga numele complicilor săi. Dacă nu accepta, Sebastiano, care nu avea alt scop în viață decât iubirea pentru Fausta, era dispus să moară împreună cu iubita lui și cu generalul.

Lui Sebastiano îi plăcu planul fiindcă era îndrăzneț și aproape imposibil. În spatele frivolității de care dădea dovadă, Sebastiano căzuse pradă disperării. I se părea infinit de dulce ideea de a muri împreună cu Fausta. Pe lângă această voluptate, toate celelalte riscuri păreau demne de dispreț. Pe de altă parte, o voce din interior îi amintea că generalul sortit morții de cele mai multe ori se salvează și iese învingător. Această dorință profundă și desperată de a muri împreună cu Fausta l-ar fi determinat, poate, să-l convingă pe Tereso și în felul acesta să se salveze pe sine și s-

o salveze pe Fausta.

Sebastiano se ridică din pat, străbătu primul etaj pe întuneric, coborî la parter și ieși în piațeta din fața vilei. Lumina lunii, în care se întindeau umbrele lungi, împietrite ale vârfurilor zigzagate de copaci, părea să micșoreze întinderea grădinii. Era o noapte liniștită, plăcută, fără vânt. La auzul pașilor stăpânului care scârțâiau pe pietrișul de pe alee, cățeaua Ludra îi ieși în întâmpinare, chelălăind și gudurându-se pe lângă el. Dar Sebastiano o mângâie, potolind-o. Nu voia să-i trezească încă pe cei doi prieteni care dormeau.

Sebastiano străbătu aleea și, împingând cățeaua înapoi în grădină, ieși pe poartă. Poteca strălucea sub razele lunii. Sebastiano o luă pe cărare și merse o bună bucată de drum, dar, înainte de a ajunge pe șoseaua principală, o luă la stânga pe un drum lateral. Trecu printr-o pădurice și traversă un podeț deasupra unei văi adânci. Dincolo de podeț, poteca își făcea loc între pădure și un zid înalt acoperit de verdeață. Acesta era zidul care înconjura marele parc al Gorinei.

Sebastiano putea parcurge drumul cu ochii închiși. De mai bine de două săptămâni trecea pe aici în fiecare noapte, la aceeași oră, pentru a se duce la iubita lui.

Și în noaptea aceea fusese, ca de obicei, la întâlnire. Dar se înțeleseseră că, de fiecare dată când Sebastiano, dintr-un motiv oarecare, ar fi vrut s-o revadă pe Fausta, se putea întoarce înapoi, anunțându-și prezența printr-un fluierat anume. Și atunci ea ar fi coborât în parc.

În seara aceea Sebastiano plecase de la Fausta după o ceartă violentă, la finele căreia hotărâseră de comun acord că era ultima oară când se mai vedeau. Într-adevăr, Fausta declarase că, pentru a-și salva fratele, va accepta condițiile puse de Tereso. Sebastiano, care l-ar fi sacrificat bucuros pe Manuele, pe care nu-l cunoștea, văzând cât de zadarnice erau protestele lui, cât și tentativele de a o convinge, îi răspunsese că, dacă așa stăteau lucrurile, el prefera să n-o mai vadă niciodată. Era, în fond, ceea ce își dorea Fausta, care, cum am văzut, se temea că legătura ei cu Sebastiano s-ar fi putut

pune în calea mult râvnitului ei viitor de concubină a generalului.

Se îmbrățișaseră astfel pentru ultima oară, Sebastiano cu inima sfâșiată și cu ochii în lacrimi, în vreme ce Fausta, prefăcându-se, se arăta nu mai puțin îndurerată, și, în lipsa lacrimilor care nu pot fi simulate, spunea că nu-și dorea decât să moară după ce fratele ei va fi obținut eliberarea.

Despărțirea îl lăsase pe Sebastiano într-o profundă deznădejde. Virtutea nu exista sau, când exista, era neputincioasă: de acest lucru, în scepticismul lui, era convins. Dar credea, crezuse mereu, în noroc. Și acum, până și norocul îi întorsese spatele. În față nu vedea decât o viață mizeră, plină de amintiri ireparabile, departe de femeia pe care o iubea și pe care o știa compromisă. Iar dacă Fausta s-ar fi sinucis într-adevăr, așa cum amenința că va face, atunci se hotărâse, cu convingere, că-și va pune și el capăt zilelor.

Dar norocul în care Sebastiano credea și care întotdeauna îl salvase în cele mai grele momente ale vieții lui, îi surâsese din nou, prietenește, odată cu secretul răsuflat prin fereastra anexei. Alerga acum să-i spună Faustei că-și regăsise protectorul.

După ce urmă pentru o vreme poteca pe lângă zidul de împrejmuire, Sebastiano ajunse la una dintre numeroasele intrări în parc. Această poartă nu era niciodată folosită și o mulțime de glicine o înfundaseră în totalitate cu frunzele lor.

În fiecare noapte, Sebastiano, prinzându-se de vlăstarele de glicină încolăcite în jurul gratiilor, sărea peste poartă.

Odată intrat în parc, Sebastiano se îndreptă, pe o cărare cu pietriș alb, de-a lungul unui desiș întunecat asemenea unui fel de zid, care, în lumina palidă a lunii, se deslușea într-o sumedenie de arbuști ornamentali de merișor, neverosimil de mari și de deși, tăiați în blocuri pătrate și aliniați unul lângă altul, urmând șerpuirea unei cărări. De cealaltă parte, alți arbuști înconjurau pajiștea întinsă, în pantă, care se deschidea largă în fața vilei. Strecurându-se printre două blocuri compacte de arbuști de merișor, Sebastiano ieși pe pajiște. Luna scâldea în lumină întreg cuprinsul pajiștii, poleind în scânteieri de argint iarba umedă de roua nopții. De cealaltă parte se ridica un alt desiș, ca un zid înalt

și întunecat. Pajiștea se desfășura ca un imens covor buclat deasupra unei coline în povârniș. În vârful colinei se înălța vila Gorinei, de culoare roșiatică, cu cele patru rânduri de etaje și cu patruzeci de ferestre, semănând, prin simetria și simplitatea construcției, cu o fabrică militară. De partea cealaltă a pajiștii, în josul pantei, se vedeau licărind în lumina lunii apele neguroase ale unui lac artificial. Ridicându-și ochii spre vilă, Sebastiano văzu că puține erau ferestrele luminate. Între acestea era și fereastra Faustei.

O cunoscuse pe Fausta din întâmplare, într-una din zilele acelei veri, când, în timpul unei plimbări, ea se rătăcise și urcase până la casa lui pentru a cere lămuriri cu privire la drum. Sebastiano, cu îndrăzneala buimacă și fericită a unui bărbat de douăzeci de ani care, fără să aibă până atunci vreo aventură, se teme cel mai tare de a nu părea timid, o prinsese pe Fausta de talie chiar în momentul în care aceasta, odată primite informațiile de care avea nevoie, cu mișcări încete și parcă fără tragere de inimă, se îndrepta spre poartă. Sebastiano se așteptase să primească o palmă sau cel puțin să fie refuzat, însă dintr-odată se trezise că femeia îi căzuse în brațe, cu ochii palizi și rătăciți, cu buzele întredeschise.

Atunci descoperise Sebastiano tot răul pe care i-l făcuse tatăl său vânzând mobilele din casă: pentru o clipă, în timp ce-o strângea în brațe pe frumoasa femeie, nu avea habar unde s-o așeze. Apoi își adusese aminte că într-un colț dintr-unul dintre saloanele goale de la parter, unicul argat care îi mai rămăsese depozitase acolo niște saci cu făină; o duse pe Fausta în salonașul acela, care dădea în vestibulul unde o primise mai devreme, ca un leu tânăr care își târăște victima încă vie în vizuină pentru a o devora după bunu-i plac. O așezase pe Fausta deasupra sacilor, în camera întunecată care mirosea a grâu. Se temea ca această improvizație, dezvăluindu-i sărăcia, să nu precipite sfârșitul aventurii. Dar Sebastiano nu știa că era frumos, așa blond, cu ochii negri și cu pielea catifelată la atingere; nici nu-și putea da seama cât de atrăgătoare erau în ochii tinerei femei această violență și acei saci pe care o sprijinise.

Din ziua aceea se văzuseră noapte de noapte în parc. Sebastiano se îndrăgostise nebunește de Fausta și credea că și ea nutrea pentru el aceleași sentimente. Dacă ar fi fost mai puțin înflăcărat, și-ar fi dat seama că însuși felul ușuratic în care ea îi cedase trăda un caracter cu mult diferit de ceea ce el își imagina. Dar Sebastiano avea vârsta aceea când lascivitatea poate fi luată drept dăruire drăgăstoasă, iar femeia desfrânată pare a fi un înger.

Sebastiano nu era nici nobil, nici bogat, nici om de lume, nici cunoscut. Un orgoliu tainic, de care nici el nu era pe deplin conștient, alimenta în mare parte această stare de îndrăgostire pătimașă, știindu-se amantul unei femei atât de curtate, pentru care rivaliza cu însuși omul cel mai puternic al starului. Sebastiano se delecta la gândul că nimeni nu știa de iubirea lor și că erau cu toții cât se poate de departe de a-și imagina că tocmai el, tânărul solitar și dezmoștenit, putea fi stăpânul acelei femei atât de pretențioase și de atrăgătoare. Se insinua în sentimentele lui un oarecare gust al jocului și comediei. Uneori, Sebastiano se complăcea în rolul de îndrăgostit mai mult decât îl trăia în realitate.

Nu-și dădea seama că, în ochii Faustei, el nu era mai mult decât o atracție nouă, insolită, în stare să trezească niște simțuri veștejite, obosite. Fausta colecționa relații de dragoste și era convinsă de a le fi avut pe toate, cu excepția iubirii romantice. Tânărul sărac care locuia alături de vila somptuoasă, plimbările sub clar de lună, ascunzișurile, secretele, jurămintele, cuvintele pasionale, toate acestea erau noi pentru Fausta, obișnuită cum era cu amorurile ilicite, trecătoare și animalice. Dar, în același timp, iubirea lui Sebastiano, tocmai fiindcă era romantică, iubire adevărată adică, îi inspira teamă. Fausta nu voia niciun fel de obligații; pasiunea lui Tereso apăruse la momentul potrivit. Pentru că, astfel, ea ar fi putut să se descotorosească de Sebastiano, să devină amanta lui Tereso și să-i obțină fratelui său, Manuele, unele avantaje profitabile la care el aspirase ani de-a rândul. În fond, în povestea pe care Fausta o născocise, era destul de mult adevăr care să adauge comportamentului ei o tentă de sinceritate. Dar ea își jurase să nu se mai lase niciodată prinsă în mrejele unei

legături amoroase de genul celei pe care o avusese cu Sebastiano. Erau prea multe primejdii într-o astfel de relație, iar faptul de a-i rămâne fidelă era unul dintre ele.

Sebastiano era așa de cufundat în gânduri, încât nu i se părea că merge, ci, mai degrabă, că plutește lin peste iarba umedă, în vreme ce urca pajiștea imensă, îndreptându-se spre vilă. Splendoarea discretă, vie, a lunii, care se infiltra prin desimile de arbuști ornamentali, îi insufla o exaltare fierbinte, nebunească. Își închipuia cum avea să o înștiințeze pe Fausta despre secretul lui și cum, împreună cu ea, avea să elaboreze un complot minuscul și personal în interiorul complotului pus la cale de Saverio. În cadrul conspirației politice – o conjurație a iubirii. Sebastiano se simțea în stare să-l omoare el însuși pe Tereso, din gelozia pe care i-o stârnea rivalitatea dintre ei. Pe urmă, fie ar fi fugit cu Fausta, fie ar fi murit împreună cu ea. Judecând astfel, Sebastiano nu realiza că era nebun de-a binelea, că era departe de orice realitate; în plină fantasmagorie, și totuși în plină acțiune.

Ajuns în dreptul vilei, se sprijini de perete și, pentru o clipă, buimac, privi pajiștea care i se deschidea în față. Îi ajunse la urechi un fâsâit ușor și, coborându-și privirea înspre esplanadă, zări niște broaște dolofane care săreau de colo-colo prin iarbă și pe bordura de asfalt. Broaștele săltau instinctiv, cu cele patru picioare care nicicum nu se puneau de acord, cu capul înainte, sprijinindu-se după fiecare salt pe burțile albicioase, obeze, urmate la distanță de umbrele bondoace. Sebastiano se aplecă și prinse o broască, corpulentă și grea, de labele din spate, chiar în clipa când își lua avânt să sară. Broasca începu să se zbată spânzurând în aer și rămase nemișcată, prefăcându-se moartă, dar cu ochii vii, bulbucăți. Sebastiano o apucă de spate cu cealaltă mână, ca pe un rac. Și broasca prinse a înota în aer cu cele patru picioare. Printre bășicile și negii care îi acopereau țeasta teșită, ochii broaștei semănau cu două excrescențe de sticlă umflate până la refuz, ca două bule de săpun, în vreme ce burta alburie i se contracta convulsiv.

Cu broasca în mână, Sebastiano, ajuns sub fereastra de la

camera Faustei, schiță un fluierat abia auzit, dureros; un fluierat de vânător. Aproape instantaneu, o umbră apăru la fereastră, în spatele stururilor întredeschise, și ieși o mână care îi făcu semn să aștepte.

Sebastiano nu așteptă prea mult. Peste puțin timp, una dintre ușile cu geam de la parter se deschise încet, apoi se ridică o jaluzeă, pe urmă alta și, în prag, apăru Fausta. Era îmbrăcată într-o rochie lungă, decoltată, de mătase neagră, cu fireturi argintate, care străluceau în lumina lunii, la fel ca inelele cu diamante ce îi împodobeau degetele mâinii întinse să deschidă jaluzeaua.

Fausta avea o față oacheșă, băiețească. Un puf abia perceptibil, asemenea perișorului care răsare pe obrazul băieților încă impuberi, îi îndulcea conturul feței rotunde. Dar ochii ei negri și mari, ciudat de opaci și de lipsiți de lumină, aproape orbi, s-ar putea crede, erau aceia ai unei femei care pierduse orice urmă de inocență, așa cum și era, iar sprâncenele subțiri, ridicate într-un arc curb, asemenea acelor pe care și le desenează actorii când interpretează rolul lui Mefisto, aduceau un plus de cruzime și neînduplecare acelei inexpresivități lipsite de viață. Fausta avea un nas îngust, senzual, rotunjit, gura mică, cu buzele strânse, cărnoase, care la cel mai mic surâs dezveleau caninii albi și ascuțiți, și un maxilar mare și rotund, ca de pisică. Avea părul tăiat foarte scurt, ca un băiat; dar tunsura inegală, cu părul care îi creștea în dezordine, avea o tentă feminină și semăna mai degrabă cu o pieptănătură patetică și forțată. Era mlădioasă și subțire și părea aproape arsă de soare, cu pielea ei de culoarea castanei. Toată gingășia membrelor ei uscate părea să se fi refugiat în sânii grei și rotunzi, cu un volum delicat și atrăgător, semn unic al feminității în acel corp masculin, care amintea violent celui care o privea că era totuși vorba de o femeie; și care, prin contrast, era mai femeie decât altele. Fausta părea să fie conștientă de acest lucru, fiindcă își purta podoaba cu un fel de ostentație vanitoasă, trăgându-și umerii și capul în spate și pășind cu pieptul și pântecul înainte.

Coborâse fără prea multă tragere de inimă. Se temea ca nu

cumva Sebastiano să se fi căit pentru intransigența de mai devreme și să se fi întors pentru a o înștiința că va continua să o iubească în ciuda faptului că avea să fie a lui Tereso. Fausta știa, din experiență, că, uneori, iubirea, pe bună dreptate numită oarbă, se pretează la cele mai îngrozitoare umilințe, la cele mai abjecte compromisuri, pentru a nu-și scăpa prada. „De data asta”, își spusese ea în timp ce cobora la parter, „îi voi spune adevărul și mă va lăsa în sfârșit în pace”. La un asemenea gând, Fausta se simțea însuflețită de aceeași înverșunare crudă a gospodinei care, văzând zbaterea puiului căruia i-a sucit gâtul, decide să-i dea lovitura de grație printr-o strașnică înjunghiere de cuțit.

Astfel apăru în prag, cu chipul neliniștit și întunecat, cu ochii dușmănoși sub sprâncenele încruntate. Sebastiano, cât se poate de încântat că găsisse firul care să-l scoată din labirintul în care intrase, era într-o dispoziție jucăușă și deloc grăbit să înfrunte problema neplăcută a relațiilor lor viitoare. Așa că îi arătă broasca pe care o apucase de spinare, spunându-i că, pe drumul de întoarcere spre casă, arătarea îl oprise în loc și îl rugase să-l însoțească la frumoasa Fausta, despre care broaștele nu mai conteneau să vorbească. Această bizarerie îi plăcu Faustei, care se aștepta la o scenă de gelozie, și, fără să demonstreze vreo clipă obișnuita repulsie pe care femeile o au față de aceste amfibii pline de negi, își întinse mâna subțire și brună pe care strălucea un inel cu diamant, și, cu vârful unghiei rubinii, zgândări gura închisă a broaștei.

— Vrea să-ți dea o sărutare, spuse Sebastiano, exaltat și inventiv.

— O sărutare, repetă ea ridicându-și amuzată sprâncenele, unde vrea să-mi dea o sărutare?

— Aici, răspuse Sebastiano indicând o urechiușă pe jumătate ascunsă de părul ei negru. Fausta avea urechi mici și perfecte, pe care Sebastiano, în timpul întâlnirilor lor amoroase, nu se mai sătura să le admire.

Era îndrăzneată broasca, replică Fausta, care devenise curioasă; și, ațâțată de acea senzație monstruoasă, întrebă, prudentă, dacă

gura broaștei mușca sau era veninoasă. După ce fu liniștită că nu avea de ce să se teamă, își aruncă țigara pe care o ținea între degete și, dându-și la o parte cu gesturi languroase părul scurt, își descoperi urechea mică și rotundă, de care Sebastiano apropie gura broaștei.

— Îmi șoptește ceva, îmi vorbește, exclamă ea după un moment, cu un râs strident; într-adevăr, broasca își strâmbase gura ca și cum ar fi vrut să murmure ceva. Dar broasca îi sărutase și lobul urechii, adăugă ea, și avusese o stranie senzație, pentru că avea buzele reci și cristaline, ca ale nopții. Sebastiano se aplecă și a puse pe iarbă, sfătuindu-o să meargă să-și înștiințeze tovarășii despre extraordinara sa pățanie. Și, ridicându-se, o întrebă pe Fausta ce anume îi spusese broasca.

— Că trebuie să ne despărțim, răspunse ea, privindu-l cu seriozitate.

Dar intermezzo-ul cu broasca fusese de ajuns pentru ca Sebastiano să-și domolească exaltarea și să se răzgândească. Fausta îl iubea, asta era adevărat; dar faptul că, pentru a-și salva fratele, se resemnase la a accepta șantajul lui Tereso, nu demonstra prea mare tărie de caracter. O astfel de ființă nu putea avea stofă de conspiratoare. Așa că brusc i se păru că ar face mai bine dacă nu i-ar spune nimic, acționând fără ca ea să știe. Astfel, încă o dată, norocul îi venea în ajutor lui Sebastiano. Pentru că, dacă Fausta ar fi aflat despre complot, ea nu ar fi ezitat să-i denunțe pe toți, fără să facă vreo excepție, nici măcar în ceea ce îl privea. Ba chiar pe el l-ar fi denunțat primul, mulțumită că se poate descotorosi de el și că în felul acesta poate apărea într-o lumină favorabilă în ochii lui Tereso. Convinsă fiind că acționând în acest mod îl apăra nu numai pe Tereso, ci pune la adăpost propriile planuri și viitorul lui Manuele.

Ca atare, după ce se întorsese înapoi și o îndemnase și pe ea să coboare în parc, Sebastiano nu mai avea ce să-i spună Faustei. Însă cuvintele pe care Fausta le puse în gura broaștei i se împlântaseră în suflet ca un pumnal. Și îi răspunse la rândul său, cu tristețe, întrebând-o dacă într-adevăr se temea atât de tare pe cât

arăta ca relația lor să continue. De altfel, adăugă el, nu avea de ce să-i fie frică, el venise înapoi numai pentru a-i spune un ultim și definitiv adio. Liniștită acum, Fausta râse și îi întinse buzele pentru un sărut.

— Atunci e totul pecetluit, nu-i așa? întrebă Sebastiano, timid, după ce îi răspunse și el cu un sărut. Încă mai spera ca Fausta să-și sacrifice fratele de dragul lui, nu atât pentru că acest sacrificiu i s-ar fi părut necesar, cât pentru că ar fi văzut în el o dovadă că Fausta îl iubea. Dar Fausta, bucuroasă să-i arate încă o dată cât de inevitabilă era despărțirea lor, îi răspunse că nu se mai putea face nimic. Era mai bine să nu insiste, să nu îngreuneze și mai tare ultimele momente în care mai erau împreună. Dacă voia să-și salveze fratele, trebuia să se supună. Era odios numai să te gândești la asta, darămite să și faci așa ceva; dar ea nu avea altă ieșire. Fausta vorbea pe un ton elegiac, precum cineva care nu spre un alt amor și-ar fi îndreptat pașii, ci spre moarte.

— Dar mâine ne vom putea vedea, poate în timpul zilei, pentru ultima oară? o întrebă Sebastiano.

Și, deși știa că era pură prefăcătorie, ochii i se umplură pe dată de lacrimi.

— Nu cred, răspunse Fausta, dulce, dar fermă. Sebastiano o iubea pe Fausta cu atâta înflăcărare încât, deși știa că nu era ultima oară când o mai vedea, el trăia aceleași sentimente ca și cum și-ar fi luat un rămas-bun definitiv. Amărăciune și tandrețe deopotrivă; și în același timp era însufletit de o nesățioasă, teribilă dorință de a o sorbi din priviri, de a-și fixa bine în minte făptura aceea atât de mult iubită. Așadar, despărțirea dură mult. Sebastiano nu se mai sătura să-i acopere de sărutări buzele, gâtul, ochii, și Fausta încuviința aceasta disperată aviditate ca o ultimă desfătare a acestei iubiri care îi dăruise deja atâtea delicii. De mai multe ori Sebastiano, în loc să-i sărute mâna pe care Fausta i-o întindea ca pentru ultima oară, i-o prindea strâns, trăgând-o lângă el, pentru o nouă, extrem de dulce și pătimașă îmbrățișare. Într-un târziu se despărțiră. Fausta fugi de-a lungul zidului vilei, toată neagră în lumina intensă a lunii. Iar Sebastiano înțelese atunci că venise

momentul ca el să se ocupe de complotul lui Saverio.

Parcuse în mare grabă drumul pe care venise. În vreme ce mergea, recapitula în minte tot ceea ce se hotărâse să facă și să spună. Cât despre restul, nu-i rămânea decât să aleagă calea potrivită pentru a acționa; odată ascultate prin fereastra de la camera lui Saverio discuțiile celor doi conspiratori și făcându-și astfel o idee destul de clară privitoare la motivele care îi împingeau să atenteze la viața lui Tereso, nu-i trebuia mult ca să găsească argumentele îndreptate împotriva dictaturii generalului, după toate câte se spusese în țară în ultimii ani: până și un copil, educat la școala clevetirilor politice, ar fi știut cu siguranță să le reproducă. În același timp, Sebastiano se simțea însuflețit de acea luciditate providențială și fulgerătoare care îi animă pe oamenii curajoși în acțiunile lor cele mai riscante. Se credea în stare nu numai de a-și improviza o conduită și un limbaj de conspirator, dar se simțea capabil să acționeze chiar în noaptea aceea, ca și cum toată viața lui nu s-ar fi gândit la altceva decât la cum să răstoarne guvernarea lui Tereso.

Lui Sebastiano îi rămânea să aleagă între două alternative dacă voia să fie primit în complot: fie să-l trezească încetișor pe Saverio și să i se destăinuie lui întâi, fie să intre pe neașteptate peste el și să-și proclame dorința. Expedie rapid prima variantă; îi dispăcea, de altfel, caracterul teatral al unei astfel de adeziuni, fiindcă se gândea că va fi nevoit să-și camufleze lipsa de sinceritate. Se înfățișă așadar în fața celor doi conspiratori somnoroși și orbiți de lumina aprinsă brusc, teribil și frumos ca un arhanghel prevestitor.

— Am venit să mă unesc cu voi, spuse el, am auzit totul, sunt pe deplin de acord cu ideile voastre, vă rog să vă folosiți de ajutorul meu, să mă lăsați să iau parte la planul vostru de acțiune.

Și, înainte ca cei doi să aibă timp să-și revină din surpriză (Saverio întinsese mâna după un pistol pe care îl avea sub pernă), Sebastiano îi bombardă cu o cascadă de dovezi demonstrative, de argumente convingătoare, de implorări învăluitoare, de șantaje strecurate cu abilitate. Ideea de a o salva pe Fausta din ghearele lui Tereso îl făcea pe Sebastiano să pară profund sincer în intențiile

lui, așa încât nu trecu mult și Saverio, care nutrea, cum am văzut, o neașteptată afecțiune pentru fratele său vitreg, fu pe deplin convins de bunele intenții ale propunerii acestuia. Cât despre Perro, el nu fu nici convins, nici neîncrezător. Oricum ar fi fost, pentru el era bine. Ce-l interesa dacă era un conspirator în plus sau în minus? De vreme ce planul era deja pus pe roate, însemna că Sebastiano, din motive pe care numai el le cunoștea, va avea aceeași soartă ca și Saverio; asta era tot. Și astfel, în vreme ce între Saverio și Sebastiano avea loc un fel de scenă de recunoaștere, ca și cum Sebastiano tocmai s-ar fi întors dintr-o lungă călătorie într-o țară îndepărtată, iar Saverio l-ar fi recunoscut încetul cu încetul, Perro, cu cotul sprijinit de pernă, aștepta ca dialogul înduioșător dintre cei doi să ia sfârșit. În entuziasmul său, Saverio se ridică din pat, aproape gol, și, cu trupul său mătăhălos și noduros, asemenea unui trunchi de copac, veni să-l îmbrățișeze pe Sebastiano. Își întoarse fața către Perro și îl întreabă ce rol îi revenea fratelui său vitreg.

— Garantez eu pentru el, repeta întruna, garantez eu.

Vorbind rar și cu răceală studiată, Perro răspuse că Sebastiano putea să îmbrace și el livreaua de valet și să facă, cum s-ar zice, „de șase”. Sebastiano, care își măsura propriile porniri în funcție de cele ale lui Saverio, crezu nimerit ca, la aceste cuvinte, să meargă și să-i strângă mâna călduros lui Perro. Acesta însă îi spuse că trebuia să se gândească bine înainte, fiindcă era un caz de viață și de moarte. Dar Sebastiano, cu deplină sinceritate, gândindu-se la Fausta, răspuse că era pregătit. Atunci, Perro îi puse în vedere că a doua zi dimineața aveau să se întâlnească foarte devreme. Că vor merge împreună la vila Gorinei. Astfel, Perro credea că îl induce în eroare pe Sebastiano, care, la rândul lui, își imagina și el că îl înșală pe Perro; singurul cu adevărat tras pe sfoară era, de fapt, Saverio.

În cele din urmă, în timp ce Perro se întorsese cu fața la perete încercând să adoarmă din nou, Saverio, exaltat, îl rugă pe Sebastiano să se așeze lângă el pe pat și începu să-i explice mecanismul complotului și calea pe care vor trebui s-o urmeze

împreună pentru ca acțiunea să își atingă scopul. Revenea adesea, în explicațiile sale, asupra justificării cum că ei luptau și erau pe punctul de a-și da viața, chiar, pentru a asigura omenirii un viitor mai bun, pentru a o elibera, pentru a reînnoi lumea. Justificare patetică, profundă, înrădăcinată în sufletul lui Saverio, la care el se întorcea din când în când cu emoția cu care un compozitor revine la refrenul principal din muzica lui. Dar pentru Sebastiano, Saverio nu era altceva decât un naiv și nu se gândea decât la Fausta. Cât despre Perro, i se părea mai serios decât Saverio, dar și mai periculos, însă nu se temea să intre în joc chiar și cu el. Îl mirase oarecum, ce-i drept, ușurința cu care Perro, care părea mult mai agil decât Saverio, îi acceptase propunerea. Dar se liniștea singur spunându-și că toți acei agenți conspiratori, chiar și atunci când păreau așa de prudenți și cu capul pe umeri, în genul lui Perro, nu erau, în fond, decât niște exaltați. Într-un târziu, Sebastiano și Saverio se despărțiră.

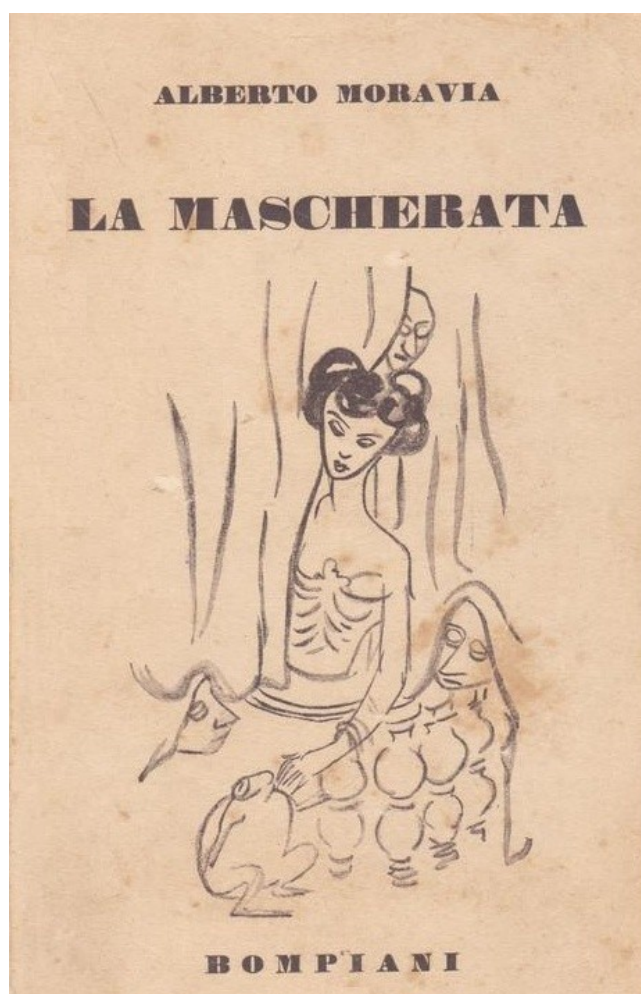
— Să ne îmbrățișăm, îi propuse din nou Saverio, după ce ieșiră afară. De astăzi suntem într-adevăr ca doi frați.

Sebastiano nu reușea să înțeleagă tot acest entuziasm pentru viitorul omenirii. El, Sebastiano, n-ar fi mișcat un deget pentru salvarea sau eliberarea oamenilor. Dar se lăsă bucuros îmbrățișat de fratele său vitreg. Saverio era așa de răvășit și de înflăcărat încât, înainte de a se despărți de Sebastiano, crezu că era dator să-l ridice în slăvi pe Perro, care rămăsese să doarmă în locuința servitorilor.

— El este un șef, spuse Saverio, mult mai puternic, mai conștient, mai hotărât decât noi... ar trebui să-l imităm toți, să vedem în el un model... dar cum putem face? Noi suntem și ne simțim gregari... el, în schimb, s-a născut pentru a da ordine... ca dovadă că reușește să doarmă liniștit în ajunul unei zile ca aceea de mâine.

La care Sebastiano, căruia Perro nu îi era deloc simpatic și care nu se simțea prin nimic inferior sau gregar așa cum voia Saverio să-i demonstreze, nu răspunse nimic. Ca urmare, Saverio se întoarse înăuntru, iar Sebastiano, trecând ca de obicei prin aceleași

camere întunecate și goale, se duse în sfârșit să se culce.

A doua zi, cei trei bărbați se trezără în dispoziții foarte diferite, fiecare după propriile preocupări intime. Perro, cât se poate de calm și de odihnit, acum sigur de ceea ce avea să facă, cu mintea limpede și mai prefăcut ca niciodată. Saverio, care nu închisese un ochi toată noaptea, era și mai exaltat și mai agitat decât cu o seară înainte. Sebastiano, conștient de riscurile pe care și le asuma, între amenințarea poliției și complotiști, atent la rolul care îi revenea și cu ochii în patru. Instinctiv, Sebastiano și Perro se simțeau superiori lui Saverio și, într-o oarecare măsură, se studiau bănuitori unul pe altul. Perro, mai mult din deprindere polițienească decât din lipsă de încredere; deoarece, obișnuit să împartă oamenii în două categorii, polițiști și criminali, își spunea că Sebastiano, care în mod sigur nu era polițist, nu putea fi altceva decât un delincvent. Dar, în definitiv, ce-l interesa pe el că era un

complotist în plus sau în minus? Doar era în stare să prindă în plasa lui suficient de mare nu unul, ci zece pești babani ca acesta. Și totuși, felul în care Sebastiano se prezentase în fața lor, faptul neobișnuit că ascultase conversația lor prin fereastră, toate acestea îl făceau instinctiv bănuitor. Dacă nu ar fi fost așa de sigur că nu-l văzuse pe Sebastiano în mediile polițienești, Perro ar fi ajuns să creadă că Sebastiano era și el un agent de instigare. La rândul său, Sebastiano găsea că Perro era prea calm și stăpân pe sine. Chiar și în cazul unui om născut, cum se exprimase Saverio, pentru a da ordine, atâta seninătate i se părea excesivă. Pe de altă parte, îi era teamă ca Perro să nu descopere că el nu era, nici nu voia să fie un conspirator. Că, de fapt, se hotărâse ca, în scopuri personale, să dejoace complotul. De aceea, se temea ca nu cumva să-i întindă vreo cursă periculoasă. Auzise vorbindu-se despre execuțiile rapide, clandestine, pline de cruzime și sălbăticie ale conspiratorilor vinovați de trădare sau ale agenților de instigare, puse la cale chiar de către colegii lor de breaslă, iar ideea de a sfârși spânzurat sau căsăpît de către Saverio i se părea, chiar și pe fondul lipsei de sens a vieții în general, o moarte mult prea absurdă. Drept urmare, în dimineața aceea, cât dură drumul de la casa lui Sebastiano până la vila Gorinei, în vreme ce Saverio, ca de obicei, se pierdea în divagații și predica în deșert, între ceilalți doi însoțitori avu loc un duel de întrebări și răspunsuri, de investigații prudente și de nu mai puțin atente disimulări. Perro voia să afle de ce un tânăr domn, aproape un adolescent, arătos și frivol, își pusese în cap să răstoarne guvernarea actuală pentru a instaura o nouă ordine; Sebastiano, apărându-se, căuta să înțeleagă de ce Perro rămânea atât de rece și de ceremonios într-un moment ca acela. La întrebările lui Perro, Sebastiano răspunse că, de la un timp, devenise conștient de insuficiența vieții lui egoiste și hedoniste; că simțea nevoia să creadă într-o cauză superioară, în slujba căreia să se pună pentru a o face să triumfe, și că era gata să și moară, dacă ar fi fost necesar, dat fiind că vedea foarte clar că nu merită să trăiești dacă o faci doar pentru tine însuți; și, în fine, continua să îndruge toate celelalte motivații pe care le auzise din

gura lui Saverio. „Drace”, se gândea Perro cercetând chipul acela frumos care se aprindea într-un fel anume în timp ce recita acele fraze, „drace... cu toții sunt nerăbdători să creadă și să servească...” În realitate, Sebastiano nu făcea altceva decât să se gândească la Fausta și reușea să atingă acea fervoare care îl uluia pe Perro printr-o simplă înlocuire de cuvinte. Iubirea pentru oameni era iubirea pentru Fausta; cauza era Fausta; piedicile care se interpuneau în calea complotului erau Tereso și Manuele, care-l forțau să se despartă de Fausta, iar viața egoistă și epicureică pe care astăzi o disprețuia, era viața lui din vremea când încă nu o cunoscuse pe Fausta. Însă, după ce răspunse întrebărilor lui Perro, vru să treacă la contraatac și îi declară, cu un aer afabil, că îl admira foarte tare pentru stăpânirea de sine de care dădea dovadă în asemenea circumstanțe. El, de pildă, oricât de mult ar fi încercat să se controleze, nu izbutea să-și reprime întru totul o oarecare stare de agitație. „Drace, drace”, își spuse Perro din nou, „e perspicace amicul...” Și, pe un ton incisiv, apăsător, încărcat de o fermitate sugestivă, privindu-l țintă în ochi pe Sebastiano, Perro îi răspunse că el era obișnuit; de asta era așa de calm. Dar și el, la începuturile carierei sale de revoluționar, fusese deseori pe punctul de a-și pierde capul. De altfel, era nevoie ca unul dintre ei să-și păstreze calmul. Saverio, cum bine se putea vedea, nu va fi niciodată calm și Sebastiano încă nu-l văzuse în acțiune; totul, așadar, stătea în mâinile lui. Și surâse cu o privire de compătimire complice pe care Sebastiano fu nevoit s-o încuviințeze, la adresa lui Saverio.

Într-adevăr, pe măsură ce se apropiau de vila Gorinei, Saverio părea că devine din ce în ce mai exaltat și mai îndărătnic. Mergea înaintea celorlalți, pleznind în aer o nuielușă pe care o smulsese dintr-un gard viu; aerul proaspăt al dimineții, încă friguroasă și acoperită de ceață, îl îmbăta; nu i se mai părea că ar fi bălăitul Saverio, ci un judecător nemilos și predestinat, un conspirator aventuros și intrepid, un om de acțiune, în fine, pe cale să atingă ținte prestigioase.

— Poate vi se pare ciudat, începu el de îndată ce traversară

podețul peste valea adâncă, poate vi se pare absurd...dar noi trei în acest moment schimbăm istoria... cine și-ar putea imagina asta văzându-ne? În aparență suntem trei bărbați care s-au trezit foarte devreme și trec printr-o pădure; în realitate, poate tocmai din această plimbare a noastră matinală se va naște o lume cu totul nouă, un nou mod de a simți, o nouă civilizație, o nouă istorie... În fine... aici se vede forța spiritului, supremația lui asupra materiei brute... dacă ceea ce am hotărât să facem va reuși, despre această plimbare a noastră așa de asemănătoare cu atâtea alte plimbări, se va vorbi peste secole... cu mirare și cu recunoștință... ca de un fapt legendar, mitic, fatidic... se va spune că noi trei, în acea dimineață îndepărtată, am avut încredere în destinul omului și al umanității împotriva tuturor forțelor obscure care vor s-o țină prizonieră a abrutizării și a barbariei... ce părere aveți?... așa se face istoria... în dimineți ca aceasta... pe cărări cum e chiar asta... cu chipuri ca ale noastre...

— Fii cu băgare de seamă, nu striga așa de tare, îl avertiză Perro – care din toate spusele lui Saverio nu pricepea o iotă, în afară de faptul că Saverio aiura îndrugând verzi și uscate – suntem în apropierea unui zid care, în mod sigur, e păzit de un polițist la fiecare o sută de metri...

— Puțin îmi pasă, răspuse Saverio ridicând nepăsător din umeri. Priviți cum strălucește soarele departe în zare, ridicându-se de după trunchiurile albe de mesteceni... simțiți câtă prospețime, câtă puritate emană iarba scaldată în rouă dimineții... adu-mecați parfumul florilor care își deschid petalele... ascultați trilul păsărilor deșteptându-se în copaci și salutând soarele... iată, aceasta este natura, mereu la fel, fie că există sau nu există libertate... cine ne-ar putea împiedica să nu ne bucurăm de viață?... peste puțin timp soarele se va înălța pe cer și pretutindeni nu se va auzi decât zumzetul insectelor care zboară din floare în floare... am putea foarte bine să renunțăm... și în loc să mergem la vila Gorinei, s-o luăm spre dreapta și să rătăcim în natură, într-o plimbare matinală... mulțumindu-ne să visăm în loc să acționăm... dar o vom lua spre stânga... ne vom duce acolo unde ne așteaptă

pericolul, amenințarea, poate chiar moartea... și cine va avea pe urmă curajul să nege că spiritul există, că este un fapt mai concret, mai palpabil, mai puternic decât întreaga realitate vizibilă... cine va avea curajul să nege că există sufletul, libertatea omului?

Astfel, îmbătat de speranță și acțiune, Saverio își dezvăluia sufletul exaltat și pătimaș. Lui Perro, ferecat în armura ermetică a prefăcătoriei, aceste cuvinte i se păreau niște bazaconii caraghioase. Dar discursul lui Saverio avu un cu totul alt efect asupra lui Sebastiano care, fiind tânăr și îndrăgostit, era sensibil la astfel de sugestii idealiste. Cu toate că nu împărtășea entuziasmul fratelui său vitreg, Sebastiano simțea că era entuziasm ceea ce el simțea și că transmitea prin cuvinte un accent sincer, o originalitate a simțirii pe care n-ai fi putut-o bănuși cu ușurință sub înfățișarea lui greoaie.

— Haideti, prieteni, spuse Saverio după ce își încheie poliloghia, să cântăm în cor, ca soldații care pornesc la asalt.

Și, fără să-i pese dacă ceilalți îi țineau sau nu isonul, fredonă cu vocea lui stridentă *La Marseillaise*. Ceilalți doi, fiecare din motivele sale, nu avură curajul să cânte. Dar Saverio nici nu băgă de seamă; continua să meargă înainte, retezând prin aer, cu nuielușa lui șfichiuitoare, capetele imaginare ale dușmanilor poporului; și vocea lui falsă și bâlbâită se ridica, înaltă, în tăcerea amorțită a dimineții încă încetoșate, cu o înflăcărare sfâșietoare și cu unele greșeli patetice de pronunție în franțuzește care lui Sebastiano îi dădeau fiori pe șira spinării.

Și astfel, cu Saverio care cânta și perora, cu Perro care îl sfătuia să fie prudent și cu Sebastiano care se gândea când la Fausta, când pleca urechea la perorațiile bizare ale fratelui său vitreg, parcurseră drumul întreg, în lumina vie și imaculată a dimineții senine. Ici și colo, printre trunchiurile de mesteceni, câte o rază de soare scânteia pe neașteptate ca un țipăt, scaldându-i în lumină pe cei trei bărbați, drumul, vechiul zid. Se auzeau în pădure pârâiașele șopotitoare bolborosind printre pietricele. Prin aerul încă tăios de gerul nopții se simțea un miros de pământ reavăn și de mușchi de pădure. Saverio se înșela, nu se putu abține

Sebastiano să nu reflecteze, o dimineață ca aceea era întocmai una în care să mergi la vânătoare sau la plimbare prin pădure, la cules de ciuperci sau de ciclame. Și nu una în care să urzești un complot împotriva unui general bătrân, din niște motive plicticoase care nu valorau nici cât una dintre floricelele crescute pe marginea drumului. Și nu se putu opri să nu-și spună că, dintre ei trei, el era singurul care avea motive întemeiate ca să renunțe la aceste plăceri ale vieții. Fausta era mai proaspătă și mai îmbătătoare decât toată limpezimea și decât toate miresmele dimineții, mai dulce decât soarele care îi lumina din când în când, mai frumoasă decât cea mai frumoasă natură.

Ajunseră în fața porții peste care cu o seară înainte Sebastiano sărise pentru a se duce la întâlnirea lui amoroasă, și, agățându-se de ramurile de glicină, trecură de partea cealaltă. Urmară apoi poteca, pe sub desișul verde ca un zid auster al arbuștilor de merișor. Din când în când, printre arbuști, se deschidea un ochi de lumină, dezvăluind aici un mic templu de marmură, colo un lac pe care navigau încetișor lebede sau o piațetă tainică, cu o bancă înnegrită și năpădită de mușchi, înviorată de gesturile statuiilor dispuse în cerc. Soarele, care urca rapid în înaltul cerului, pătrundea din toate părțile cu firișoare de lumină strălucitoare, înviorând toată această natură civilizată și pieptănată. Statuile păreau să reînvie o discretă lascivitate a gesturilor, în pofida coclelii care le acoperea membrele lor șlefuite; apa verde a bazinelor oglindea cerul, copacii și eleganța fremătătoare și răsturnată a lebedelor. Până și păunii mari, care își făceau apariția șovăind pe pajiște, prinseseră a-și etala, în lumina soarelui de dimineață, evantaiul penelor lor aurii. Perro, cufundat cu totul în planurile sale, observa aceste frumuseți ale naturii cu un ochi distrat. Sebastiano, apropiindu-se de vilă, nu se putea abține să nu-și aducă aminte de toate nopțile în care, cu iubita lui strâns înlanțuită, se plimbaseră de-a lungul bazinelor, pe sub umbrele împietrite ale statuiilor. Dar Saverio, căruia îi trecuse imboldul patetic, revenise la mania politică și divulgativă. Da, acest parc era încântător, spunea, nu încăpea îndoială, civilizația pe cale să piară

știuse cel puțin să lase în urmă aceste monumente ale bunului său gust, dar era nedrept ca numai câțiva aleși să se bucure de aceste plăceri; era nedrept ca o oligarhie lașă și coruptă să se desfete în propriul spectacol; nedrept, în fine, ca atâta frumusețe să le fie refuzată celor care cu adevărat meritau să se bucure de ea. De mâine parcul acesta va fi deschis tuturor; toată lumea va putea să-și înobileze sufletele la vederea acelor frumuseți; se vor bucura cu toții de această liniște sihastră. Și, de altfel, dacă această civilizație muribundă fusese în stare să creeze zece astfel de locuri, atunci civilizația nouă, aceea căreia poate chiar ei îi dădeau viață în peregrinarea lor matinală, va crea o sută de asemenea locuri. O mai mare libertate va produce o mai mare și crescândă frumusețe. Și așa mai departe. Perro, acum că se apropiau de vilă, nu mai găsea nimic comic în comportamentul lui Saverio și, temându-se de o arestare prematură care ar fi dus pe apa sâmbetei toată intriga pe care o urzise, îl implora să-și țină gura. Iar Sebastiano continua să se gândească la Fausta. Trecând prin fața unei bănci unde poposiseră îndelung cu o noapte înainte, îi zări batista și o ridică de jos. Era îmbibată de rouă, dar păstra încă mireasma ierbii umede. Ca un năuc, Sebastiano mergea în urma celorlalți doi și astfel descoperirea făcută trecu neobservată. Mergând în spatele celor doi – Perro ursuz, iar Saverio vorbăreț din cale afară – Sebastiano își continuă drumul apăsându-și buzele cu batista, ținând-o strâns în pumnul închis.

De îndată ce ajunseră pe esplanadă, vila le apărură în față dintr-odată, rece și opacă, cu toate ferestrele închise: oaspeții încă nu se deșteptaseră. Saverio, sarcastic, observă că acei domni rafinați, oboșiți de atâta ședere, dormeau pe săturate; în vreme ce, la acea oră, țărani erau de mult pe câmp, la muncă. Dar Perro, de data asta pe deplin sincer, spuse că îi invidia pe invitații Gorinei: el simțea cum somnul insuficient și întrerupt din noaptea trecută îi amețea capul, după luciditatea înșelătoare a trezirii, asemenea unui vin tare. Sebastiano își aruncă repede ochii asupra storurilor închise de la fereastra camerei Faustei și, pentru o clipă, silueta femeii se suprapuse storurilor, evanescentă și funebră ca o

fantasmă într-un diafan veșmânt negru, surâzătoare, își imagina, și făcându-i semn cu capul, așa cum făceau fantezmele. Vila părea cufundată într-o tăcere adâncă, de loc pustiu. Soarele, care își întindea lungile spade de lumină peste pajiștea în povârniș, nu lumina decât un unghi, tot restul vilei rămânând învăluit într-o umbră încă nocturnă.

Perro, ca unul care cunoștea locurile, se îndreptă spre partea din spate a vilei către o porțiță dosnică și, după ce își avertiză cei doi tovarăși că de acum înainte vor trebui, ca să spună așa, să-și pună măștile, sună. Rapid, cu o promptitudine fără greș care îl ului pe Sebastiano, poarta se deschise și apărură majordomul, un om îndesat și lat în umeri, cu o țeastă rotundă, cheală și palidă, asemenea unei luni bolnave; era îmbrăcat cu o haină de serviciu în dungi și pantaloni negri. Majordomul, care făcea și el parte din poliție ca informator și spion minor, fusese înștiințat de către Perro din timp despre complot. La fel ca și comisarul din Antigua, el nu era de acord cu aceste metode periculoase, dar nu avea încotro și trebuia să se supună.

Majordomul, vorbind încet, ferindu-și privirea de fețele celor trei și cu ochii ridicați în sus, spuse că picaseră la țanc și îi introduse în subsolul vilei. Un singur culoar, strâmt, gol și cenușiu, șerpuia ca un labirint prin subteranele vilei și în el dădeau nenumărate camere mari și mici. Majordomul le arată, ca unor oaspeți de vază, vasta și complicata bucătărie, asemănătoare unei uzine, cu toate cuptoarele ale căror tuburi urcau din toate părțile înspre tavan; cele două sau trei camere în care servitori, bărbați și femei, curățau și puneau în ordine încălțările și veșmintele oaspeților și, după numeroasele camere ale servitorilor, răvășite și îmbâcsite de mirosul greu din timpul nopții, le arată până și depozitul de lemne, cămara de provizii și magaziile. Saverio se abținea să spună ceva numai pentru că i se interzisese, dar își domolea pornirile schimbând ocheade semnificative cu cei doi tovarăși, ca pentru a spune: iată unde trudesă săracii pentru ca bogății să se poată îndestula și petrece. În cele din urmă, majordomul îi conduse într-un fel de vestiar unde un șir de

dulapuri metalice vopsite în verde dădeau înspre tot atâtea dușuri și chiuvete de ciment plumburiu. Omulețul deschise unul dintre dulapuri și le arătă livrelele gata pregătite, atârdate pe umerase, spunându-le să se îmbrace și să-l urmeze apoi în bucătărie. Și îi părăsi.

Se îmbrăcă în acea subterană lugubră și rece, care aducea a spălătorie militară și a spital. Perro, astfel îmbrăcat, părea un valet destul de ambiguu, cu o înfățișare mult prea elegantă și ceremonioasă, care numai a valet nu semăna. Sebastiano arăta a fi cel mai travestit dintre toți, ca unul dintre oaspeții vilei care pentru balul mascat s-ar fi îmbrăcat nu într-o livrea, ci într-un costum de cavaler din secolul al XVIII-lea. Dar cel mai valet dintre toți păru a fi Saverio, căruia livrea de servitor îi scotea la iveală tot ceea ce în corpul lui era masiv, urât, diform, servil. Ai fi zis că în viața lui nu purtase altceva decât tunici galonate, pantaloni scurți și șosete albe în picioare. Acestea din urmă îi puneau în evidență niște pulpe grosolane și plebee; la fel ca tunica de stofă groasă, încărcată de găitane aurite, care scotea în relief mai mult decât s-ar fi convenit înfățișarea lui mătăhăloasă, cu umerii oarecum încovoiați, de hamal. Perro observă că ochelarii erau un accesoriu un pic bizar pentru un valet, dar, treacă-meargă, se putea și mai rău. Ținură un mic consiliu de război: rămaseră de acord că deocamdată Perro va ascunde bomba, și că ceilalți doi vor aștepta noi ordine din partea lui. Ieșiră apoi din vestiar și se îndreptară înspre bucătărie.

De cum îi văzu, majordomul părăsi un grup de servitori pe care tocmai îi admonesta și le veni în întâmpinare. Nu o făcea din prea mult respect față de Perro, cât din dorința de a nu crea confuzie în serviciu. Acei trei intruși, în afară de numeroșii agenți ai lui Perro sosiți cu o seară înainte, nu trebuiau să se amestece cu adevărații servitori: era necesar ca ei să fie fiecare pe cont propriu, cu sarcini dintre cele mai mărunte, în colțuri întru totul moarte. Majordomul, care se temea de vreun dezastru, blestema ziua în care intrase în asemenea încurcătură, tuna și fulgera împotriva poliției și a generalului Tereso. „Aș da tot bacșișul pe un an întreg și încă m-aș

considera fericit să pot face una ca asta”, își spunea, „numai să nu intru în cine știe ce dandana până mâine dimineață”, însă nimic din aceste gânduri nu apărură pe chipul lui rotund ca o minge, încadrat de niște favoriți lungi, umbriți de o barbă neîngrijită și prost rasă (majordomul obișnuia să se bărbierească înainte de prânz, în miezul zilei, pentru a se înfățișa cu o față curată și proaspătă în fața stăpânilor și se ferchezuia cu perdaf încă o dată seara, cu puțin timp înainte de cină). Le spuse celor trei că avea sarcini diferite să le încredințeze fiecăruia, deci să fie cu ochii în patru și să facă doar ceea ce li se cerea, altfel vor da de bucluc. Și, continuând să meargă înaintea lor, îi conduse sus pe o scăriță în formă de spirală săpată în grosimea zidului, până ajunseră în fața unei uși care, odată ce se deschise, se dovedi a fi unul dintre panourile acoperite cu fresce ale unui vast atrium de unde pornea, bifurcându-se către saloanele de la catul superior, scara monumentală, de gală. Din acest atrium, trecând prin diverse saloane, îi conduse în aripa dreaptă a vilei. La ora aceea ferestrele saloanelor erau încă închise; stăruia în aer fumul și mirosul greu din noaptea trecută. Pretutindeni, prin vastele săli albe și aurite, se vedeau urmele petrecerii din ajun: scrumiere pline ochi cu mucuri de țigară, scaune și fotolii abandonate în ordinea așezării musafirilor, grămezi de jetoane împrăștiate pe mesele verzi, teancuri de cărți de joc amestecate, covoare răvășite, sticle golite pe jumătate, pahare murdare, vase cu flori ofilite, cu petalele răsfirate pe marmura consolelor. Saverio privea în jur cu ochii agitatorului politic și, curios să afle în ce ape se scălda majordomul, spuse deodată că toată acea risipă și tot acel haos te făceau să te gândești, prin contrast, la casele sărace ale muncitorilor din Antigua și că, în fine, atâta nedreptate și inechitate a sorții erau intolerabile și că trebuiau abolite. Majordomul, care de la o vreme, fără să se arate, studia pe furiș fețele lui Saverio și Sebastiano, întrebându-se dacă ei erau câinii sau prada, răspunse, cu o stânjeneală nu tocmai convingătoare, că avea dreptate, lucrurile stăteau întocmai cum spunea. Dar își spuse în sinea lui: „Ticălosule... dacă n-ar exista oamenii bogați... ce-aș

face eu? Și polițistul?... ce ar face nevastă-mea, copiii mei? Dar, din fericire, tu mâine vei fi la pârnaie... și va fi bine... ai căutat-o cu lumânarea”. În privința lui Sebastiano, ochiul său de două ori experimentat, în îndeletnicirea sa cunoscută de majordom și în cea secretă de informator, deslușise pe chipul acestuia ceva straniu: expresia omului deprins mai degrabă să dea ordine decât să fie în slujba cuiva, chiar și de-ar fi fost vorba de poliție. De altfel, i se părea ciudat că un astfel de tânăr se putuse rătăci alături de un bădăran ca Saverio, într-o conspirație pusă la cale de poliție. „Ai zice că e unul dintre oaspeți”, se gândea majordomul, „nu un polițist de felul lui Perro sau o creatură ca ăsta de-aici... ce caută în balamucul ăsta? O fi vrând să se amuze și să încerce o nouă distracție?” De unde se vede că majordomul, cu obișnuința-i veche de a servi oameni de rangul lui Sebastiano, se apropiase foarte mult de adevăr. Se cuvine însă să spunem că majordomul, care, din mai multe motive, nutrea o profundă antipatie atât față de Perro, cât și față de Saverio, nu din această pricină îl privea cu ochi buni pe Sebastiano, pe care îl mirosise din prima clipă că făcea parte dintre acei domni de pe urma cărora trăiau el și familia lui. Era un servitor, majordomul, nici patrician, nici plebeu, ezitând mereu între invidie și respect, între batjocură și adulație, și nu știa să iubească pe nimeni, nici măcar pe sine însuși; și, nevoit cum era să îmbrace livrea de majordom, să-și plece capul și să se supună, nu mai înțelegea nici el dacă îi plăcea propria meserie sau dacă o ura. De altfel, aceste sentimente erau trecătoare și nedefinite și îl copleșea mai cu seamă lehamitea și frica de a fi obligat să participe la o intrigă pe care instinctiv o bănuia a fi încărcată de neplăceri și periculoasă.

Perro îi vorbise deja majordomului despre Saverio, pe care i-l descrisese ca fiind un imbecil și un exaltat, sfătuindu-l să-i încredințeze o sarcină mărunță, ca să nu-i dea ocazia în felul ăsta de a comite una dintre cunoscutele lui imprudențe. Majordomul îi conduse pe cei trei la etajul al doilea, pe o altă scară secundară și, odată intrați într-un lung coridor cu uși de o parte și de alta, îi însoți în spate, acolo unde, sub un panou înțesat de numere, ședea,

singură, o fată tânără. Saverio, spuse majordomul, va trebui să se așeze și el sub panou și, de fiecare dată când unul dintre numere se mișca, iar fata se ducea să ia comenzile din camere, el să transmită ordinele prin telefon în bucătărie. Fata nu-l învrednici pe Saverio nici măcar cu o privire, așa că acesta luă loc, destul de încurcat, de cealaltă parte a mesei. Tânăra citea un roman cu copertile colorate, pe care Sebastiano, uitându-se chiorâș, mereu curios în privința femeilor, oricărei categorii sociale ar fi aparținut ele, citi: „Părăsită în ziua nunții”.

De îndată ce îl aranjă pe Saverio, majordomul îi conduse pe Perro și pe Sebastiano în capul celălalt al coridorului și pe urmă, trecând prin mai multe saloane, îi însoți printr-o galerie îngustă, decorată fastuos și boltită, în care nu dădeau decât trei uși deasupra cărora străjuiau blazoane și frize ornamentale din marmură.

— Galeria busturilor, anunță majordomul. Și adăugă că galeria aceea, numită astfel datorită câtorva busturi ale lui Pizarro, Cortez și ale altor conchistadori, aliniată de-a lungul ferestrelor, era partea cea mai fastuoasă și mai solemnă a vilei, rezervată de regulă oaspeților de vază. În fundul galeriei se vedea o a patra ușă, mai înaltă și împodobită cu ornamente, aceea, explică el, de la capela vilei. Cât despre cele trei uși, prima dădea spre apartamentul Gorinei, a doua în apartamentul rezervat pentru Tereso, iar a treia în cel al marchizei Sanchez. La auzul acestui nume, inima lui Sebastiano prinse a bate cu putere. Majordomul încheie spunând că ei doi trebuiau să rămână în această galerie, pregătiți pentru a le servi pe cele trei personaje.

Cu aceeași deferență mereu trufașă și severă, majordomul scoase din buzunar o legătură de chei și descuie ușa de la apartamentul lui Tereso. Văzură că apartamentul era format dintr-un vestibul, un dormitor, o baie și un birou. Majordomul se apropie de cele două ferestre și deschise larg obloanele. Sprijinindu-se de pervaz, arătă baldachinul mare și aurit, amintind cum pe acele perne își puseseră capul în trecut alți oaspeți iluștri: prinți, ambasadori, oameni politici, generali. Majordomul știa foarte bine că pe cei doi

însoțitori ai lui puțin îi interesau astfel de lucruri care obișnuiau să trezească curiozitatea vizitatorilor vilei. Dar, procedând astfel, el se lăsa cuprins de o vanitate aproape inconștientă de servitor într-o mare casă. Și atunci Perro, care îi ghicise frustrarea și intenționa să-l înspăimânte, spuse în glumă că omisese ce era mai important: că în acel pat își dormise ultimul somn Venustiano Valdez, președintele care îi precedase la putere lui Tereso, înainte de a fi purtat, sub escortă, la Antigua, unde fusese împușcat la un zid de execuție, din ordinul succesorului său.

— Bizară coincidență, încheie Perro făcându-i cu ochiul lui Sebastiano. Majordomul îl privi în fugă, ațintind asupra lui două pupile mari și rotunde, terifiante; spuse că avea treabă și ieși în grabă.

După ce majordomul plecă, Perro scoase dintr-o cutie așezată pe noptieră o țigaretă fină, de calitate, o aprinse și se așeză pe un fotoliu la capul patului, încrucișându-și picioarele. Perro încă nu renunțase la ideea de a sonda cine era Sebastiano, de fapt; și, cu acest gând, începu să descrie cu lux de amănunte modul în care urma să se desfășoare atentatul. Saverio urma să aducă bomba într-un vas, acoperind-o cu unul din acele capace metalice cu care se acoperă mâncarea pentru a-și păstra temperatura. Pe urmă se va strecura în sala de baie a generalului și va ascunde bomba în dulăpiorul pentru prosoape. Între timp, Perro și ceilalți tovarăși vor face de pază în galerie. Odată plasată bomba, Saverio se va întoarce în galerie după ce va fi închis cu cheia dulapul și ușa de la baie. Pe urmă vor fugi cu toții; o jumătate de oră mai târziu bomba va exploda, scufundându-i vila și îngropând sub dărâmături pe Tereso și pe toți cei care locuiau acolo.

Perro vorbea rar, savurându-și cuvintele pe sub mustățile tăiate scurt, oprindu-se din când în când pentru a adulmea fumul de țigară, sau pentru a-și scruta cu un aer sarcastic însoțitorul. Bățos, stând în picioare în fața lui, Sebastiano îl asculta și se umplea de groază. Nu atât din pricina cruzimii atentatului, cât la gândul pericolului care o pândea pe Fausta. „Dacă n-aș fi tras cu urechea la fereastra lui Saverio”, se gândea, „nu numai doar că Fausta ar fi

trebuie să cedeze șantajului lui Tereso, dar, pe deasupra, ar fi pierit împreună cu el, în brațele lui, sub dărâmurile vilei”. Sebastiano vedea în această coincidență, care îi permitea s-o salveze în același timp pe Fausta și iubirea lui, încă un semn al acelui noroc în care credea.

Perro, care spera să surprindă pe fața lui Sebastiano o tresărire de spaimă, vorbea întruna despre puterea bombei și despre pericolele atentatului, însă doar Fausta ocupa gândurile lui Sebastiano, care, la rândul său, se mira și el pe ascuns de curajul rafinat și subtil al lui Perro. „Să fiu al naibii, Saverio are dreptate... Perro e un adevărat terorist de meserie”, își spunea Sebastiano uluit. Iar Perro: „Asta e cât se poate abil... nu i se clintește niciun fir de păr”.

Sebastiano, care își avea și el propriul plan, îl întrebă la un moment dat pe Perro ce anume ar fi trebuit el să facă în timp ce ei făceau de gardă în galeria busturilor, iar Saverio ascundea bomba. Perro, care voia să îi prindă în flagrant delict pe cei doi frați vitregi, răspunse, după ce reflectă o clipă, că el ar fi putut să-l ajute pe Saverio la plasarea bombei: e întotdeauna mai bine să fie doi decât unul singur. Dar Saverio, replică Sebastiano, știa să se descurce foarte bine singur; el nu ar fi făcut decât să-l încurce. Se gândea mai degrabă să se așeze la pândă într-una dintre cele două încăperi alăturate camerei lui Tereso, în camera marchizei Sanchez, de exemplu; înarmat, avea să vegheze de acolo ca nimeni să nu tragă cu ochiul la preparativele în vederea atentatului. Această propunere ingenuă, care îi venise lui Sebastiano mai puțin dintr-o reală nevoie de complot, cât din dorința de a da buzna în camera lui Tereso pentru a întrerupe la timp convorbirea lui cu Fausta, fu cât pe ce să-l ducă la pierzanie. „De ce să se ascundă într-o cameră alăturată?” se întrebă Perro, „la ce folosește una ca asta?” Dar același noroc mereu favorabil lui Sebastiano îi șopti că ar fi fost mai simplu să-i aresteze pe cei doi frați vitregi separat decât împreună. Puternici și energici cum erau amândoi, ar fi putut opune rezistență, iar Cinco îi ceruse cu insistență să nu facă mare balamuc. Astfel că Perro renunță pentru moment să cerceteze ce

anume se ascundea în propunerea aceea misterioasă a lui Sebastiano, deși, din instinct, intuia că aici se afla explicația purtării lui ciudate și se limitează la a-l întreba dacă era înarmat. La răspunsul negativ al lui Sebastiano, Perro scoase din buzunar propriul pistol și i-l înmână. Era vorba, de fapt, despre un pistol de probă, din acelea pe care în timpul răscoalelor sau ale demonstrațiilor, agenții instigatori le strecoară în buzunarul demonstranților neînarmați pentru a putea mai apoi, odată arestați, să-i inculpeze pentru port abuziv de arme; pistolul cu pricina avea gloanțe oarbe, dar era mai mult decât suficient pentru a dovedi vinovăția lui Sebastiano. Perro, care pica de somn, îi mai dădu câteva indicații lui Sebastiano și, după ce aruncă țigara pe jumătate consumată, se duse să se culce în apartamentele destinate servitorilor.

Rămas singur, Sebastiano luă loc și el la picioarele patului și începu să reflecteze. Ar fi vrut acum imposibilul: adică s-o revadă pe Fausta, a cărei respirație i se părea că o aude în camera alăturată, și în același timp să evite de a se face recunoscut, sau, cel puțin, de a dezvălui motivele propriei sale travestiri. Cu acest gând în minte, se ridică de pe fotoliu și prinse a da ocol camerei; își puse ochiul la gaura cheii care dădea în camera Faustei, dar nu văzu nimic. Atunci scoase capul pe fereastră și, aplecându-se, constată că geamul de la camera iubitei lui era închis. Fereastra dădea spre răsărit, deasupra aripii principale a vilei; soarele, care trecuse de zidul de merișor, lumina o bună parte a esplanadei; ceva mai departe, un argat târșâia o greblă peste prundișul de pe alee cu un zgomot îndepărtat și monoton. De sus se distingeau cu precizie toată bucata care fusese curățită și cea care mai rămânea de greblat. Sebastiano, după ce îl urmări o vreme cu privirea pe grădinar, se hotărî să rămână lângă fereastră până când storurile de la camera Faustei se vor ridica, iar ea își va face apariția. Acela era singurul mod de a o vedea fără a fi văzut. Fausta, somnoroasă, în mod sigur nu l-ar fi zărit și s-ar fi putut bucura pentru o clipă de privirea grațioasă, molatică, a iubitei sale cu părul încă ciufulit de somn.

Mai așteptă o bucată de vreme, în timp ce argatul pieptăna metodic, cu o greblă de lemn, pietrișul pe care se vedeau urmele lăsate de roțile automobilelor. În cele din urmă, la auzul unui zgomot de geamuri care se deschideau, inima îi prinse a bate cu putere. O mână viguroasă trase obloanele, deschizându-le larg. În tulburarea lui, Sebastiano nu se gândise că o femeie cum era Fausta nu se ducea ea să-și deschidă fereastra, ci lenevea tolănită în vârful patului în vreme ce servitoarea, ridicând obloanele, îi inunda camera de lumină. Și astfel, când, cu inima să-i sară din piept și cu respirația întretăiată, Sebastiano se aplecă și mai mult în afară pentru a o vedea pe Fausta, în fața ochilor îi apărură un chip.

Era chipul unei femei tinere, dar de o urâtenie atroce, care semăna leit cu botul unui câine pechinez: niște ochi scobiți ca niște linguri, sub o frunte bombată, cu nasul turtit, cu o gură mare, roșie, adumbrită de un puf negru, o față rotundă, negricioasă. Surpriza lui Sebastiano fu așa de mare încât, pentru a o ascunde, nu știu să găsească altceva mai bun decât să-i ureze bună dimineța urâtei creaturi. Ochii aceia tulburi primiră salutul fără să se mire, ca și cum așa s-ar fi convenit să se întâmple.

— Bună dimineța, răspunse ea; și dispăru. Sebastiano nu se putu opri să nu-și spună că din femeia aceea el ar fi putut face tot ceea ce dorea.

Dar ce anume își dorea? Aici era problema. După ce petrecu aproape o oră cufundat în gânduri, străbătând neliniștit camera în lung și în lat, și trăgând cu urechea la zgomotele din camera de alături, nemaștiind ce să facă, Sebastiano ieși în galeria busturilor. Aproape instantaneu, ca din întâmplare, se deschise ușa de la camera Faustei, și apărură servitoarea cu nasul turtit. Era de statură mijlocie, dar, pe sub șorțulețul dichisit, i se ghicea trupul bine făcut, viguros, mlădios, desăvârșit proporționat; ceea ce îndulcea întrucâtva impresia de urâtenie pe care o trezea vederea chipului ei. Sebastiano se apropie de ea și, cu o spontaneitate de care se miră el însuși, o întrebă dacă avea nevoie de ceva.

— Ești dintre cei noi? răspunse aceasta cu un surâs care-i

dezvăului dinții foarte albi, în vreme ce două gropițe respingătoare îi brăzdară obrazii oacheși. Dar îi mulțumi pentru intenție, explicându-i că un bărbat nu-și putea părăsi îndatoririle pentru a îndeplini sarcinile ei. Deși, ca s-o spună pe-a dreptă, ducesa Gorina s-ar fi arătat îndestul de mulțumită văzând cum în locul ei apare un tânăr așa de frumos ca el. Cu acest prilej află Sebastiano că ducesei nu-i displăceau deloc servitorii care arătau bine și că el era pe placul cameristei.

— Eu nu sunt un tânăr frumos, se apăra el, și probabil că, în vreme ce susținea acest lucru, afișa o asemenea timiditate înduioșătoare, încât servitoare surâse satisfăcută.

— Ei, haide, că știi foarte bine că e așa, spuse ea cu veselie; era deja tulburată și ochii aceia rotunzi și tulburi de câine păreau că, în loc să privească, mai degrabă mângâiau chipul tânărului.

— Și aici cine stă? întrebă Sebastiano cu o prefăcută indiferență, arătând spre ușa de la camera Faustei.

— Un vânat rezervat, răspuse femeia cu cruzime. Și îi expuse cum în camera aceea locuia viitoarea amantă a generalului Arango: nu era nimic de făcut pentru el. Și puse atâta răutate în aceste cuvinte, încât Sebastiano tresări de o involuntară gelozie. Dar se consolă repede, gândindu-se că, în definitiv, era plăcut și măgulitor să fii stăpânul grațiilor Faustei fără ca nimeni să știe.

— Gata, spuse servitoarea, cu un aer între șovăielnic și provocator, trebuie să plec... ne vedem mai târziu. Dar nu se mișcă din loc, iar Sebastiano, înțelegând ceea ce se aștepta din partea lui, o cuprinse de după mijloc. De îndată, femeia îi căzu în brațe, cu un suspin de bucurie supusă, lipindu-și gura ei convulsivă, umedă, violentă, de gura lui.

— Așa faci cu toate? îl întrebă apoi, după ce se despărțiră, și ochii ei urâți licăreau de o asemenea stare de excitație, încât Sebastiano simți deodată cum îi ard obrazii de rușine. Dar își dădea seama, cu toate acestea, că servitoarea avea să-i fie de mare folos mai târziu, când intenționa să se așeze la pândă în camera Faustei.

— Ești un băiat frumos, îi șoptea femeia între timp; cu mâna ei aspră, îi mângâia fața încetișor, tremurând. Ce ochi frumoși ai... pe

mine mă cheamă Giustina... pe tine? Sebastiano spuse un nume la întâmplare: Ricardo.

— Ricardito, repetă femeia cu o voce mângâietoare, Ricardito; și, adăugând că trebuia să meargă să îi aducă ducesei micul dejun, ieși în grabă.

Apăru din nou peste puțină vreme, gâfâind, aducând o tavă cu mâncare.

— Fă-mi o plăcere, îi spuse ea repezit, du tu tava asta în camera ducesei. Și îi explică apoi că ea trebuia să alerge în altă parte, unde fusese chemată. Dar să fie atent, glumi ea zeflemitoare, să nu se apropie prea tare de patul ducesei: Gorina era în stare, dacă Sebastiano s-ar fi întâmplat să-i placă, să se agațe de gâtul lui și să-l tragă în pat. Se și întâmplaseră astfel de cazuri. Zicând aceste cuvinte, se îndepărtă, lăsându-l pe Sebastiano în mare încurcătură.

Era pentru prima oară în viața lui când Sebastiano ducea o tavă cu mâncare și se temea ca nu cumva un gest neîndemânatic să-i arunce totul pe jos. Tava, acoperită de un șervet de dantelă, conținea ibricul de cafea și cel de lapte, untiera, chiseaua cu dulceață, o ceșcuță cu farfurioara ei, două pahare cu ouă, toate acoperite cu un capac mare de sită, în formă de cupolă; totul era de argint greu și vechi, cu însemnele blazoanelor ducesei gravate pe fiecare piesă a argintăriei. Ținând tava în echilibru cu o mână nesigură, cu ochii în jos, Sebastiano se apropie de ușa de la camera Gorinei și bătui. Auzi de îndată o voce ascuțită care-i porunci să intre, pe o tonalitate prelungă, ca de clopot; și, împingând ușa, își făcu intrarea, cu ochii mereu ațintiți asupra tăvii cu mâncare. De cum ridică ochii, văzu o cameră cu mult asemănătoare celei destinate lui Tereso, cu singura deosebire că se vedeau aici, peste tot, o sumedenie de haine feminine așezate în dezordine pe fotolii. În mijlocul camerei, într-un pat imens al cărui baldachin era decorat cu un blazon enorm de lemn aurit, cu o coroană la fel de impunătoare și aurită deasupra, stătea ducesa, cu spatele sprijinit pe o grămadă de perne. Cu părul ca o coamă înaltă și vopsită, cu ochii ei mici, urduroși, cu nasul roșu și enorm și cu o gură trufașă, ducesa aducea mai mult ca oricând cu un mare papagal burzuluiit

și înțepat. Pe cât de trupeșă, pe atât de îndesată, ducesa își arăta, prin spumoasele volănașe de dantelă ale unei cămăși încărcate, rotunjimile veștede, stafidite și stacojii ale unui piept voluminos pe care strălucea o cruce groasă din pietre violete. De sub alte volănașe dantelate ieșeau brațele lungi și pătate de pistrui, înroșite ca de carne tocată și îndesată sub o peliculă de piele flască și subțire. Își ținea mâinile împreunate peste cuverturi, noduroase de venele albastrii, cu degetele rășchirate sub greutatea atâtor inele. Dar urâtenia maiestuoasă și ridicolă a ducesei nu reținu decât pentru o clipă atenția neîndemânaticului Sebastiano. Pentru că, dintr-odată, ca o săgeată care-i trecu prin inimă, el o zări, întinsă de-a curmezișul în patul Gorinei, într-o rochie albă de lână pe care-o cunoștea foarte bine, pe Fausta. O recunoscă instantaneu după ceafa îngustă și delicată pe care părul ei scurt întâlnea o mulțime de buclioare dese, subțiri. După ce își terminase toaleta, Fausta venise să-i facă o vizită matinală protectoarei ei. Și, în momentul în care intră Sebastiano, tocmai vorbea despre sosirea iminentă a lui Tereso.

Vederea gâtului Faustei îl tulburase grozav pe Sebastiano și puțin lipsi să nu-i scape tava din mână. Dar Fausta, care era cu spatele la el și nu făcu nicio mișcare, nu-l vedea; îl vedea, în schimb, și încă foarte bine, ducesa, care-și ațintise de îndată asupra lui micii ei ochi plini de trufie. Dincolo de vanitatea ei exaltată, ducesa Gorina ascundea mult bun-simț și un instinct pătrunzător, dar, cum se întâmplă adesea, aceste calități se manifestau în orice, mai puțin în treburile inimii. Ducesa în mod sigur nu se credea frumoasă, dar nici urâtă; sau, mai degrabă urâtă, da, dar, în felul ei, seducătoare, prin ardoarea tinerească a simțurilor ei, prin autoritatea sa de femeie bogată și nobilă, prin experiența de amantă iubăreață și generoasă. Avertismentul pe care Giustina i-l dăduse râzând lui Sebastiano nu era doar gluma răutăcioasă a unei femei geloase; pentru că, într-adevăr, ducesa nu găsea deloc respingătoare ideea de a-și oferi din când în când grațiile vreunui servitor mai atrăgător. Ducesa avea o inimă așa de sprintară încât credea, sau mai bine zis încerca să se convingă, că

acei tineri o iubeau pentru ea însăși. Ea se comporta cu ei întocmai așa cum se comportă o femeie frumoasă cu curtezanul ei: scene de gelozie, cochetării, mofturi, șicane, ademeniri, până și lacrimi; în fine, ea nu omitea nimic din întreg arsenalul seducției. Dar avea mai apoi destul bun-simț încât să-i răsplătească pentru atâta abnegație prin daruri de o extravagantă generozitate.

În ziua aceea, ducesei nu-i scăpă nici drăgălășenia lui Sebastiano, nici tulburarea lui vădită. Și se grăbi să creadă că tânărul era tulburat din pricina ei și se simți la rândul ei arzând de dorință. Ducesa băga mâna în foc că Sebastiano suspina deja după ea și blestemă în gând prezența Faustei: de n-ar fi fost această intrusă aici, câte nu s-ar fi putut întâmpla? Ducesa îl scrută cu o privire pe cât de trufașă, pe atât de arzătoare și îl întrebă:

— Ești unul dintre valeții cei noi?

— Da, excelență, răspunse Sebastiano.

— Pune tava pe masă.

— Da, excelență.

— Nu acolo, ce faci? Pe masa aceea cu rotile.

— Da, excelență.

— Adu-o acum înapoi... dar trebuie să îți spun eu chiar tot ceea ce trebuie să faci?

— Da, excelență.

— Nu știi să spui altceva decât da și nu... cum te numești?

— Ricardo, excelență.

— Ricardo... unde ai lucrat înainte, Ricardo?

— Într-un hotel, excelență.

— Toarnă-mi cafeaua, Ricardo... jumătate de ceașcă de cafea și jumătate de lapte.

— Da, excelență.

— Dar ce faci... ai vărsat cafeaua...

— Un strop, excelență...

— Un strop, o sută de stropi... ești logodit, Ricardo?

— Nu, excelență.

— Atunci să lași în pace servitoarele... și acum te poți retrage, Ricardo.

— Da, excelență.

Sebastiano se întoarse spre ușă, sub privirile înflăcărate ale ducesei și ieși, nu înainte de a o auzi pe Fausta care, ca și cum ar fi reluat o discuție întreruptă, întreba:

— Dar e chiar necesar să-mi dau cu funingine pe față? referindu-se, firește, la travestiul pe care și-l alesese pentru balul din seara aceea.

Sebastiano se regăsea acum afară din cameră, în galeria busturilor, cu inima zbatându-i-se să-i sară din piept și ud learcă pe sub livreaua scortoasă și greoaie.

Giustina îl aștepta în cadrul uneia dintre ferestre și îl întrebă repede cum mersese treaba. Sebastiano se gândea la Fausta și nu pricepu de la început întrebările servitoarei. Giustina, cu un râs larg și perspicace, îi spuse că părea de-a dreptul amețit, semn că ducesa știusese cum să-l cucerească. Ea nu păru deloc convinsă de povestea încâlcită pe care Sebastiano, de îndată ce pricepu că se referea la Gorina, se grăbi să i-o toarne și, pentru că, într-o clipă, sună din nou clopoțelul din camera ducesei, hotărî, geloasă, că de data asta va intra ea la Gorina. Nu lipsi mai mult de câteva minute, dar, întorcându-se cu tava aproape neatinsă, îl înștiință pe Sebastiano că trebuie s-o fi uluit de-a dreptul pe bătrână, fiindcă, în afară că nu se atinsese aproape deloc de micul dejun, ceea ce rareori i se întâmpla, ducesa îi pusese o groază de întrebări despre el, arătând o clară nemulțumire de a nu-l fi văzut pe el întorcându-se din nou în locul ei.

— Nu trec nici două zile și te face valet personal... și atunci te-ai ars, încheie femeia. În afară de gelozie, era în accentul cu care pronunță aceste cuvinte și o oarecare invidie. Și Sebastiano nu-și putu reține un zâmbet gândindu-se că asta-i mai lipsea acum, să ia drept o favoare faptul că poftele libidinoase ale Gorinei se fixaseră asupra lui.

Înciudată, Giustina luă o mătură și i-o întinse fără prea mare politețe, spunându-i că, până când va deveni amantul ducesei, ar face mai bine să muncească; să vină deci s-o ajute să măture și să pună în ordine camera marchizei Sanchez. La auzul acestui nume,

Sebastiano se simți din nou copleșit de tulburarea de mai înainte. Cu gesturi mașinale, luă mătura pe care i-o întindea femeia și o urmă în camera iubitei.

„Câtă nedreptate”, se gândea Sebastiano în vreme ce Giustina trecea într-un du-te vino prin cameră, „iată-mă pentru prima oară în această cameră așa de mult râvnită și visată... și în loc să sărut unul câte unul aceste veșminte ușoare cu care Fausta și-a învelit trupul ei frumos... În loc să-mi afund fața în perna pe care ea și-a odihnit obrazul sau în așternutu-rile care încă mai păstrează căldura moale a corpului ei... În loc să respir după placul meu aerul respirat de ea... mă văd nevoit să destram toate aceste delicii... să las această servitoare grosolană să arunce într-un colț veșmintele pe care Fausta le-a îmbrăcat... să desfacă patul și împreună cu așternuturile să risipească urmele lăsate de trupul ei... ca în locul acestei miresme încă toropite, parfumate, ademenitoare, a ei, să intre răcoarea brutală și insipidă a dimineții...” Printre gânduri, Sebastiano privea în jur prin cameră, avid, ca și cum ar fi vrut să-și întipărească bine în memorie fiecare amănunt al acelei dezordini atât de dragi. Îl atrăgea mai cu seamă adâncitura pe care corpul Faustei o lăsase în patul pe jumătate desfăcut. Sebastiano ar fi vrut să se arunce asupra acelei amprente dulci a iubitei și s-o acopere de sărutări.

Giustina așeză mătura și găleata într-un colț și începu să pună ordine în haine. Ea nu era invidioasă, așa cum sunt femeile mic-burgheze; pătrunsese prea mult în intimitatea stăpânei pentru a nu simți luxul aproape ca pe ceva care-i aparținea și ei: dar nu lipsea din observațiile ei o anumite cruzime inconștientă, care din când în când îi dădea fiori lui Sebastiano.

— Vezi aceste rochii, spunea ea arătând șifonierul în care, înghesuite și adunate unele în altele, se aliniau toaletele nenumărate ale Faustei, nu mai știe nici ea câte are... dar o costă scump... ca să le aibă, e nevoită să se culce cu bărbați în vârstă... se spune că generalul e chiar bătrân... brrr... eu nici de m-ar face ducesă nu i-aș atinge...

Și luă în mână unul dintre acele furouri mătăsoase de voal roz

care se afla aruncat pe unul dintre fotolii și i-l dădu lui Sebastiano:

— Aruncă-l în colțul acela... trebuie dus la spălat. Lui Sebastiano i se părea o impietate să arunce pe jos, în praf, voalul care înfășurase trupul gol al Faustei. Și, prinzând un moment în care Giustina era cu spatele la el, îl duse la buze și îl sărută, respirându-i parfumul. Dar Giustina îl urmărea, privindu-l prin oglinda șifonierului.

— Așa deci, rânji camerista, îți plac miresmele și veșmintele femeilor... ești un fustangiu după câte văd... miroase-l, miroase-l, băiete... oricum nu vei pune tu mâna pe astfel de lenjerie... poate doar atunci când o vei duce la spălat...

Iar Sebastiano, care își aducea aminte cum, nu cu multe ore înainte, își plimbase degetele nerăbdătoare printre pliurile de mătase ale aceluși voal mângâind corpul dulce, abandonat, al iubitei, îi surâse recunoscător Giustinei, care nu știa cât de mult se înșela, și aruncă furoul într-un colț al încăperii.

Giustina nu se mulțumea numai să pună ordine în cameră. Ea era, așa cum putu Sebastiano să constate, indiscretă și cu oarecare apucături de hoțomană. În picioare, în fața măsuței de toaletă, întorcându-și capul cu mândrie, se parfumă din belșug. Pe urmă șterpeli un lucrușor dintre multele sticlute și cutii și-l vârî în buzunar.

— Ei, ce-ai luat? nu se putu abține Sebastiano să n-o întrebe. Femeia îi arătă obiectul: un ruj de buze.

— O fi având cu sutele, spuse ea încet. După tubulețul de ruj veni rândul unei cutii neîncepute de țigarete exotice pe care servitoarea îl forță pe Sebastiano să o accepte, spunând că marchiza nu va observa lipsa lor. Stânjenit, tânărul fu nevoit să-și vâre țigaretele în buzunar.

Adevărul e că Giustina, știind că Fausta nu se va întoarce curând, îl chemase pe Sebastiano să-i dea o mână de ajutor doar pentru a fi singură cu el. Spera că o va lua în brațe și că, printre cochetării și respingeri, din sărut în sărut, până la urmă o va aduce în marele pat al stăpânei, așa de confortabil și de binevenit. Sebastiano însă îi evita privirile fierbinți și își ținea capul aplecat,

străduindu-se cu încăpățânare să șteargă de praf tot felul de obiecte care nu necesitau un asemenea efort, ținându-se cât mai departe de ea. Până la urmă, după ce făcu ordine pe măsuța de toaletă, Giustina, lăsând la o parte orice reținere, căzu pe pat suspinând, cu capul pe pernă și cu picioarele desfăcute, declarând că se simțea obosită și că voia să-și tragă puțin răsuflarea. Invitația era atât de evidentă, încât Sebastiano tresări. Îl înspăimânta ideea de a o trăda pe Fausta, chiar și cu forța, în propriul ei pat. Se așeză în jilțul de la picioarele patului și își aprinse o țigară.

— Întinde-te și tu, îi spuse femeia, fără urmă de rușine, ce faci acolo, pe fotoliu?

Sebastiano protestă tușind stânjenit: marchiza putea intra dintr-un moment în altul. Și, pentru a preîntâmpina alte astfel de insistențe, îi propuse în grabă să se întâlnească după ora prânzului într-o altă parte a vilei, de exemplu în camera Giustinei.

— Ce fricos ești, replică servitoarea, jignită, ridicându-se din pat. Și pe urmă, ce credeai? Îți cerusem doar să te întinzi puțin... cine știe dacă voi mai putea după prânz... Părea destul de jignită, iar Sebastiano, pentru a risipi această indispoziție, trebui să se conformeze și s-o înduplece, resemnându-se să suporte din nou săruturile ei prelungi, lipicioase.

Pentru a evita să vorbească despre iubirea lor pe care Giustina părea să o considere ca pe un lucru sigur, Sebastiano începu s-o întrebe despre Fausta. Servitoarea, care prinsese a pune ordine din nou în cameră, îi spuse, în timp ce mânua mătura, că Fausta era, fără îndoială, cea mai frumoasă dintre toate doamnele care locuiau în acel moment la vilă.

— Dar e o femeie rea, adăugă Giustina, și mincinoasă... dacă aș fi bărbat n-aș avea deloc încredere în ea.

Sebastiano o întrebă dacă Fausta avea un alt amant, în afara generalului. Giustina răspunse că trebuie să fi avut vreunul; ea avea dovada, găsisse într-o dimineată în poșeta stăpânei o batistă de bărbat gravată cu inițialele S. R. Dar cine era acest amant, încheie Giustina, oricât de mult s-ar fi străduit, tot nu reușise să afle. Cu siguranță era unul dintre oaspeți. Sebastiano, care într-una din

noaptele trecute, îi împrumutase Faustei propria-i batistă, surâse satisfăcut. Fausta îl iubea doar pe el. Iar spusele Giustinei erau încă o confirmare, dacă mai era nevoie, că așa stăteau lucrurile.

Sebastiano nu avea deprinderea disimulării, așa cum o avea Perro; pe deasupra, în ultimele săptămâni dormise doar câteva ore adunate. Din pricina asta se simțea cuprins, peste tensiunea nervoasă a înșelătoriei continue și oboseala nopților nedormite, de o toropeală plăcută care-l copleșea. Pleoapele i se închideau în timp ce îi vorbea Giustinei; dacă privea înspre patul Faustei, îi surâdea de îndată ideea ireală de a se întinde și de a dormi peste acele așternuturi elegante. Prinse momentul în care Giustina ieși ducându-se după aspirator și se strecură și el afară din cameră. Străbătu galeria busturilor, trecu prin saloane și ajunse în atrium. Căută panoul care se deschidea înspre scara de serviciu, dar oricât cercetă cu privirea, nu reuși să-l găsească. Și atunci, mergând pe lângă zid, cu un pas discret și cu un aer reținut, ca un adevărat valet, coborî treptele ample ale monumentalei scări de gală. Coborî un palier în liniștea vilei încă adormite, și tocmai când se pregătea să treacă spre al doilea palier al scării, auzi răsunând într-unul dintre saloane o voce nerăbdătoare care îl striga:

— Băiete... hei... băiete...

Speră ca ordinul să fi fost adresat altui servitor și se pregăti să-și continue drumul. Dar vocea repetă:

— Băiete, n-auzi, ești surd... cu dumneata vorbesc... Sebastiano habar n-avea cât de mult putea livreaua să impună o conduită anume. Ar fi vrut să coboare în continuare, ca și cum n-ar fi auzit, dar livreaua îl ținea pe loc. „Iată-mă valet”, se gândi el amuzat și dădu ascultare vocii care îl strigase.

Ridicat în picioare în mijlocul salonului, lângă o masă, un tânăr domn îmbrăcat în costum de călărie își plesnea nerăbdător cravașa peste cizmele de toval galben.

— Fii bun, începu, vrei să mergi... dar, de îndată ce ridică ochii către Sebastiano, vocea îi amuți de o stupoare nemaipomenită:

— Sebastiano... dar ce faci aici?

— Taci... pentru numele lui Dumnezeu, grai Sebastiano făcând

un salt înainte.

Tânărul domn era un oarecare S., un moșier bogat din împrejurimi; nu mai devreme de luna trecută, Sebastiano fusese la vânatoare împreună cu el. Îi explică repede cum se travestise pentru... pentru... Celălalt îi făcu semn cu ochiul și nu-l lăsă să termine ce avea de spus.

— Aha, am înțeles... mereu femeile... dar nebun mai ești... dacă află vrăjitoarea aia de Gorina... dar, știi, chiar te aranjează de minune livreaua asta...

Sebastiano, mulțumit de turnura pe care o luase toată povestea, își încurajă amicul în presupuziția lui, de altfel cât se poate de justă, și îl imploră să nu-l trădeze. Tânărul proprietar jură că va fi mut ca un pește. Era un cavaler; Sebastiano putea avea încredere în el.

— Și totuși, ești nebun... repetă celălalt, curat nebun... Întoarce-te, vreau să văd cum îți stă cu ciorapi lungi...

Sebastiano se văzu nevoit să se lase admirat de amicul care se tăvălea de răs. În cele din urmă, rugându-l din nou să nu rostească un cuvânt, și după ce primi o nouă asigurare din partea călărețului că nu are de ce se teme, se decise să plece.

De data aceasta, însă, nu mai voia să riște să primească cine știe ce ordine noi sau să dea peste vreo nouă cunoștință. Să doarmă era tot ceea ce voia, și cât mai repede; dacă nu, tare se temea că va adormi pe unul dintre fotoliile solemne care împodobeau palierul scării de gală. Astfel, fără să-i pese câtuși de puțin de conduita lui de valet, coborî în mare grabă palierul al doilea al scării și ieși în parc. Se temea că, dacă s-ar fi dus să se odihnească într-una dintre cămăruțele umile ale servitorilor de la subsol, s-ar fi expus vreunei vizite languroase din partea Giustinei; și nici nu voia să-și amintească de Perro și de Saverio și de blestematul lor complot. Își aminti că adesea, în nopțile lor amoroase, se refugia împreună cu Fausta într-o fel de colibă alpestră, așezată deasupra unei coline, într-un colț singuratic al parcului. Se îndreptă aproape în fugă într-acolo.

După ce parcurse esplanada, Sebastiano o luă prin spatele

arbuștilor de merișor, pe o cărăruie îngustă, acoperită de frunze putrede, care șerpuia între pădure și zidul de incintă. Iată lacul artificial cu apele lui neguroase, încărcate de nuferi, ceasul de apă, lebedele, și iată podețul așezat peste cascada minusculă a pârliașului; și, în fine, treptele năpădite de mușchiul de pădure și balustrada rustică a urcușului care, brăzdând un desiș ca o pată de dafini și stejari, se încolăcea în spirală în jurul colinei. Sebastiano începu să urce treptele sprijinindu-se de balustradă. În tăcerea dimineții se auzeau păsările ciripind și dând din aripi în frunzișul copacilor; o mireasmă plăcută de pădure și de pământ jilav, care urca în nările lui Sebastiano, îi aducea aminte de momentele când, în timpul nopții, urcase acele trepte cu Fausta strâns îmbrățișată, avid să ajungă în vârf și în același timp atât de nerăbdător încât nu putea să nu se oprească din când în când pentru a-i fura o sărutare.

După ce parcurse întreg urcușul, zări în vârful colinei, în luminișul săpat între copaci, adăpostul făurit din trunchiuri scorburoase așezate temeinic unele peste altele, ca niște sulite cu vârfurile tăiate, care semăna întrucâtva cu unul dintre acele adăposturi montane numite refugii. Sebastiano împinse ușa și intră înăuntru. Interiorul colibeii era cufundat în întuneric, doar ici-colo se vedeau firișoarele de lumină care se infiltrau printre buștenii bătuți în cuie. Dar, odată ce te obișnuiai cu întunericul, se vedea că adăpostul avea un culcuș de scânduri amenajat sub acoperiș, suspendat deasupra, la care se ajungea pe o scară de lemn sprijinită acolo. Scara aceea, Sebastiano își amintea cum o urcase de mai multe ori, cu ochii la portjartierul iubitei care mergea înaintea lui, cu nările inundate de parfumul ei, și fu aproape uluit la vederea acestei scări atât de modeste, din lemn obișnuit; în nopțile acelea i se păruse cu mult mai orbitoare, în strălucirea ei, decât dacă ar fi fost din aur sau din cine știe ce alte metale scânteietoare. Sebastiano se urcă în culcușul de sub acoperiș și ridică încetisor scara, pe care o culcă pe scândurile de lemn. Această mansardă improvizată era luminată și aerisită prin niște ferestruici decupate sub acoperiș, pe unde cei câțiva porumbei locatari ai unei asemenea înălțimi pătrundeau noaptea aici pentru a

dormi. Dar, de când Sebastiano luase obiceiul de a se culca acolo cu Fausta, locul fusese închis porumbeilor, care, într-o bună zi, găsiseră ferestruicile înfundate cu ziare. După ce curăţase scândura de excrementele păsărilor pentru ca Fausta să nu-şi murdărească preţioasele ei veşminte, Sebastiano adusese de acasă un sac de dormit şi câteva perne. Şi astfel, culcuşul devenise întru totul asemănător unei camere de culcare. Nu lipseau, adunate cum erau într-un colţ, o grămăjoară de lumânări şi câteva chibrituri.

Sebastiano bâjbâi prin întuneric până ajunsese în culcuş şi se întinse în aşternut cu un suspin de mulţumire. Dar, înainte să alunece în somnul care-i dădea târcoale, scoase şomoioagul de ziare dintr-unul din ochiurile de fereastră şi privi afară. Prin acel orificiu privirea plutea deasupra copacilor, rătăcind peste pajiştea în povârniş. Dincolo de pajişte, în spatele unui gard viu nu foarte des, Sebastiano vedea piscina, un dreptunghi de apă verde care scăpăra veselă în lumina soarelui, cu umbrarul acoperit cu ţiglă roşie şi cu trambulina sa nichelată, scânteietoare. Câteva siluete minuscule, roşii, albastre, verzi, galbene, se mişcau în lumina fluidă, blondă, a soarelui, de-a lungul marginilor de marmură albă ale bazinului – bărbaţi şi femei în costume de baie. Iată, una dintre ele urcă încetişor scara trambulinei până la palierul cel mai înalt, îşi împreună mâinile deasupra capului, îşi îndoaie genunchii şi se aruncă în gol. Stropi de apă sar în toate părţile, pe urmă o altă siluetă se suie pe trambulină şi îşi ridică braţele.

„E Fausta”, se gândeşte Sebastiano căruia i se pare că recunoaşte costumul de baie roşu al iubitei. Iată, Fausta sare cu capul înainte şi, împreună cu ea, dar în somn, se cufundă adânc Sebastiano.

Silueta îndepărtată pe care Sebastiano o văzuse luându-şi avânt de pe trambulina înaltă era într-adevăr cea a Faustei. Când ieşi din apă scoţând capul la suprafaţă şi suflând apa pe nări, văzu sub umbrarul de lângă piscină o agitaţie nemaipomenită. Toţi bărbaţii şi femeile în costume de baie se ridicau în grabă de pe saltelele de cauciuc pe care, așa de nemişcaţi încât păreau fără viaţă, zăceau la soare; alţii, care se bălăceau în apă, ieşeau agăţându-se de marginile piscinei. Până şi ducesa, cu corpul ei mărunţ şi îndesat,

acoperit de un costum brodat cu motive florale de culoare roșie, având pe cap o pălărie mare de paie, venea grăbită dinspre umbrar. Toată această zarvă era provocată de un omuleț îmbrăcat într-o uniformă militară strâmtă și elegantă, de culoare verde-maronie, care mergea înainte cu pas domol, urmat la mică distanță de alte personaje îmbrăcate și ele în uniformă, toți mai înalți decât el, care păreau să se încovoie pentru a se face mici în spatele cizmelor lui pintenate, ca pentru a nu-l insulta prin statura lor. În schimb, el pășea mândru, cu uniforma strâns întinsă pe mușchii umerilor largi și pe picioarele lui sprintene, scurte și arcuite de călăreț. Avea un cap mare și tuns scurt, cu firisoare de păr țepoase, grizonante, fața rasă cu atâta grijă încât părea că sângerează, o frunte înaltă, proeminentă și rotundă, un nas mic și încovoiat ca un cioc de bufniță. Fața îi era imobilă și dură, ca profilul unei medalii, cu excepția sprâncenelor stufoase și negre pe care generalul și le încrunta cu un aer bonom sub soarele de septembrie. Purta pantaloni lungi prinși în clame la glezne, era încălțat cu niște cizme de toval cu pinteni enormi de argint, un adevărat cocoș marțial, se gândi Fausta, și o mânecă decorată cu galoanele și insignele de general îi atârna goală de la umăr în jos.

Era Tereso. Dar, în loc să iasă din piscină și să alerge pentru a se înclina în fața lui, cu apa picurându-i pe trup, așa cum făceau ceilalți invitați în costume de baie, Fausta rămase în bazin. Avea destulă experiență încât să-și dea seama că toți bărbații, fie ei generali sau servitori, în anumite circumstanțe nu sunt prea departe unii de alții. Mai știa și că Tereso venise acolo pentru ea. Trebuia, așadar, să nu-și piardă capul și să arunce undița încetul cu încetul; peștele era mult prea mare pentru a-l lăsa să-i scape printr-un gest de imprudență. „Împăunează-te cât vrei”, își spuse Fausta, „dar nu voi eu cea care îți va veni în întâmpinare... vei fi tu cel care mă va căuta”. Aceste gânduri erau fructul unei îndelungate planuri puse la cale de Fausta împreună cu ducesa Gorina. Cele două femei erau convinse că Tereso, cu toată puterea pe care o deținea și în ciuda înțelepciunii de care dădea dovadă pe timp de pace, era un mare naiv în amor, cu mult mai ingenuu și lipsit de

experiență decât tinerii aceia frivoli care acum îi ieșeau în întâmpinare. Fausta trebuia, tocmai de aceea, să profite de această naivitate. Ea aruncă încă o privire asupra grupului care se strânsese în jurul generalului, asupra suitei sale și a siluetelor de pe plajă și, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, plonjă din nou cu o siguranță athletică, scufundându-se în apele acum cu totul pustii ale piscinei.

Cele două femei nu se înșelaseră în calculele lor. Tereso nu numai că era un naiv în amor, dar, ceea ce era și mai rău, nu se dădea deloc bătut; și asta întrucât credea, din rațiuni complet lipsite de logică, dar cât se poate de omenești, că succesul trebuia să-i surâdă și în amor la fel ca pe celelalte planuri și că, pentru a-l obține, era destul să aplice aceleași tactici, un pic retușate, care-l făcuseră să triumfe în timpul războiului civil. Erau tactici de o brutalitate afișată și foarte bine calculată, sau de un machiavelism sumar; numai că, dacă se dovedeau eficiente cu mulțimile și în exercițiul funcțiunii, se arătau a fi mult prea grosolane în delicatele urzeli amoroase. De altfel, Tereso, de fiecare dată când își încerca norocul în astfel de chestiuni, își dădea seama, contrariat, că se lăsase pradă acelorași iluzii, acelorași aprecieri aproximative, aceleiași orbiri pe care de atâtea ori se jurase s-o evite.

Tereso nutrea un dispreț profund și vechi pentru bărbați în general, un dispreț care provenea, poate, din fundamentala și secreta lui modestie: cu toate că îi depășise și-i învinsese pe toți, în sinea lui nu încetase o clipă să se considere un om cât se poate de obișnuit. Dar disprețul lui Tereso se extindea și asupra femeilor: pe terenul acesta, însă, generalul judeca arbitrar, pentru că în fața lor pierduse mereu. Toată viața, Tereso nu găsisese altceva în femeile cu care avusese de-a face decât venalitate și trădare. Aceleași femei care în timpul tinereții lui obscure îl înșelaseră cu dușmanii cei mai demni de dispreț, acum, când era la putere, îl căutau, ușoare și lingușitoare, pentru a-i smulge o favoare sau alta.

Dar, spre deosebire de ceea ce i se întâmpla cu bărbații cărora îi era suficient să le arunce o privire pentru a le ghici planurile și

ambitiile, cu femeile, Tereso, până când nu le poseda, demascându-le intențiile, nu putea face altfel decât să se ducă singur de nas în cele mai naive iluzii. În fața unei femei care îi plăcea, Tereso își recăpăta aceeași lipsă de experiență ca la douăzeci de ani: se temea să nu fie respins; nu știa să curteze o femeie cu aceeași franchețe cu care, pe timp de pace sau de război, își dezarmase adversarii, și era destul ca femeia să se comporte cât de cât decent pentru ca el să-și imagineze că iubește și că este iubit. Dar aceste exaltări sentimentale erau urmate cel mai adesea de aceleași decepții, și atunci Tereso nu-și mai dorea altfel de femei decât prostituate; pe care, înainte de a le poseda, le putea trata cu cel mai adânc dispreț. Dar pe urmă insuficiența acestor aventuri amoroase obscure și întâmplătoare îl împingea din nou să caute amoruri mai puțin facile, dar care aveau același rezultat: îl aruncau iar în alte orbiri și în noi deziluzii. Și astfel, alternând, în amor, disprețul cu naivitatea, Tereso ajunsese la vârsta de cincizeci de ani.

Cu Fausta fusese la fel ca și cu celelalte. Tereso știa foarte bine că Fausta era o femeie venală, și că în relația cu el nu căuta decât avantaje personale, dar, cu toate acestea, nu se putuse abține să nu se îndrăgostească nebunește de această ființă demnă de dispreț și nutrea speranța că toată acea venalitate binecunoscută a femeii s-ar fi dezarmat în fața lui și că ea l-ar fi putut iubi sincer. Încă de la primele întâlniri, Tereso își dăduse seama că Fausta voia să-l joace pe degete, dar, deși planurile ei îi erau foarte clare, generalul vedea cu o stupoare naivă și furioasă cum se lăsa stăpânit de toate acele sentimente pe care femeia, vicleană, încerca insistent să i le trezească prin comportamentul ei evaziv. Tereso, care era de multe ori neîncredător în puterea și în gloria pe care o avea, mai mult din dorința de a ține în frâu greutatea unor asemenea atribute decât dintr-o reală pornire de umilință, descoperise dintr-odată că, în provocarea pasiunii lui pentru Fausta, începuse să creadă în propria lui importanță; ca și cum deziluzia și disprețul pricinuit de o iubire neîmpărtășită i-ar fi oferit în sfârșit o măsură a gloriei care îi fusese refuzată în adulația suitei sale și în admirația poporului.

„Iată la ce mă cobor”, i se întâmpla câteodată să reflecteze cu candoare, „sunt omul cel mai puternic din țara asta... mulțimea mă aplaudă... sunt în culmea puterii și a gloriei... și cu toate astea o femeiușcă cu dulcețările ei mă fierbe mai tare decât manevrele dușmanilor mei sau ale țărilor rivale”. Tereso nu-și putea da seama că succesele sale politice și militare derivau tocmai din facultatea lui copilărească de a se iluziona și de a iubi; din forța aceasta care îl făcea să i se taie respirația numai când se gândea la gura, la ochii, la trupul Faustei. În ziua aceea Tereso, mereu stăpân pe sine și calculându-și cu atenție mișcările, comisese deja o primă greșală arătându-i Faustei propria nerăbdare. Ar fi trebuit, într-adevăr, să nu vină la vilă decât seara, după ce ar fi asistat la niște defilări patriotice și la inaugurarea unui pod la Antigua. Acum, sub pretextul de a împiedica vreun posibil atentat, tot programul fusese amânat pentru ziua următoare. O asemenea amânare prudentă nu era neobișnuită în călătoriile generalului în provincie. Dar de data aceasta n-avea nicio legătură cu teama de atentat. De fapt, Tereso nu știuse cum să reziste nerăbdării de a o revedea pe Fausta.

Și astfel, în vreme ce, bățos și mândru, pășea lent, răspunzând cu saluturi militărești atente și pline de un oarecare aer de mândrie plecăciunilor Gorinei și invitațiilor ei, inima îi tresărea în piept pe sub tunică și, cu ochii adumbriți de sprâncenele stufoase, scruta adunarea pentru a o zări pe Fausta. Dar Tereso era așa de deprins în a-și disimula propriile sentimente, încât până și o vulpe bătrână cum era Gorina rămase descumpănită privind expresia de pe chipul generalului. „O caută pe Fausta, asta e limpede”, se gândi ducesa, „dar nu arată atâta nerăbdare pe cât s-ar cuveni”.

Tereso suferea așa de tare că n-o vedea pe Fausta, încât îi răspunse destul de grosolan Gorinei, care, plecându-se, insinua că fusese luată pe nepusă masă, că ea nu se așteptase s-o onoreze cu prezența lui așa devreme, altfel ar fi făcut toate pregătirile necesare pentru a-l primi cum se cuvine. Venise mai devreme decât ora știută, răspunse sec Tereso, dar ce anume era așa de ciudat în asta? Poate voia ducesa ca, pentru a-i da răgazul de a

organiza preparativele, el să se întoarcă înapoi? Această proastă dispoziție atât de vizibilă și de violentă nu numai că n-o înspăimântă pe Gorina, dar îi oferi și cheia misterului. Tereso, fără îndoială, era nemulțumit peste măsură că nu o vedea pe Fausta printre celelalte femei care roiau în jurul lui. Semn că undița trăgea și că nu-i rămânea decât să scoată prada la suprafață. Dar bătrâna se feri s-o cheme pe Fausta, care continua să înoate, imperturbabilă, în piscină.

După ce se terminară primirile și prezentările, Tereso se așeză sub umbrar, într-un fotoliu de răchită, încrucișându-și picioarele și punându-și bereta pe genunchi. Minteă îi era plină de deziluzie și dispreț: deziluzia de a nu o fi găsit acolo pe Fausta așa cum sperase, și disprețul de a fi cedat – ca de obicei și în ciuda nenumăratelor lecții pe care le primise în trecut – imperiului pasiunii, arătând astfel, prin sosirea lui anticipată, cât de mult îl interesa Fausta. Pe urmă, de la ducesa care îl zăpăcea cu întrebări complezente despre călătoria și despre sejurul său, ochii plictisiți ai generalului coborâră înspre piscina ale cărei unde irizau în reflexe lucitoare soarele miezului zilei; și atunci, de îndată ce ochii i se obișnuiră cu licăririle orbitoare, o văzu deodată pe Fausta, ale cărei brațe frumoase și brune plonjau pentru a despica apele mișcătoare ale piscinei.

La vederea ei, corpul îi zvâcni ca trupul unui cal care tresare din pricina unei apariții neașteptate, dar, pe un ton sec și indiferent, în care era imposibil să ghicești tulburarea unei asemenea descoperiri, Tereso o întrebă pe ducesă cine era femeia care înota în piscină. Bătrâna se grăbi să-i răspundă că era Fausta, fără să adauge nici titlul, nici numele de familie, un vicleșug care-l făcu să tresară pe Tereso.

— Care Fausta? întrebă el, revenindu-și.

— Marchiza Fausta Sanchez, spuse Gorina.

— Se vede că marchiza nu se grăbește prea tare să mă vadă, comentă Tereso cu blândețe, cu o ușoară melancolie care putea să treacă la fel de bine drept pornirea unui amant dezamăgit sau reflecția unui șef de stat sceptic și indulgent. La care ducesa,

speriată, se apucă să-i explice că Fausta, absorbită cum era de înot, fără îndoială că nu-i observase sosirea; altfel, cu siguranță s-ar fi grăbit să-i iasă în întâmpinare. De fapt, dacă generalul dorea, adăugă ducesa aruncându-i o privire provocatoare, ea putea s-o cheme pe Fausta.

— Dar de ce? spuse Tereso brusc, dar fără urmă de iritare, am venit intenționat înainte de ora fixată pentru a nu fi deranjat de atâtea ceremonii... marchiza a făcut foarte bine că nu m-a băgat în seamă... lăsați-o să înoate.

Fraza aceasta, intenționa Tereso, ar fi trebuit să-i sugereze Gorinei că el nu își anticipase sosirea, așa cum s-ar fi putut crede, din pricina nerăbdării de a o revedea pe Fausta. Dar Gorina nu crezu o iotă din toate acestea.

Între timp, Fausta, care, înotând, urmărise toată scena cu coada ochiului, ieșea din piscină cu mișcări cât se poate de lente. Fundul piscinei era un plan înclinat care scădea în adâncime pe măsură ce se îndepărta de trambulină. Frumoasa Fausta ieși din apă încetul cu încetul, întâi cu fața ei brună, băiețească și cu pieptul înfloritor, ale cărui rotunjimi, acoperite de picături perlate, păreau că suferă strânse cum erau în costumul de baie prea mic; pe urmă cu abdomenul plat și cu șoldurile înguste și lungi de adolescentă; în fine, își arată picioarele ei înalte, netede, perfecte. Încet, sub ochii încruntați ai lui Tereso, Fausta ieși din piscină scuturându-și apa de pe trup. Când ajunse pe bordura de marmură, cu un gest leneș își scoase casca de înot și își scutură părul lipit de cap. Și veni în întâmpinarea generalului și a ducesei, mergând în vârful picioarelor și legănându-și șoldurile cu eleganță. Tereso nu ratase niciunul dintre gesturile Faustei și inima îi bătea mai tare ca niciodată.

Generalul spera că frumoasa femeie, după ce se vor saluta, va îngenunchea la picioarele lui, umilă și adulatoare. Și își pregătise deja cuvintele pe care i le va spune: ceva care să înceapă cu o dojană usturătoare și să sfârșească prin a o ierta. Dar Fausta, după ce făcu o plecăciune largă și pronunță o frază lingușitoare, dar întru totul convențională, la care Tereso nu mai știu ce să

răspundă, se scuză adăugând că trebuia să se usuce și dispăru în spatele ușii uneia dintre cabine.

Celelalte femei, toate câte erau prezente, se cuibăriseră între timp la picioarele lui Tereso, ca o coroană grațioasă de piepturi tinere pe jumătate goale, de spinări brune și îndoite, de capete blonde și brune. Ducesa profită de moment pentru a se ridica și a se duce în căutarea Faustei. N-o găsi în cabină, ci pe o pajiște în spatele cabinei. Se plimba leneșă în soare, fumând și privindu-și unghiile, cu picioarele goale pe iarba tunsă, cu trupul învelit într-un halat uscat. Gorina, alarmată, îi spuse că era timpul ca ea să arate un pic de interes pentru Tereso. De fapt, ducesa se temea că Tereso, scârbit de indiferența Faustei, va lăsa totul baltă și se va întoarce la Antigua. Coarda era mult prea întinsă, o avertiză Gorina, să ia seama să n-o rupă cumva. Dar Fausta ridică din umeri cu nepăsare.

— Bestia naibii, vreau să-l fac să suspine, spuse cu o voce caldă, răgușită. Își imaginează că are de-a face cu Carlota sau cu Maruja?, continuă ea rostind numele a două dintre ultimele cuceriri facile ale lui Tereso. Dacă nu mai rezistă, atunci să plece la Antigua și să-și satisfacă poftele cu cinci scuzi.

— Da, dar n-aș vrea să... spuse Gorina, exprimându-și teama ca nu cumva generalul, rănit, să plece de-a dreptul la Antigua.

— Te temi să nu ți se strice petrecerea, spuse Fausta izbucnind într-un hohot de râs. Nu-ți fie frică... îl am la degetul mic... fii sigură că nu se va mișca de aici...

Dar Gorina părea să fie așa de neîncrezătoare, încât Fausta trebui să-i promită că va reveni negreșit într-o clipă. Liniștită acum, ducesa se duse înapoi la piscină.

Fausta se plimbă o vreme prin soarele amiezii, fumând și cu un aer gânditor, deși în realitate nu se gândea la nimic; aruncă țigara și, fără să se grăbească, își făcu din nou apariția, neglijentă, sub umbrar. Într-un colț văzu o măsuță pe rotile, încărcată de băuturi și de gustări. Îi veni o idee; apucă mânerul măsuței, o trase înspre grupul format de femeile cuibărite la picioarele lui Tereso și întrebă cu o voce molatică, curtenitoare, întocmai ca un valet, dacă

nu doreau o băutură sau un sendviș. Tereso, care se plictisea în cercul acela de femei care îl adulau prostește, răspunse pe loc că îi era sete și că i-ar face mare plăcere să bea ceva. Generalul nu obișnuia să bea alcool, dar sorbi dintr-o înghițitură cocteilul extrem de tare pe care Fausta, continuând să imite, mereu amuzată, gesturile unui barman, i-l prepară. Și, pretextând că voia să observe mai bine unul dintre cei mai buni scufundători care stătea drept în vârful trambulinei, Tereso se ridică de pe fotoliu, iar grupul de admiratoare se risipi. Cel care se pregătea să se scufunde, mic și musculos, într-un costum de baie strâmt care-l făcea să pară și mai voinic, își întinse brațele înainte îndoindu-și picioarele ca pentru a le măsura forța, și apoi, luându-și din nou avânt, se aruncă în apă, cu capul în jos, drept și compact, ca un pește, pătrunzând în apa aproape limpede.

— Bravo... foarte bine, spuse Tereso cu voce tare.

— Frumoasă scufundare... nu-i așa? spuse Fausta apropiindu-se cu un pahar în mână. Tereso se întoarse spre ea, luă paharul pe care i-l întindea femeia, și, vrând să ciocnească, îl ridică până la nivelul paharului Fauste, uitându-se drept în ochii ei. Băură și pentru o clipă stătură unul lângă celălalt fără a spune nimic, privind înspre piscină. Pe urmă, lui Tereso i se păru că găsisse pretextul ideal pentru a rămâne singur cu Fausta, dar, în realitate, nu era altceva decât găselnița naivă a unui adolescent îndrăgostit. Spuse că i se vorbise îndelung despre parcul din împrejurimile vilei și că era curios să-l viziteze. Iar pentru asta nu o voia decât pe ea drept călăuză.

Fausta era doritoare să experimenteze cât de mult putea fi întinsă coarda de care Gorina se temea așa de tare că s-ar putea rupe. Astfel, după ce îi răspunse, cu o ușoară plecăciune, că se simțea măgulită de o asemenea cerere, spuse că regreta nespuse, dar în momentul acela nu era în măsură să-i onoreze propunerea: era toată udă și, înainte să apuce să se usuce și să se îmbrace, o prindea ora prânzului. Minciuna era cu atât mai bătătoare la ochi cu cât nu rămăsese nici măcar o picătură de apă pe corpul ei uscat. Dar după prânz, adăugă ea, îl va putea însoți cu mare plăcere să

viziteze parcul; deși, ca să fie sinceră, nu prea era mare lucru de văzut.

De data aceasta lui Tereso îi fu clar că ea voia să-l joace pe degete și teama Gorinei se adeveri. Generalul se hotărî brusc să plece. S-o lase baltă pe Fausta și să se întoarcă la Antigua, unde va găsi cel puțin mulțimea care-l aștepta pentru a-l sărbători. Fără să scoată un cuvânt, așeză paharul pe măsuță și se îndreptă hotărât înspre ieșire; și, în spatele lui, adunându-se din toate colțurile pe unde se răspândiseră, apărură în grabă oficialii suitei; în timp ce Gorina și ceilalți invitați, neînțelegând prea clar ceea ce se întâmplase, se ridicară în picioare stupefiați. Dar Fausta era mult prea sigură de puterea pe care o exercita asupra lui Tereso. Și rămase pe loc, dreaptă, cu paharul în mână, adresându-i-se, cu o voce cordială, care răsună singură în tăcerea lăsată de plecarea lui Tereso, înotătorului care, cufundat în apă până la gât, se agăța sub privirile ei de bordura piscinei.

De la bazin până la ieșirea străjuită de o poartă vopsită în roșu nu erau mai mult de douăzeci de metri. Pe distanța aceasta de douăzeci de metri inima lui Tereso fu sfâșiată de cea mai crudă dintre bătălii. El era sigur că voia s-o lase baltă o dată pentru totdeauna pe Fausta cu toate manevrele ei sterpe și interesate, dar, în același timp, suferea de pe urma acestui gând și nu voia s-o lase. Perspectiva, altădată atât de plăcută, de a-și petrece ziua în aplauzele mulțimilor entuziaste din Antigua i se părea acum teribil de lugubră. Pe de altă parte, nu mai avea cum, după ce plecase cu atâta hotărâre neînduplecată, să revină asupra propriei decizii. Angoasa dură puțină vreme. La doi metri de poartă, Tereso, căruia îi veni o inspirație neașteptată, se hotărî că nici nu va pleca, nici nu se va întoarce înapoi, ci, invocând că avea câteva treburi urgente de rezolvat cu secretarul său personal, se va retrage în apartamentul său de la vilă. Se întoarse spre Gorina, care, cu o față speriată, îl întreba pe secretar ce anume se întâmplase, invitându-o pe un ton aspru să-i facă onorurile casei. Și, traversând două șiruri de invitați care se plecau în fața lui, cu un pas domol, apăsat și dur, același cu care inspecta șirul lui de soldați, urmat la o

oarecare distanță de ducesă și de gardieni, se îndreptă spre vilă. „Vreau să te fac și eu să suspini”, se gândea furios, „să vedem care dintre noi e mai puternic”. În felul acesta, Tereso voia să-și ascundă lui însuși faptul că, în acei douăzeci de metri de la piscină până la ieșire, suferise o primă și totală înfrângere.

Rămas singur în cameră, după ce își concedie suita și se despărți de ducesa consternată, Tereso, în loc să examineze hârtiile pe care secretarul i le pregătise pe birou, își scoase tunica și bereta și, rămas într-o canotieră albă, cu brațul stâng gol și cu ciotul de la mâna dreaptă ieșindu-i în relief prin maiou, prinse a merge în sus și în jos în umbra obloanelor întredeschise. „La ce mi-o fi folosit că mi-am învins toți dușmanii”, își spunea, „ce folos că sunt omul cel mai puternic al acestei țări, că am înfruntat douăzeci de atentate și am ieșit învingător în o sută de bătălii, că nu am tremurat niciodată și nu mi-am plecat fruntea în fața niciunui pericol... dacă o muiere stupidă și venală, care nici măcar mare frumusețe nu e (aici Tereso știa că exagera de ciudă), o femeiușcă oarecare mă duce de nas în halul ăsta, cu capriciile ei? ... dar de-o voi avea, va trebui să plătească cu vârf și îndesat toate aceste vicleşuguri... o să învețe ce înseamnă să te joci cu Tereso”. Cu aceste gânduri generalul străbătea camera în lung și-n lat. Dar, în vreme ce se plimba încolo și înapoi blestemând-o pe Fausta și toate cochetăriile ei, nu se putea abține să nu-și ciulească urechea pentru a auzi dacă nu cumva, pe fundalul susurului fântânii arteziene din curte, cineva ar fi bătut discret la ușă, și o voce caldă și molatecă i-ar fi cerut să intre.

Asculta cu atâta încordare, încât, cu tot zgomotul pe care-l făceau pașii lui în acel du-te vino plin de furie, auzi foarte clar cum cineva intră încetșor în camera de alături, închizând ușa. Știa acum, după ce îi spusese Gorina când îl însoțise la vilă, că încăperea de alături era a Faustei. „Dar, dacă își imaginează că voi merge eu să bat la ușa ei”, se gândea Tereso pătimaș, în timp ce simțea cum inima îi bate din ce în ce mai tare, „dacă își imaginează că o voi chema eu... se înșală, ah, cât de tare se înșală...” Și, pentru a da fermitate acestor decizii orgolioase,

Tereso se așeză la masa de scris, deschise un registru și, cu sprâncenele încruntate, se apucă să parcurgă foile pe care le conținea. Din când în când, cum i se întâmpla de fiecare dată când era foarte agitat, își pipăia cu mâna întreagă excrescențele umflate ale ciotului mutilat. Această atingere îl reconforta pe Tereso și îl ajuta oarecum să-și descarce tensiunea nervoasă. Dar de data aceasta nici expresia lui severă de om ocupat, nici zgândărirea mâinii boante nu reușiră să-i distragă atenția lui Tereso de la gândul care-l obseda. Pe foaia de hârtie rândurile, ca niște șerpi în căldura toropitoare a primăverii, se răsuceau, unduindu-i-se sub privirile lui buimăcite. Mai tare și mai adânc decât gravele lui probleme de stat, îi sunau în mintea înfierbântată ecourile pașilor ușori cu care Fausta își mișca picioarele ei mici în camera alăturată. Ea se plimba încoace și încolo prin cameră, fără să pară că ar face mai mult zgomot decât de obicei, se gândea Tereso. Nu fredona, nu trântea niciun obiect pe jos, nu suspina, în fine, nu părea doritoare să-și facă simțită prezența în vreun fel sau ca să atragă atenția asupra ei. Constatarea aceasta îl făcea să sufere pe Tereso și se înverșuna din pricina asta și mai tare împotriva femeii mult prea viclene și a iremediabilei lui ingenuități.

În cele din urmă, nemaiputând să reziste, Tereso se ridică dintr-odată de la masa de scris, se apropie de ușa prin care comunicau cele două apartamente și vru să bată. Dar se văzu deodată, în pantaloni și maiou, cu ciotul în aer, cu brațul și cu gâtul goale, și își spuse că poate ar fi mai decent din partea lui să apară în fața Faustei îmbrăcat în tunica de general. Cu acest gând în minte, își luă haina de pe fotoliul unde o lăsase și o îmbrăcă, ajutându-se cu brațul sănătos. Tereso era înclinat din instinct înspre o adâncă demnitate formală; acest instinct, ca și calculele de răzbunare, erau singurele piedici de care dispunea pentru a-și înfrâna pasiunea.

Însă simplul fapt de a-și pune tunica îi potoli pentru un moment nerăbdarea furioasă. „Pentru Dumnezeu, dar ce fac?” se gândi Tereso, „mă duc să bat la ușile femeilor ca ultimul dintre tinerii frivoli în căutare de aventuri? Uit oare cine sunt?... Îmi pierd capul?” Se așeză din nou la birou, și, cu un calm și cu o lentoare

metodică, deschise registrul pe care, ridicându-se cu intenția de a bate la ușa Faustei, îl închisese nervos, răsfoi hârtiile aranjate în teancuri de grosimi variabile și, scoțând afară una dintre ele, și-o puse în fața ochilor ca și cum ar fi avut intenția de a o studia. Tereso era convins acum că găsisese cel mai bun pretext de a o vedea pe Fausta fără a-și compromite, astfel, demnitatea. Documentul pe care îl avea sub ochi îl privea pe fratele Faustei; era vorba de o cerere de concesionare a unui monopol de stat. Tereso știa că fratele Faustei era un pungaș și că solicita concesionarea cu scopul premeditat de a se îmbogăți pe spezele statului. După ce se prefăcu că citește documentul care îi era cât se poate de cunoscut, Tereso apăsă pe butonul unei sonerii, de patru ori, ceea ce însemna că își chema secretarul.

— Contreras, zise Tereso, fără să se întoarcă și fără a-și lua ochii de pe document, de îndată ce secretarul își făcu apariția, intră, te rog, în camera marchizei Sanchez, care e alături, și spune-i că îi este permis să vină la mine în vederea acelei probleme privitoare la cererea fratelui ei.

Tereso, pentru a părea cât mai plauzibil în atitudinea lui de bărbat ocupat cu treburi importante, își fixase la ochi un monoclu elegant, cu ramă de baga neagră, și prins de tunică printr-o panglică. Tereso avea o vedere perfectă, iar monoclul nu era, în realitate, decât o bucată de sticlă, dar gestul de a-și pune monoclul însemna, în ochii subalternilor săi, că generalul vorbea despre treburi serioase. Secretarul îl salută apropiindu-și călcâiele și ieși.

Tereso se așezase intenționat cu spatele la ușă. De îndată ce Contreras ieși, luă fotoliul pe care îl avea în față și și-l așeză alături, își puse pe fotoliu mănușile, bereta și cravașa. Și luă în mâini documentul cu pricina, prefăcându-se că îl examinează din nou.

Nu trecură nici două minute, că secretarul se și înfățișă din nou în fața lui Tereso și îi spuse că marchiza Sanchez era afară și cerea permisiunea să intre. Tereso îi răspunse să aștepte și după ce secretarul ieși din nou, își puse brațul pe masă, își descoperi încheietura mâinii și începu să urmărească mișcarea secundarului

pe cadranul ceasului său mare, de aur. Secundarul se învârtea cu o încetineală nicicând observată până atunci, amară, dar Tereso strângea din dinți și rezista dorinței de a-l chema pe Contreras înapoi, ordonându-i s-o poftască înăuntru pe Fausta. Voia s-o facă să aștepte zece minute, deși se gândea că era puțin, în fond, și că abia dacă i-ar fi fost de ajuns o jumătate de oră. Tereso știa că nu e nimic care să impună mai mult respect și mai multă teamă decât o lungă așteptare în anticameră, în fața ușii. Dar trecuseră doar trei minute și Tereso nu mai putea. În loc s-o facă pe ea să aștepte, își dădea seama că cel care aștepta era chiar el, iar ochii lui fixați asupra ceasului, îngreunați de dorință și de o senzualitate nerăbdătoare, nu izbuteau să separe fracțiunile minuscule ale cadranului. I se părea că vede, prin geamul convex, limpede, al monoclului, chipul brun, ca de băiat, al Faustei, care îi surâdea zeflemitor în timp ce acul ceasornicului, aferat și plicticos, trecea imperturbabil cu bătaii slabe, regulate, peste acel surâs. Pe urmă nu mai era chipul, ci doar pieptul, de la gât până în talie; rotund și ud de picături perlate, cu sfârcurile tari și ridicate prin costumul de mătase, pe care îl văzuse la piscină, iar acul ceasornicului continua să se miște dintr-o parte a cadranului în cealaltă, de la gât la pânțele. Și, în cele din urmă, Fausta întreagă, goală, îndepărtată și mică, îi făcea o plecăciune burlescă trimițându-i o bezea cu amândouă mâinile și se pierdea, se pierdea, în luciul lentilei convexe, în timp ce acul ceasului continua să ticăie. Era a cincizeci și șaptea secundă a celui de-al cincilea minut. Tereso își scutură cu putere capul amețit, cu ochii orbiți, și apăsă pe butonul soneriei. Iată-l pe secretarul cu obișnuitul lui salut militar, cu aceeași pocnire a călcâielor, atât de enervantă în acel moment. Și, în timp ce Contreras se retrăgea, discret, se auzi, foșnind pe covor, pasul Faustei.

Fausta ghicise de la bun început ce anume se ascundea sub pretextul cererii fratelui ei: Tereso voia s-o vadă și recursese la acest șiretlic pentru a-și salva demnitatea. Și astfel, în timp ce Tereso își imagina că o dezorientează, Fausta, dimpotrivă, se amuza. Ea intră în jachetă și pantaloni negri, cu o eșarfă albastră în

jurul gâtului. Îl văzu întâi pe Tereso cu spatele întors la ea, încovoiat, cu foaia în mână. Obloanele erau întredeschise și camera se afla într-o ușoară penumbră.

— Ah, dumneavoastră sunteți, i se adresă Tereso fără să se întoarcă, veniți mai aproape.

Însă abia mai putea răsufla și se simțea așa de tulburat, încât trebui să pună documentul pe masă pentru a nu arăta cât de tare îi tremura mâna.

După ce îl salută după toate regulile celui mai profund respect, Fausta răspunse că era ea, într-adevăr: secretarul îi spusese că era vorba despre fratele ei, iar ea spera ca cererea să-i fie aprobată, în sfârșit.

Furios pentru că se simțea atât de tulburat și atât de incapabil să-și stăpânească tulburarea, Tereso căuta instinctiv o cale să-și reverse această mânie reprimată. Trecură astfel câteva clipe: Fausta stătea dreaptă în fața lui Tereso, privindu-se cu încăpățănare, nepăsătoare, într-o oglindă agățată de peretele din față, potrivindu-și părul cu mâna după ureche. Tereso, cuprins de o dorință de nesuportat, cu capul aplecat, se uita fix, dar fără să-l vadă, la documentul deschis în fața lui pe masă. În cele din urmă ridică ochii spre Fausta și-i spuse cu violență:

— Fratele dumneavoastră este un hoț.

Fausta, care se putea aștepta la orice, mai puțin la o asemenea invectivă, rămase mută de uimire. Dar Tereso, care nu premeditase nimic și găsisse din întâmplare această ieșire pentru a-și vărsa mânia, nu-i lăsă timp să protesteze.

— Da, urmă generalul cu o furie care-l uimi până și pe el, v-am chemat anume ca să vă spun că fratele dumneavoastră este unul dintre cei mai notorii și mai nerușinați escroci care asupresc țara asta... și îmi cereți să-i acord concesionarea... mă simt tentat să-i concesionez pentru totdeauna un loc de veci de doi metri pe unu... da... împușcat ar trebui să fie... el și toți cei care se comportă ca el... la zid... la zid o dată pentru totdeauna... și la groapa comună.

Tereso urla acum ca un apucat, satisfăcut și aproape îmbătat de faptul că își regăsisse vocea lui dominatoare, calculată și metalică,

la auzul căreia tremurau subalternii săi. Dar, după ce trecu primul moment de tulburare, Fausta înțelese că Tereso își revărsa furia numai și numai pentru a ascunde adevăratul motiv pentru care o chemase și pentru a-și întări autoritatea în ochii ei. Și brusc fu sigură că cererea fratelui ei va fi aprobată.

— E un pungaș... am probele prin care pot dovedi asta, continuă Tereso; și, mânios, căută printre hârtii și scoase câteva foi pe care le flutură pe sub nasul Faustei, o grămadă de probe... e un hoț... de ani de zile... uite aici... nu e loc unde să fi lucrat și unde să nu fi furat cu nerușinare.

Tereso se ridică de pe scaun și începu să se învâртеască în sus și în jos prin încăpere.

— E o rușine căreia trebuie să i se pună capăt... acest popor muncitor, cinstit, sărac, patriot, devotat – și vorbind astfel Tereso, care din popor se trăgea, era sincer emoționat – acest popor care și-a pus soarta în mâinile mele cu atâta dăruire și încredere trebuie protejat de asemenea escroci cum este fratele dumneavoastră... acest popor merită mai mult... acest popor cere de ani de zile ca hoții să fie demiși și pedepsiți... să se facă dreptate... credeți că eu nu știu?... că nu știu totul?... eu știu totul, și să nu credeți că răbdarea mea e fără margini... eu iubesc poporul acesta din care am venit... știu eforturile, suferințele pe care le îndură pentru a-și asigura un trai cât de cât decent... Înainte de a deveni general, eu am fost țăran între țărani, miner între mineri, muncitor între muncitori... cunosc virtuțile lor admirabile, simplitatea inimii lor, sobrietatea lor... iar gândul că există escroci de felul fratelui dumneavoastră, care fac ravagii în țara asta, care profită de acest popor cu obrăznicie, punându-se sub platoșa retoricii patriotice în care acest popor sărac, dar măreț, crede cu sinceritate, gândul acesta mă umple de indignare și de durere; e timpul să-i punem capăt... e timpul să dăm o pildă, să se facă dreptate.

Animat de elocvența lui, de altfel într-un totul sinceră, Tereso simțea cu toate acestea cum i se potolea primul impuls violent de indignare. Nu că n-ar fi crezut în ceea ce spunea, dar știa, din experiență, că era imposibil ca singură forța legii să împiedice

oamenii să fure, că doar conștiința morală îi putea face să fie cinstiți și că, de altfel, poporul, cu toate virtuțile pe care le avea, era în stare să comită excese cu mult mai păgubitoare decât matrapazlâcurile câtorva funcționari necinstiți. Unul ca Manuele, care fură, se gândea Tereso în timp ce continua să urle, poate încă să administreze cu abilitate și îndemânare, cu condiția să nu fure prea mult, dar un popor care se descătușează devastează țara în măceluri și ruine. Dar acum, ca un aeronaut care, după ce s-a ridicat la mare înălțime, pierde comanda aerostatului și nu mai știe cum să revină la sol, tot așa și Tereso își dădea seama că i-ar fi fost foarte greu să coboare din acele înălțimi eterice ale indignării până la josniciile gândite dinainte: să se coboare adică până la a aproba cererea fratelui Fausti. Dar acesteia nu-i scăpase încurcătura crescândă din tonul lui Tereso, cu tot accentul lui indignat și amenințător. Și, înțelegând că, dacă nu-i venea în ajutor, generalul ar fi continuat să urle, oscilând între invective și amenințări cine știe pentru câtă vreme, îi servi, promptă, pretextul pe care îl căuta.

Prinse un moment de tăcere între două strigăte ale lui Tereso și declară, cu o umilință îndurerată, că ea nu știa de greșelile fratelui ei. Și că, de vreme ce el le dezvăluia, nu încăpea îndoială că era adevărat. Că într-o asemenea situație ea își asuma responsabilitatea de a retrage petiția; pentru că nu intenționa să ajute un om care nu merita acest ajutor, fie el chiar și fratele ei. Iar, între timp, dacă generalul îi va permite, ea ar vrea să se retragă. Și se ridică.

Tereso se folosise de cererea lui Manuele pentru a o atrage pe Fausta în camera lui, dar nu prevăzuse că ea s-ar fi putut folosi de aceeași cerere pentru a se sustrage încă o dată asalturilor lui amoroase. Acum, însă, nu mai era vreme pentru a născoci o altă stratagemă. Trebuia să acționeze în grabă, Fausta ajunsese deja la ușă. Și, lăsând la o parte orice reținere, se grăbi să se interpună între ușă și Fausta.

— Dar ce Dumnezeu, spuse el tulburat, ce v-a apucat?... Așteptați o clipă. Și, regăsindu-și ceva din tonul său dominator:

Vă rog să vă amintiți că sunteți în audiență și că nu vă puteți retrage fără permisiunea mea.

— Aveți dreptate, încuviință Fausta.

Iar de data aceasta, ca pentru a-i da de înțeles fără cuvinte că ea ieșise triumfătoare în prima parte a partidei, fără să aștepte ca Tereso s-o invite, se duse și se așeză pe divan. Tereso, între timp, se plimba încolo și înapoi prin cameră.

— Ce Dumnezeu, reluă el, doar nu vreți să arătați mai mare îngrijorare pentru soarta acestei țări decât așa avea însumi... ceea ce am spus despre fratele dumneavoastră este adevărat, cel puțin dacă ar fi să dau crezare raporturilor poliției mele... care, cine știe, e posibil să fi exagerat... dar la fel de adevărat este – și n-am uitat niciodată asta – că fratele dumneavoastră a adus servicii însemnate țării și cauzei mele... și că el a fost unul dintre cei mai buni ofițeri ai mei din timpul războiului civil... Cunosc, în fond, atât faptele bune, cât și pe cele rele ale fratelui dumneavoastră... În rest, așa cum am spus, pot fi exagerări, inexactități în raporturile poliției... Se știe că poliția îngroașă proporțiile... Funcționarii noștri, de la cei de jos până la cei mai de sus, sunt plătiți prost... și se întâmplă în unele cazuri ca ei să fie tentați de firme și întreprinderi financiare care se slujesc la rândul lor de influența politică a acestora... nu ar trebui s-o facă, dar a greși, mă rog, e omenesc..., încheie Tereso, oprindu-se brusc în fața Faustei. Fiți liniștită... vreau și de data aceasta să-i acord o șansă fratelui dumneavoastră... i se va aproba concesionarea... sunteți mulțumită?

— Excelență, sunteți mult prea bun, spuse Fausta cu răceală, dar dacă fratele meu e un pungaș, atunci nu trebuie să i se aprobe concesionarea... Iar dacă nu e, ar trebui să distrugeți raportul care-l inculpează și să-l pedepsiți pe funcționarul care l-a redactat.

— Așa ceva nu se poate, spuse Tereso fără să clipească.

— Atunci ar fi mai bine să plec, începu Fausta. Familia Sanchez nu a permis niciodată ca onoarea ei... Dar nu-și termină fraza și rămase pe scaun. Voia să vadă până unde putea merge supunerea lui Tereso în fața ei. Ceea ce i-ar fi putut fi de folos în viitor, se

gândea ea, pentru când îi va cere alte lucruri și îi va avansa alte pretenții.

Dar și de această dată coarda, așa cum se întâmplase mai devreme la piscină, se rupse. Brusc, Tereso pricepu unde dorea Fausta să bată și-și pierdu răbdarea.

— Familia Sanchez, izbucni el cu un râs sarcastic, onoarea familiei Sanchez, familia Sanchez... se opri deodată Tereso pe un ton teribil... e o familie de pungăși... o să pun să fiți anchetați și o să vă oblig să restituiți statului tot ceea ce ați furat...

„Am cam exagerat”, își spuse Fausta. Și, grăbindu-se să găsească o portiță de ieșire, își scoase o batistă din buzunarul jachetei și începu să plângă în hohote. La rândul lui, și Tereso, după ce sfârșise cu urlatul, își dăduse seama că exagerase. „Încă o izbucnire ca asta”, se gândi el nemulțumit, „și o pierd de-a binelea”. Se așeză lângă Fausta, pe divan, și, cu o voce schimbată, o imploră stăruitor să nu mai plângă: el îi va face pe plac în orice îi va sta în putință. Fausta, ca și cum n-ar fi înțeles, continua să suspine în batistă, dar, în același timp, cu un gest languros și ca din întâmplare își lăsă mâna într-a lui Tereso. Fausta se aștepta ca Tereso să profite de ocazie pentru a o săruta. Dar nu luase în calcul timiditatea generalului, care se mulțumi să-i mângâie mâna și s-o implore din nou să nu mai plângă.

— Nu plâng de durere, spuse Fausta luându-și batista de la ochi și întorcând spre Tereso un chip îndurerat, dar fără lacrimi... ci de teamă... mă luați drept unul dintre soldații dumneavoastră? M-ați îngrozit cu furia dumneavoastră și cu tonul vocii... ați fost teribil... uitați cum îmi bate inima. Și, luând mâna lui Tereso, i-o puse pe piept, sub sânul stâng. În intenția Fauste, gestul acesta urmărea un dublu scop: să măgulească vanitatea lui Tereso, dându-i de înțeles că fusese într-adevăr teribil, iar pe de altă parte să-l tulbure printr-un contact foarte intim. De data aceasta instinctul învinse timiditatea de la început; Tereso trase spre el trupul acela moale și docil și-o sărută pe Fausta pe gură.

Dar Fausta îl cunoștea pe Tereso. Știa că dacă i s-ar fi dăruit acolo, pe loc, pe divanul acela, fratele ei nu ar mai fi primit nimic.

Astfel de cazuri de trădare din partea lui Tereso erau frecvente și cunoscute de toate lumea. Fausta nu nesocotea nici faptul că Tereso, cât se poate de tenace în deciziile care priveau exercițiul puterii, chiar și în urma aceluși sărut, ar fi făcut orice pentru a-și încălca promisiunea. Și, astfel, prefăcându-se brusc tulburată de această îmbrățișare neașteptată căreia nu i se putuse sustrage, abia se despărțiră că și sări în picioare exclamând că se făcuse târziu și trebuia să meargă la Gorina. Tereso se ridică și el, dezamăgit, mușcându-și buzele, și întrebă când anume se vor putea revedea. Fausta răspunse, modulându-și o voce nesigură și pierdută, că nu știa când. Chiar în ziua aceea, în ziua următoare, cine știe. Fausta simula nervozitatea femeii care cedează unei slăbiciuni trecătoare și deja îi pare rău. Tereso, care ar fi vrut s-o ia din nou în brațe și schițase gestul de a o cuprinde de după talie, se văzu repede respins cu o expresie de confuzie și de oroare.

— Iertați-mă, spuse Fausta văzându-l cum se întunecă la față, dar mă simt răvășită... după moartea soțului meu, e prima oară când... Minciuna era așa de gogonată încât Fausta însăși, care o scornise pe moment în lipsă de ceva mai bun, nu mai avu curajul să continue și Tereso simți răsărindu-i în memorie vechiul dispreț, care, amestecându-se cu dorința, o făcea să pară deodată amară, jignitoare.

„O astfel de femeie”, nu putu să nu reflecteze Tereso privind-o pe Fausta care, stând în picioare în fața oglinzii, își întindea cu mare grijă rujul pe buze, „ar trebui răsturnată aici pe divan, posedată și pe urmă... marș! dată afară... Iar eu, ce fac, o respect și permit să-mi toarne astfel de minciuni sfruntate”. Înțelese însă ce aștepta Fausta din partea lui: și, îndreptându-se fără să se mai uite la ea spre masa de scris, se așeză spunând:

— Doriți mai întâi ca fratelui dumneavoastră să i se aprobe concesiunea... e normal. Cu aceste cuvinte, Tereso voia să-i dea de înțeles Faustei și lui însuși că de aici încolo nu-i mai păsa de sentimente; era vorba despre un târg, iar hârtia aceea de pe birou era prețul; tot restul, iubire sau respect, nu mai conta. Dar tonul pe care vorbea era mai degrabă trist decât disprețuitor. De fapt,

Tereso suferea din pricina răcelii pe care i-o arăta Fausta și era pe punctul de a-și face iluzii că ea ar fi putut să-i ofere, printr-o atingere tandră sau printr-o minciună mai puțin grosolană, ocazia atât de mult râvnită. Pentru un moment, încă tulburat, Tereso se uită fără să-l vadă peste documentul pregătit de dinainte prin care îi aproba concesiunea fratelui Faustei. Și, hotărându-se brusc, luă tocul de scris, îl înmuie în cerneală, semnă și îi întinse hârtia Faustei, spunându-i să treacă întâi pe la secretar pentru ca documentul să fie înregistrat. Fausta, care urmărise actul semnării peste spatele lui Tereso, luă foaia în grabă, o îndoi și o strecură într-un buzunar al jachetei.

— Sper că sunteți mulțumită acum, îi spuse Tereso privind-o cu o expresie în același timp amară și plină de speranță.

Fausta nu spuse nici da, nici nu: se limită să-i răspundă că nu se îndoise vreodată de generozitatea lui. Pricepuse că Tereso fierbea de dorință și născocise un mod indirect de a-i ațâța și mai mult această dorință, de a-i spori nerăbdarea și furia.

— Aveți cumva un șemineu? întrebă ea pe neașteptate, și ochii îi sclipiră malițios.

— Un șemineu? repetă Tereso surprins întorcându-se pe jumătate pentru a privi prin cameră, nu am... ba da... dar de ce?

— Șemineul acesta, spuse Fausta încet, are în mod sigur nevoie să fie curățat... cine știe, o fi plin de funingine... de aceea, dacă diseară va intra în camera dumneavoastră un biet hornar zdrențaros, cu mătura și cu găleata lui... nu-l alungați... și dați de știre și ofițerilor să nu-l izgonească... va apărea în seara asta, după cină, dar înainte de petrecere...

— A, acum înțeleg, rosti Tereso pricepând în sfârșit despre ce era vorba și luminându-se tot la față... un mic hornar... va fi binevenit...

— Un sărman hornar mititel, repetă Fausta cu un surâs radios și, întinzându-i mâna lui Tereso, care nu putu decât s-o sărute cu devoțiune, ieși în grabă.

Din camera lui Tereso, Fausta intră direct în apartamentul Gorinei. O găsi într-un halat de casă cu imprimeuri înflorate,

așezată în fața măsuței de toaletă, în timp ce o dojenea aspru pe Giustina, care o pieptăna, pentru că nu fusese în stare să dea de urma lui Ricardo, valetul cel nou, care îi adusese în dimineața aceea micul dejun. Giustina, în timp ce descurca părul cârlionțat, vopsit în negru, al ducesei, îi explica de zor cum tânărul dispăruse în mod misterios în timp ce ea ieșise din cameră pentru a aduce aspiratorul, dar ducesa din netoată n-o scotea, pretinzând că nu credea o iotă din toată povestea aceea absurdă: nu se poate ca cineva să dispară ca un norișor de fum.

— Dar, Excelență, spuse Giustina care părea amuzată de neliniștea vădită a stăpânei, l-am căutat cu toții, în toată casa.

— Dar tu știi unde e, grăi ducesa pe un ton de suspiciune crescândă.

La care Giustina răspunse jurându-se pe ce avea mai sfânt că nu știa mai mult decât știa stăpâna ei. Înfuriată, geloasă, alarmată, ducesa spuse, după o clipă de tăcere, că nu credea în spusese ei, știa ea foarte bine că era în obiceiul servitoarei să mintă și să jure strâmb. Să ia seama Giustina, să nu pună la cale cine știe ce încurcături; altfel îi va da afară pe amândoi, pe ea și pe amantul ei.

— Și să nu crezi cumva, încheie ducesa care nu-și putea stăpâni cu niciun chip patima ei plină de gelozie, că o biată făptură ca tine, cu o față de cățeluș, ar putea să-i placă acelui tânăr... da, pentru că, poate că nu ți-a mai spus nimeni până acum... dar ai o față întru totul asemănătoare unui bot de câine.

Această sinceritate puerilă și furioasă o făcu să zâmbească pe Giustina, căreia, convinsă că îl cucerise pe Sebastiano, și dată fiind pasiunea pe care ducesa o făcuse pentru el, nu-i dispăcea deloc dispariția acestuia, ba dimpotrivă. Dar Gorina, care urmărea pe furiș chipul cameristei în oglinda mare a măsuței de toaletă, îi surprinse zâmbetul; și, dintr-odată, chiar în momentul în care Fausta venise să i se așeze alături spunându-i cu o voce joasă că obținuse de la Tereso favoarea aceea despre care știa și ducesa, iat-o pe femeia îndesată și corpulentă cum se ridică brusc în picioare, răsturnând un taburet cu tot ce era pe el și-i trage o pereche de palme zdravene slujnicei. Giustina o rupse la fugă

suspînând, iar Gorina, așezându-se la loc gâfâind, se grăbi s-o întrebe pe Fausta, cu un aer nerăbdător și distrat deopotrivă, cum decursese întrevederea ei cu Tereso, și adăugă, ca pentru a-și cere scuze, că nu trebuia să dea vreo importanță celor întâmplute, slujnica aceea era o nerușinată și, dacă ea n-ar plesni-o din când în când, cine știe câte obrăznicii și-ar mai putea permite.

— A mers foarte bine, răspunse Fausta care urmărise incidentul între ducesă și cameristă fără să se înduioșeze prea tare.

Și, cu o vioiciune malițioasă, îi povesti întrevederea ei cu Tereso, subliniind mai ales propria șiretenie în fața ingenuității generalului. Dar ducesa abia dacă o auzea; încă mai gâfâia, stacojie la față, apăsându-și cu o mână pieptul ca pentru a-și potoli mânia; din când în când, se întorcea înspre ușă, bolborosind cuvinte de ocară și aruncând priviri furibunde; doar la răstimpuri mai părea să-și aducă aminte și de Fausta, care continua să-i vorbească, și atunci improviza pe loc un surâs forțat de înțelegere sau schița un gest larg de încuviințare. În realitate, gelozia și patima Gorinei atinseseră punctul culminant și, stăpânită pe de o parte de furia pe care i-o trezise surâsul Giustinei, iar pe de alta copleșită de neliniștea provocată de dispariția lui Sebastiano, ducesa nu-și mai putea veni în fire. Într-un târziu, reuși cu chiu cu vai să adune atâta stăpânire de sine încât să declare, cu un aer răvășit, dar suficient de autoritar, că Fausta procedase cât se poate de bine obținând semnătura documentului înainte de a-i ceda lui Tereso. Pentru că, deși părea ingenuu, Tereso era și el viclean în felul lui, iar dacă Fausta i-ar fi cedat, fratele ei ar fi așteptat mult și bine până să-i fie aprobată concesiunea. Tereso era un om din popor, încheie ducesa cu acreală, trebuia să țină cont de asta, se știe ce înseamnă să ai de-a face cu oameni din popor. Gorina, care în momentul acela se gândea la Giustina și la valetul cel chipeș, înverșunată, își strâmbă gura într-o grimasă de dezgust, ca și cum ar fi vrut să scuipe. Părea în sfârșit că se liniștise; apucă un clopoțel mare de argint de pe măsuța de toaletă și îl scutură violent de mai multe ori. Reapăru Giustina, cu ochii încă în lacrimi, iar ducesa îi porunci s-o pieptene în continuare, dar să nu scoată o

sunet, altfel o dată afară cât ai zice pește.

— Mai ales, reluă ducesa care între timp revenise la calmul ei obișnuit, în timp ce se admira în oglindă, trebuie să-l măgulești... adu-ți aminte: e vanitos....

— Ca un păun, spuse Fausta, și-i povesti cum îi luase mâna lui Tereso și i-o așezase pe inimă pentru a-l face să simtă spaima pe care amenințările lui o provocaseră în sufletul ei. Și ce e mai frumos, încheie Fausta râzând, e că inima mea nu bătuse nicicând în mai mare liniște... dar el nu-și putea da seama, era mult prea preocupat de propriile bătăi de inimă... care sunau cu putere... ca un ceas deșteptător, crede-mă.

Ducesa surâse ascultând spusele Fauste. Încet-încet, Gorina se însenina gândindu-se că Giustina, cel puțin cât era în odaia ei, nu putea fi cu Sebastiano. Și fu așa de satisfăcută de acest gând atât de firesc, încât, într-o izbucnire de generozitate pe cât de neașteptată, pe atât de irezistibilă, la fel ca accesul de mânie de mai devreme, luă de pe măsuța de toaletă o cutie mare de pudră și i-o întinse Giustinei spunându-i s-o păstreze: îi va fi de mare folos, adăugă ea cedând celui din urmă impuls de gelozie malițioasă, pentru a da un pic de luminozitate tenului ei urât, închis la culoare. Să nu cumva să și-o ia prea tare în cap, îi sugeră ea cu un aer atotștiutor Fauste, care se învârtea prin cameră, mai avea multe de făcut; totul depindea de cum se va comporta Fausta în seara aceea. Marchiza îi întoarse spatele spunând că se duce la piscină, și părăsi camera.

Între aventura cu Sebastiano și relația ei cu Tereso, Fausta găsisese cu cale să țese și o a treia relație, mai originală și mai nouă decât celelalte două. Marchiza făcea parte din acea categorie de femei cărora le place să se simtă libere și, neștiind să fie libere prin virtute, încearcă să cucerească această libertate printr-o multiplicare de încurcături și aventuri amoroase. În concepția Faustei, o iubire o anula pe cealaltă, iar ea, manevrându-le pe toate

simultan, reușea să nu le ofere acelor bărbați care o doreau cu atâta patimă decât o parte infimă a ființei ei. Pentru această a treia aventură care ar fi trebuit, în intenția ei, s-o elibereze de celelalte două, Fausta își alesese, fără să șovăie prea mult, un fel de servitor. Se numea Doroteo și era un băiețandru scund și robust, cu un păr roșcat și creț, cu o figură ascuțită ca de țap, care avea sarcina de a merge în urma jucătorilor de golf ducând în spinare sacul cu crose. La început, Fausta intrase în vorbă cu el și o delectase nemaipomenit discuția aceea incredibil de grosolană și de crudă. Pe urmă, într-o după-amiază, în timp ce toată lumea de la vilă se odihnea, îl chemase pentru a merge cu ea, așa cum îl rugase mai demult, să joace golf, și se îndepărtaseră împreună, frumoasa femeie cu acel băiețandru, trecând peste pajiști și ajungând pe coline. Și se întorseseră abia seara târziu. În ziua aceea Fausta gustase în sfârșit o senzație nouă: aceea de a se vedea nevoită să cedeze avansurilor unui bărbat din teama de a nu fi siluită sau chiar asasinată. Doroteo, la cei optsprezece ani, era de o brutalitate rece și necruțătoare care o fascina pe Fausta. El era dintre acei oameni care te biciuiesc numai privindu-te fix în ochi și care în bucătării primesc sarcina de a strangula puii sau de a suci gâtul păsărilor pe jumătate vii. Pentru Fausta, între iubirea devotată și delicată pe care i-o purta Sebastiano și dragostea mieroasă a lui Tereso, băiatul acesta roșcovan și brutal, Doroteo, era o delectare întru totul nouă.

Cu pasul ușor cu care din odaia lui Tereso trecuse în camera ducesei, Fausta coborî scara de gală și se îndreptă, traversând esplanada, spre pajiștea întinsă în povârniș. Se făcuse târziu și femeia aproape alerga. Spera să-l întâlnească pe Doroteo în adăpostul pentru echipamente sportive pentru a-l avertiza despre schimbarea survenită în programul acelei zile. Pentru că, inițial, ea își dăduse întâlnire cu Doroteo în după-amiaza aceea, dar pe urmă, fiindcă îi promisese lui Tereso că îl va însoți în parc, se văzuse nevoită să alerge până aici pentru a contramanda întâlnirea cu Doroteo. Numai că acum, după ce obținuse ceea ce voia de la Tereso și odată fixată întrevederea cu el din seara aceea, o rodea

din nou dorința de a-și petrece restul zilei cu băiatul cel roșcovan. Mergând să-l anunțe pe Doroteo, picioarușele Faustei, care înaintau mereu sprintene pe căile plăcerii, se mișcau cu mult mai mare repeziciune decât atunci când alergau în întâmpinarea iubirii lui Sebastiano sau a promisiunilor și darurilor lui Tereso. Fausta alerga pe iarba pajiștii întinse, sub soarele care ajunsese de mult în înaltul cerului, cu pieptul scos în afară, cu picioarele îngreunate de înclinarea pajiștii, cu buzele întredeschise prin care vântul îi umplea gura, îmbătată de viteza cu care mergea și de aventură. I se părea că la capătul drumului n-o aștepta atât Doroteo, cât eliberarea ei. Eliberarea de Sebastiano care o iubea și de Tereso care voia s-o împresoare cu favorurile lui.

La ora aceea, Doroteo se afla în adăpostul pentru echipamente sportive, o construcție rotundă din trunchiuri de copac, cu un acoperiș conic de paie, care semăna cu locuințele rudimentare ale indigenilor australieni. Când ajunse aproape de adăpost, Fausta, căreia i se oprise respirația din pricina alergăturii, zăbovi o clipă în prag apăsându-și pieptul cu mâna, și pe urmă intră. Doroteo, cu brațele goale, într-un tricou cu dungi orizontale roșii și albastre, încins peste mijloc cu un brâu negru, cu pantaloni de pânză de culoare albastră, stătea ghemuit într-un colț și cioplea cu cuțitul o nuielușă de brad, ca un cârlig. De jur împrejur, sprijinite de pereții rustici, se înșiruiau sacii de piele cu crosele de golf. O masă mare și rotundă din lemn neșlefuit ocupa aproape tot spațiul adăpostului. Doroteo stătea cu spatele la ușă: la fiecare lovitură de cuțit mușchii proeminenți și oarecum moi ai brațelor cu pielea foarte albă se umflau, întinzându-se. Capul cu părul creț, de culoarea aramei, era aplecat într-o parte. Pe gât și pe spate i se vedea pielea năpădită toată de pistrii.

Fausta, care nu-și dădea deloc aere cu Tereso sau cu Sebastiano, nu știa cum să i se adreseze lui Doroteo altfel decât pe un ton artificial, snob, pretențios, strecurând în vorbire o sumedenie de cuvinte frivole și de expresii străine.

Nici măcar pentru o clipă nu înceta să fie marchiza Sanchez; afișând acel orgoliu, acea fandoseală, acea autosuficiență care i se

părea că se potrivesc cel mai bine titlului și demnității ei de marchiză, în realitate, aventura ei cu Doroteo se întemeiase tocmai în virtutea acelei diferențe de rang social care, în loc să-i despartă, așa cum se întâmplă adesea, fusese pentru ei motivul principal de a fi împreună. Fausta, mereu în căutarea unei noi senzații, găsisese o astfel de plăcere în degradarea calității ei de femeie nobilă; ca atare, cu cât era mai mare diferența de rang social, cu atât îi sporea plăcerea. Dacă i-ar fi stat în putință, Fausti i-ar fi plăcut să-și dea întâlnire cu Doroteo noaptea, când, îmbrăcată într-o rochie decoltată, plină de bijuterii, s-ar fi îmbătat ea însăși la gândul cine știe cărei demnități regale: contrastul cu manierele grosolane ale tânărului ar fi devenit și mai picant. Fausta, care era în stare să călărească ore în șir, fără să simtă urmă de oboseală, simula în fața lui Doroteo slăbiciunea unei ființe fragile și delicate și se lamenta, bucuroasă, cu accentul ei plin de oroare și prețiozități, că el era un „monstru” și că o face să-și dea sufletul. În relația ei cu Doroteo, Fausta își inventa de-a dreptul o fire cu totul nouă și diferită de ceea ce era ea în realitate: plăpândă, delicată, frivolă, sentimentală, pudică, mereu uimită și pretențioasă. Ea se gândea că Doroteo, așa de grosolan în conduită, nu putea decât să disprețuiască toate aceste însușiri.

Fausta se iluziona însă că Doroteo era măgulit de favorurile ei, ca un sclav căruia regina i se oferă în secret, dar se înșela. Doroteo nu era la prima aventură cu invitatele de la vilă; alte două femei precedaseră Fausti pe calea aceasta pe care ea credea că pășește cea dintâi. Și astfel Doroteo, în puțina lui inteligență, ajunsese să creadă că era într-un tot normal ca marile doamne să-și aleagă amanții dintre servitori; o bizarerie cam obscură, ce-i drept, dar care îi convenea mult prea mult ca să mai zăbovească gândindu-se la ea. Pe de altă parte, Fausta era mai mult decât convinsă că fusese ea cea care îl alesese pe Doroteo ca amant. Când, de fapt, Doroteo, încurajat de succesul pe care îl avusese în trecut, fusese el cel care pusese ochii pe Fausta, seducând-o. Și astfel, la finele aventurilor ei amoroase, chiar când credea că își dobândește libertatea, Fausta era prizoniera unei sclavii și mai aprige.

Se apropie de tânăr și cu o voce slabă și încă găfâită din pricina alergării de mai devreme, îl întrebă ce făcea acolo. Doroteo răspunse fără să-și întoarcă fața că făcea ceea ce se vedea: o praștie.

— O praștie?... ce să faci cu ea? întrebă Fausta fâstâcindu-se.

Doroteo răspunse că își cioplea o praștie ca să meargă la râu să pescuiască.

— La râu? Nu înțeleg... spuse Fausta.

— Da, la râu, răspunse băiatul, ca să prind pești.

— Pești?

— Da, pești.

Doroteo terminase de cioplit cârligul; luă de jos două curele lungi de cauciuc, unite de un mic disc de piele, și le legă strâns la cele două extremități ale praștiei. Și îi explică pe un ton disprețuitor că praștiile erau folosite pentru a ochi păsările în copaci.

— Monstrule, exclamă Fausta, biete! păsărele... Tonul acesta afectat, ca și aceste idei, Fausta în mod sigur nu le-ar fi căpătat dacă unul dintre oaspeții vilei, arătându-i o pușcă cu două țevi, i-ar fi explicat că o astfel de armă servea pentru a ucide sturzi și potârniche. De altfel, ea însăși era un bun vânător.

Continuând să nu scoată o vorbă și comportându-se ca și cum ar fi ignorat prezența Fauste, Doroteo se ridică, ieși afară din adăpost și, luând de jos o piatră, trase cu praștia. Fausta abia apucă să se apropie pentru a vedea cum un porumbel care gângurea cocoțat în vârful acoperișului bătu din aripi și se prăbuși mort, cu capul însângerat, zdrobit. Fausta scoase un țipăt de groază și repetă că Doroteo era un monstru. De ce omorâse biata păsărică? Doroteo ridică porumbelul și îl aruncă într-un tufiș și răspunse că vruse să încerce praștia.

Ceea ce o deranja cel mai tare pe Fausta era faptul că Doroteo se comporta ca și cum n-ar fi luat în seamă prezența ei, ca un fel de apucătură rustică de a-și manifesta proasta dispoziție. Și i-o spuse cu aerul că îi servește o lecție de bună purtare. Numai că tânărul îi replică, cu grosolănie, că era ocupat și nu avea timp de ea. Aceasta

era relația lor amoroasă, neobișnuită doar pentru cine crede că iubirea trebuie să fie neapărat plină de tandrețe, însă Doroteo era așa de grosolan numai pentru că își imagina că Faustei, femeie rafinată, îi plăcea acea grosolanie; în același mod, și Fausta se comporta cu atâta rafinement fiindcă își imagina la rândul ei că Doroteo disprețuia aceste aere pretențioase. Și astfel se prefăceau fiecare, atribuindu-și unul altuia gusturi inexistente.

Ei îi plăcea nespun să-l jignească și să-l provoace. Și, de îndată ce îl văzu intrând în adăpost și ghemuindu-se din nou pe jos, îi spuse cu voce șoptită că era un necioplit: când o doamnă intră pe ușă, el trebuie să se ridice în picioare. Doroteo, ocupat cu strângerea nodurilor praștiei, ridică din umeri replicând că dacă nu-i plăcea era liberă să plece: mai existau și altele. Fausta, căreia acest dispreț i se părea a fi mai dulce decât o mângâiere, suspină declarând că era un criminal și că o jignează; și, așezându-se în picioare în spatele tânărului care continua să rămână ghemuit în aceeași poziție, își vârî degetele lungi și subțiri în părul lui roșcat și cârlionțat. Îi plăcea acel păr așa de murdar și de încâlcit care părea din câlți deși îmbâcsiți cu praf și sare. Dar Doroteo scutură din cap spunându-i să-l lase în pace: nu avea timp de pierdut. Acest ton care se încăpățâna în grosolanie o neliniști pe Fausta. Și îl întrebă, răsfățată, de ce se comporta așa cu Faustina lui. Doroteo răspunse că știa ea prea bine de ce. Și, rostind aceste cuvinte, vocea lui căpătă un accent sincer.

Fausta insistă ca el să-i spună ce anume avea să-i reproșeze. Îi plăcea să se pună într-o postură de inferioritate în fața tânărului și îi ceru încă o dată scuze pentru că anulase întâlnirea cu el din după-amiaza aceea, dar intervenise problema cu Tereso, generalul, omul acela celebru; și, chiar dacă pe ea o plictisea foarte tare, nu putuse să refuze să-l însoțească.

— Nu, nu... spuse Doroteo încercându-și praștia, cu capul înclinat într-o parte și închizând un ochi, nu e vorba de asta.

Atunci Fausta spuse, cu o expresie nedumerită și consternată, că nu mai înțelegea nimic. Pentru că, de altfel, ea venise tocmai ca să-i comunice că, în pofida celor hotărâte mai înainte, în ziua

aceea vor putea merge pe coline, în obișnuitele lor peregrinări. S-o aștepte pe deal, în fața refugiului, după prânz. Doroteo răspunse că era în regulă, o s-o aștepte acolo; și îi ură poftă bună.

— Și-o să-mi spui și ce ai împotriva mea, spuse Fausta cu o voce tandră înfigându-și din nou degetele în părul tânărului, o să-mi spui, bădăranule.

Dar, întorcându-se spre el, văzu în ochii aceia sticloși, albaștri, o privire plină de o atât de sinceră răutate, încât o trecură fiorii și lăsă repede prada din mâini.

— Du-te, du-te, spuse Doroteo întorcându-se la praștia lui.

— Nu omorî bieteles păsărele, monstrule ce ești, îl mai rugă Fausta; și părăsi adăpostul în vârful picioarelor.

Și, cu mișcări lente de data aceasta, cu toată demnitatea de care era în stare, Fausta se îndreptă înspre un alt colț al parcului, unde știa că se pregătise prânzul. În afară de refugiul unde se odihnea Sebastiano și de adăpostul rustic cu aspect australian în care îl întâlnise mai devreme pe Doroteo, parcul avea mai multe astfel de construcții rudimentare, unele imitând cavernele, altele care semănau cu unele cabane elvețiene improvizate, cu unele colibe chinezești din nuiele, sau cu unele adăposturi care păreau rămășițe ale unor ruine antice; aici, în funcție de vreme, veneau să-și ia prânzul oaspeții frivoli ai Gorinei. În ziua aceea masa fusese amenajată într-o grotă improvizată, ai cărei pereți erau acoperiți cu cochilii de scoici și de care spânzurau stalactite artificiale.

Se pătrundea înăuntru pe o deschizătură strâmtă și informă ca într-o adevărată peșteră; în interior însă, sub bolta acoperită de cruste false și de lilieci cu aripi de catifea, în aerul răcoros din cauza pârâiașelor care țâșneau discret din cavitațile săpate în rocile artificiale, printre mușchi și părul-maicii-domnului, felinare camuflete în diverse unghiuri creau o atmosferă verde, ca de peșteră, luminând cele șapte sau opt mese încărcate din abundență cu bunătăți. Cu chipurile scăldate în reflexe de smarald, invitații Gorinei se așezaseră cu toții la locurile lor. Fausta, care era ultima venită, fu primită cu un ropot de veselie. Toată un zâmbet, curtenitoare, marchiza se așază la masa cea mai de vază, unde se

aflau deja Gorina, cu pălăria ei conică de paie, Tereso, care-și pusese din nou uniforma, și secretarul generalului.

Fausta îi promisese lui Tereso că îl va însoți în după-amiaza aceea să viziteze parcul vilei, dar pe urmă, după ce obținuse ceea ce voia de la el, își închipuise că acesta, mulțumit de întâlnirea pe care îi făcuse favoarea să i-o ofere spre seară, uitase între timp de prima ei promisiune. Și o cam supără faptul că Tereso îi reaminti din nou de ea. Se ivea acum o altă încurcătură: cum să facă să-i mulțumească în același timp și pe Tereso, și pe Doroteo? Această dilemă o preocupă pe Fausta pe tot parcursul prânzului, în vreme ce Tereso încerca stingherit să închege un dialog; ducesa îi ținea izonul încurajându-l și măgulindu-l, iar secretarul își vedea de masă, în tăcere. Cum să facă să scape de Tereso? Pentru că pentru Fausta nu mai era nici urmă de îndoială: între Doroteo și Tereso îi convenea mai tare să-l aleagă pe cel dintâi, și asta din trei motive serioase. Primul, pentru că o neliniștea indispoziția lui Doroteo și voia cât mai repede să-i afle cauzele; al doilea, pentru că se simțea mai atrasă de compania lui Doroteo, așa grosolan și lipsit de maniere cum era, decât de galanteria lui Tereso. Și, în fine, al treilea motiv era că, dacă voia să-l prindă pe Tereso în laț, nu trebuia să-i îngăduie prea multe. Pe de altă parte, nu putea ignora faptul că se întinsese coarda, așa cum o prevenise ducesa, iar ea trebuia să fie foarte atentă să nu-și facă un dușman definitiv în persoana lui Tereso arătându-i că, după ce obținuse favoarea de care avusese nevoie, nu-i mai păsa nici cât negru sub unghie de el.

După ce terminară prânzul, oaspeții ieșiră cu toții din cavernă, unii pentru a merge să se odihnească, alții se risipiră prin parc. Și, în scurt timp, Fausta și Tereso rămaseră singuri. Fausta chiar nu știa cum să facă să scape de general. Stăteau în picioare sub o pergolă de viță de vie joasă, de care atârnavă, printre frunzele verzi, ciorchini mari și grei de struguri negri. Marchiza, pierdută în aceste gânduri, rupea din când în când un bob de strugure și îl strecura ea însăși în gura generalului. La rândul lui, Tereso era pornit pe confidențe; încă mai credea că ea era plină de venalitate în relația cu el, dar, din cauza aceleiași fatalități sentimentale,

gândul acesta nu-i altera deloc sentimentele și se simțea atras de frumoasa femeie cu o sinceritate tandră și plină de speranță. Fausta era cum era, dar pentru el, în momentul acela, ea era femeia iubită de el și care-l iubea. Și, astfel, ingenuitatea lui Tereso triumfa o dată în plus asupra experienței lui vechi cu privire la calitatea oamenilor. De data aceasta, însă, contrar felului în care se comporta de obicei, nu numai că nu-i displăcea, dar nici nu cerea altceva decât să se hrănească în continuare cu iluzii.

Tereso era într-o stare sufletească în același timp exaltată și melancolică. Se gândea că își salvase națiunea din războiul civil și că era omul cel mai puternic al țării și unul dintre cei mai puternici din lume. Și, cu toate acestea, iată-l la picioarele acestei femei, își spunea, și totul era deșertăciune: atât puterea, cât și iubirea. Dar erau amândouă atât de dulci și de irezistibile! Când se gândea la astfel de lucruri, Tereso simțea cum crește în propriii săi ochi. Și, transfigurat de iubirea pentru Fausta, ar fi vrut ca și ea să-l vadă cu aceiași ochi. Ea nu trebuia să vadă în el pe șeful statului, ci să prețuiască omul care era, începutu generalul, după multe ocolișuri stânjenitoare.

— Da, sigur, răspuse Fausta, preocupată să culeagă un bob dintr-un ciorchine aflat ceva mai sus decât ceilalți.

Tereso, care era întotdeauna precis în discursurile lui politice, căuta din instinct aceeași concretețe și în cuvintele lui de dragoste. Ar fi vrut ca Fausta să-l iubească așa cum îl iubeau gloatele de douăzeci de ani. Și își aduse aminte de valurile de furie îndreptate împotriva criminalilor și de acea iubire fanatică pentru el pe care rarele atentate la viața lui le produsese asupra mulțimii. În acele situații el se simțise cu totul aproape de inima poporului și acestea fuseseră cele mai strălucite momente ale îndelungatei lui cariere: simțise atunci că ideile lui și ale armatei erau împărtășite cu entuziasm de către poporul întreg. I se păru că același lucru ar trebui să se întâmple și cu Fausta. Inima ei ar trebui să se înalțe cu ardoare, plină de iubire și grațitudine, se gândea generalul, aflând la ce pericol se expunea de dragul ei, gata să înfrunte conjurația pentru a o revedea. Dar Tereso, în calculele pe care și le făcea,

ignora că distanța între el și Fausta era mult mai mare decât între el și poporul care îl admira de la distanță, învăluit în glorie; nici nu-și dădea seama, pe de altă parte că, pentru a o înștiința pe Fausta de pericolul care-l amenința și pentru a o înduioșa așa cum spera, nu mai avea la îndemână condeiele meșteșugite ale sutelor de jurnaliști, ci dispunea doar de propria, umana lui voce.

Și astfel, în vreme ce Fausta, cu ochii și cu mâinile ridicate către bolta de viță de vie, continua să ciugulească strugurii încălziți de soare, Tereso începu să-i spună că nu știa câte sacrificii făcuse el de dragul ei. Distrată, Fausta întrebă la ce anume se referea. Credea că Tereso voia să-i vorbească din nou de cererea de concesionare a fratelui ei.

— Pentru dumneavoastră, eu mă expun unei conspirații, spuse Tereso umplându-se de mânie numai gândindu-se la asta, aici, în interiorul acestei vile, sunt oameni care au pregătit un atentat împotriva mea... Îmi vor moartea... vor să-mi distrugă opera...

Se aștepta ca, la auzul acestor cuvinte, Fausta să termine cu ciugulitul boabelor și să caște ochii, îngrozită, dar Fausta, care abia dacă-l auzise și care credea că erau doar niște simple supoziții, se mărgini să-l întrebe pe un ton indiferent cum putea fi posibil așa ceva: doar era foarte iubit în popor.

— Da, lumea mă iubește, răspunse Tereso cu amărăciune, dezamăgit de răceala Faustei, dar asta nu înseamnă că nu există fanatici, imbecili sau criminali care să-și pună în cap să atenteze la viața mea. Și continuă afirmând că această conspirație nu făcea decât să demonstreze că puterea lui, atât de invidiată și de râvnită, de strălucită și de glorioasă, era în realitate pândită de pericole, amenințată mereu de trădare și de moarte. Dar el înfăptuise deliberat acest act de curaj pentru că era conștient că o făcea de dragul ei. În rest, ideea că era în pericol mai mult îl incita decât să-l înspăimânte; prefera să-i dea piept decât să fugă ca un laș. Rămăsese același Tereso care în bătălia de la Escalona, singur și cu brațul sfâșiat de schija unei grenade, mersese în fruntea faimoasei oștiri de cavalerie care îi adusesese victoria.

— Își imaginează că m-am ramolit, continuă generalul, se vor

convinge singuri de asta.

În timp ce vorbea astfel, Tereso era transfigurat. Sincera și nepotolita lui sete de grandoare îl umplea de emoție. I se părea că o iubea pe Fausta și îl încânta ideea de a-și pune viața în pericol pentru ea. Și în același timp își simțea inima înflăcăându-i-se de o fervoare sălbatică la gândul că încă mai trebuia să lupte, să înfrunte primejdii; să fie, într-un cuvânt, același Tereso curajos și neobosit care fusese în urmă cu douăzeci de ani.

Generalul spera ca acest discurs să aibă asupra Faustei efectul scontat, dar își dădu seama imediat cât de tare se înșelase. Primul sentiment al Faustei auzindu-l pe Tereso cum insistă asupra iminenței și a existenței reale a pericolului care îl amenința nu fu unul – așa cum sperase acesta – de afecțiune plină de recunoștință față de el, care înfrunta primejdia de dragul ei, ci de teamă. O teamă nu foarte presantă, nici prea puternică, e adevărat, pentru că Fausta nu era lașă, dar era una sinceră: îi era frică să nu fie târâtă și ea în aceeași soartă ca și Tereso și ucisă împreună cu el. Brusc, încetă să mai ciugulească din boabele de strugure și întrebă cu o voce îngrijorată de ce el, care știa toate aceste lucruri, încă mai zăbovea la vilă. Tereso îi răspunse cu simplitate că rămăsese de dragul ei. De altfel, adăugă repede, dezamăgit, văzând că Fausta schiță o grimasă precum cineva care nu pune prea mare preț pe considerația ce i se arată, poliția reușise să-i identifice fără probleme pe conspiratori și, înainte ca aceștia să apuce să-și pună planul în aplicare, vor fi arestați și duși de acolo. Nimeni de la vilă nu-și va da seama de nimic. Nici măcar ea; să fie deci liniștită, n-o păștea nicio primejdie. Fausta înțelese din spusele lui Tereso că trebuia într-un fel să atenueze impresia neplăcută pe care i se părea că i-o făcuse generalului propria ei îngrijorare egoistă și adăugă, cu promptitudine, că ea nu avea niciun fel de teamă, de vreme ce nici lui nu-i era frică. Ba chiar, conchise ea jovială, atentatul ar fi adus un plus de divertisment petrecerii: prea se plictiseau cu toții de moarte.

Fausta spunea toate acestea pe un ton plin de răceală și Tereso simțea, auzind-o, cum i se topeau treptat entuziasmul și emoția pe

care le simțise cu câteva minute mai devreme. Era conștient că iubirea aceea, pe care de atâtea ori o suscitase în sufletul mulțimilor, nu reușise s-o aprindă în inima unei femei, însă Fausta avu deodată o idee care reînvie speranța aproape stinsă a lui Tereso.

— Aș dori să vă fiu alături, spuse ea pe neașteptate... în tot ceea ce îmi stă în putință... ce-ar fi dacă în seara asta, în loc să luăm masa cu invitații, am cina împreună, singuri, noi doi, în apartamentul dumneavoastră? încheie ea cu cel mai fermecător surâs, iar dacă va avea loc atentatul, atunci vom muri împreună... Aceste cuvinte îi plăcură generalului, care se emoționează din nou. Înduioșat, ar fi vrut s-o întrebe dacă într-adevăr îl iubea într-atât încât să-și dorească să moară împreună cu el. Dar, cu firea lui timidă, nu putu să facă mai mult decât să-i mulțumească Faustei și să se încline pentru a-i săruta mâna.

— Eu voi veni în travesti, adăugă Fausta, vă aduceți aminte?... un biet hornar mititel cu mătura și cu găleata lui. Tereso răspunse că îl va aștepta cu mare nerăbdare pe sărmanul hornar. Generalul dăduse uitării răceala care răzbatuse puțin mai devreme din cuvintele Faustei și acum se iluziona din nou asupra iubirii lui așa de desperate și de improbabile.

Dar Fausta, în ciuda dezvăluirilor cu privire la atentat și a avansurilor curtenitoare ale lui Tereso, nu voia să renunțe în ruptul capului la planul ei de a-și petrece restul zilei în compania lui Doroteo. Invitația de a cina împreună cu generalul, pe care acesta o crezuse venită dintr-un impuls de afecțiune, în realitate ea o sugerase pentru a putea pe urmă, fără să întâmpine prea mari dificultăți, să rămână liberă în timpul după-amiezii. Și astfel, în vreme ce inima lui Tereso tresălta din nou de cele mai neînchipuite speranțe, Fausta, care credea că îi îngăduise deja prea multe concesii, se porni să i-o umple din nou cu amărăciune. Dar, firește, preciză ea după o clipă, ca din întâmplare, dacă tot trebuiau să se vadă în seara aceea mai devreme decât se înțeleseseră, atunci poate că era mai bine să amâne pentru a doua zi plimbarea prin parc. Ea simțea nevoia să se odihnească pentru câteva ceasuri,

deoarece era obosită după petrecerea din noaptea trecută. Și pe urmă mai trebuia și să-și încerce costumul pe care-l va îmbrăca la balul mascat. La auzul acestor cuvinte, cu tot tonul calm și distrat pe care fură rostite, Tereso înlemni. El contase pe acea plimbare ca pe ceva cât se poate de sigur, și în momentul în care Fausta își retracta promisiunea, el tocmai se pregătea să-i propună să-și înceapă vizita împreună prin parc.

„Nu mai încape nicio îndoială, își spuse el, femeia asta își bate joc de mine.” La acest gând, toată iubirea lui Tereso se preschimbă în ură. Și pentru o clipă se simți tentat să-i spună în față ce credea despre ea; și, după ce-o va fi făcut de rușine, s-o lase cu totul baltă și să plece. Dar în tonul cu care Fausta își retracta promisiunea se insinuase o ciudată, ușoară stânjenală. Tereso se gândi că poate i-ar fi fost mai de folos să pună să fie urmărită, și seara, cu probele în mână, să-i administreze o dreaptă și premeditată pedeapsă. Dar ce fel de probe căuta? Tereso nu știa nici el prea bine ce anume, dar adulmecase, cu un fler pe care și-l rafinase în treizeci de ani de experiență, un iz de înșelăciune și de trădare. Nimic din aceste gânduri nu apărură însă pe chipul lui. Și replică, după un moment, ca și cum brusc și-ar fi adus aminte, că avea de rezolvat cu secretarul lui personal anumite treburi care nu sufereau amânare. Se vor revedea, prin urmare, în seara aceea.

Fausta, mulțumită că găsisse soluția de a-și petrece după-amiaza fără a trebui să-l sacrifice pe Doroteo și fără a-i da de bănuț generalului, încuviință spusele lui Tereso cu un sincer entuziasm. Și, după ce își luă rămas bun de la Tereso cu un surâs și cu o ușoară și complice strângere de mână, Fausta ieși în grabă în soarele de toamnă, pe sub bolta de viță de vie. Abia îi întoarse spatele lui Tereso, că generalul se simți din nou copleșit de incertitudine. Era posibil, oare, ca zâmbetul acela, mângâierea aceea infinit de dulce să fie înșelătoare? Dar Fausta se îndepărta, se pierdea din ce în ce mai mult în zare, pe sub lăstarii verzi ai viței de vie, printre strugurii negri, cu trupul ei frumos scăldat în lumina aurie a soarelui: era momentul, acum ori niciodată, ca Tereso să afle dacă marchiza mințea sau nu. Generalul își chemă

secretarul care aștepta alături și îi ordonă s-o pună în urmărire pe Fausta pentru tot restul după-amiezii. Luând aceste măsuri, Tereso se amăgea că, în definitiv, totul putea fi de prisos și că Fausta se dusesse într-adevăr să se odihnească, așa cum spusese.

După ce ieși de sub bolta de viță de vie, Fausta mări treptat ritmul pasului până ce, ajunsă la jumătatea pajiștii, începu să alerge de-a binelea. Presimțea pericolul în aer și se aventura cu o senzualitate care aproape o înspăimânta. În ziua aceea, presimțea ea, se va certa la cuțite cu Doroteo. Dar ce altceva căutase ea, oferindu-i-se tânărului? „Până la urmă o să sfârșesc prin a fi ucisă, își spuse ea, cu convingere, începând să urce, gâfâind, treptele care duceau la refugiul de pe colină, ucisă de vreun derbedeu de teapa lui Doroteo... așa voi sfârși... dar e ceva mai puternic decât mine...”

Credea că îl va găsi pe Doroteo în cabană; îl descoperi, în schimb, culcat pe iarbă, întins pe-o parte, cu brațele încrucișate sub ceafă, cu ochii îndreptați spre cer și cu un fir de iarbă între dinți. În tăcere, șovăind la început, Fausta se întoarse spre el și îl strigă pe nume spunându-i să se ridice: ea era gata. Dar Doroteo nu se mișcă. Atunci Fausta îngenunche lângă el și își strecură mâna în părul lui, scuturându-l ușor. Tânărul își coborî în sfârșit ochii spre ea și, fără să se miște, îi spuse cu o voce mârâită că nu avea chef de ea în ziua aceea; voia să doarmă câteva ore acolo, ea între timp să facă ce poftea. Un asemenea ton rece și indiferent era într-adevăr ceva nou în comportamentul lui Doroteo, mereu senzual în spatele grosolăniilor; și Fausta, încruntându-și sprâncenele și spunându-i „bestie” pe un ton plin de blândețe, îl întrebă ce era cu toate acele nazuri. Doroteo o rugă să-l lase în pace să-și facă somnul.

— Chiar nu vrei să-mi spui ce s-a întâmplat? îl întrebă Fausta. La care tânărul o înfruntă, cu ochii mereu ridicați spre cer, întrebând-o la rândul lui ce căutase ea cu o seară înainte în parc, și anume lângă bazinul cu lebede. Până atunci, Doroteo nu mai fusese niciodată gelos, pentru că își închipuise prostește că femeile pe care le avusese îl iubeau negreșit numai pe el. Dar când îi

văzuse cu o seară înainte pe Fausta și pe Sebastiano îmbrățișați pe o bancă, simțise pentru prima oară în viața lui cum îi încolțește în minte gelozia. Pentru Fausta acest gen de acuzații din partea amantilor ei nu era cu siguranță o noutate; numai că, spre deosebire de felul în care s-ar fi comportat într-o asemenea situație cu Tereso sau cu Sebastiano, intui că pe Doroteo ar face mai bine să nu-l mintă. Doroteo îi plăcea pentru brutalitatea cu care o trata; să-l mintă ar fi însemnat să piardă violența aceea promițătoare de delicii care o înspăimânta, dar de care se simțea în același timp atrasă. Și îi răspunse, cu o răceală crudă și calculată de mare doamnă, că ea nu se simțea obligată să-i dea lui socoteală pentru nimic; de altfel, dacă chiar ținea să știe, nu-i era deloc greu să-i mărturisească: bărbatul acela era amantul ei. La auzul acestor cuvinte, Doroteo sări în picioare, o prinse pe Fausta de braț și începu s-o îmbrâncească, târând-o după el în cabană. Odată intrați în adăpost, o forță să se așeze cu spatele la perete, poruncindu-i să repete ceea ce îi spusese mai devreme, în penumbra cabanei, Fausta nu-i putea vedea fața lui Doroteo, dar îi simțea strânsura mâinilor lui apăsându-i brațele și era în același timp atrasă și înspăimântată de furia cu care o trata tânărul. În cele din urmă reuși să găsească atâta forță încât să schițeze un râs plin de dispreț și jignitor, replicându-i că ea nu va mai rosti încă o dată ceea ce spusese mai înainte: dacă el era surd, n-avea decât, ea n-avea poftă să-și răcească gura de pomană.

— Sunt surd, hai? grăi Doroteo și o plesni cu sete peste obraz, somând-o pe o voce sugrumată să repete ceea ce spusese mai devreme. Dar Fausta, amețită de lovitură, îl privea cu gura căscată; și atunci Doroteo o lovi din nou peste față. În realitate, Fausta, deși buimăcită de loviturile palmelor grele, se întreba cu luciditate dacă îi convenea să-l sâcâie în continuare pe Doroteo, a cărui violență, cu toată teroarea pe care i-o inspira, se simțea tentată să i-o alimenteze prin noi provocări. Se ferea ca nu cumva Doroteo să-i învinețească vreun ochi cu pumnul sau să nu-i rupă vreun dinte; încolo, loviturile n-o înspăimântau prea tare. Fausta își dădea seama că raporturile ei cu Doroteo nu fuseseră până acum

decât un preambul necesar pentru această ultimă dispută și i se păru deodată că merita efortul de a înfrunța primejdia.

Și astfel, după ce-și trase răsuflarea întretăiată de spaima loviturilor neconținute și în vreme ce Doroteo continua să-i încleșteze brațele cu furie, Fausta prinse a-l copleși de un șuvoi de ocări:

— Chiar credeai că eu te iubeam? ...Dar tu nu ești altceva decât un servitor... Sau ai uitat cumva?... Nu ești nimic altceva decât un servitor ca toți ceilalți... Ești un servitor, ai înțeles?... Un servitor căruia eu nu am de ce să-i fiu fidelă... Pentru mine ai fost o distracție... Și sper să fii în continuare... Dar când mă voi plictisi de tine, te voi concedia ca pe un servitor ce ești... Și dacă te vei împotrivi o voi pune pe ducesă să te dea afară... ca pe un câine... Îi voi spune că m-ai jignit... Voi pune să fii biciuit... servitorule...

Fausta striga toate acestea pe tonul cel mai tăios și mai crud de care era în stare; și, în timp ce striga, urmărea chipul imobil și parcă împietrit al lui Doroteo, pe care acum, odată ce i se obișnuiseră ochii cu întunericul din cabană, putea în sfârșit să-l distingă cât se poate de clar. Când crezu că îl împrôșcase îndestul cu injurii, Fausta prinse a se zbate urlând la el s-o lase să plece: îi ajunsese ceea ce îi făcuse. Marchiza socotise că, în urma insultelor pe care i le adusesese, gesturile ei smucite și vehemente cu care încerca să se elibereze aveau să sfârșească prin a-l face pe Doroteo să-și piardă cumpătul cu totul. Se gândea că nimic nu ațâță mai tare violența decât violența însăși; și nu se înșela deloc. Dintr-odată fața lui Doroteo păru să se contracte într-o expresie de înverșunare dureroasă și, înainte ca Fausta să-și poată da seama de ceea ce i se întâmpla, se pomeni înlănțuită, târâtă, năpădită de o ploaie de lovituri. Era doar atentă la a-și acoperi fața cu mâna; încolo, se abandonă acelei duioase molestări. Într-un târziu se prăvăliră împreună pe o grămadă de fân adunată într-un colț al cabanei. Acolo, în penumbră, loviturile se transformară în mângâieri aspre, gemetele în suspine, furia în dorință, ura în iubire. Afară, la ieșirea din cabană, agentul de supraveghere trimis de Tereso, care urmărise atent scena, înțelese că avea destule de

raportat generalului și se îndepărtă, luând-o înspre vilă.

Dar, pe lângă agent, mai fusese cineva martor, deși involuntar, al disputei dintre Fausta și Doroteo: era Sebastiano. Deșteptat brusc din somn de vocea răgușită și disprețuitoare a Faustei, care îl ocăra de zor pe tânărul roșcovan, Sebastiano își închipuise pentru o clipă că probabil visa încă și că auzea în vis vocea iubitei lui, așa cum li se năzare câteodată îndrăgostiților, deși tonul mânios, ca și cuvintele care numai suave nu erau, n-aveau nimic din impresia aceea de șoaptă și ambiguitate proprie viselor. Dar, după o pauză de tăcere, auzi din nou vocea grăind, și atunci trebui să admită că era treaz și că cea care vorbea era chiar Fausta. Sebastiano fu atât de îngrozit, încât crezu pentru un moment că nu simte nicio durere; în realitate, așa cum se întâmplă în cazul suferințelor teribile, durerea exista, dar era așa de profundă, încât îi amortise simțurile. Cu răsuflarea tăiată, cu inima scufundată într-o vârtoare amețitoare, el se ridică din culcuș și se porni să asculte, cu ochii holbați în întuneric. Auzea cum vocea striga cu înverșunare, iar jignirile violente, deșănțate, pline de cruzime se înteteau, dezvăluind o realitate de netăgăduit, teribilă. Ca un muribund care, rănit de moarte, găsește totuși forța de a se târî până la un pâraiaș și, ajuns acolo, își dă sufletul înainte de a-și umezi buzele, Sebastiano se așeză pe brânci în culcușul de sub acoperiș încercând să vadă pe furiș prin spărturile dintre scânduri ce anume se întâmpla între cei doi. Îi privi cum se certau, văzu cum Doroteo lovea obrajii aceia pe care el îi mângâiasse de atâtea ori cu o mână tremurătoare, cum o doborî pe Fausta în grămada de fân; pe urmă căzură amândoi, pierind din văzul lui și el rămase acolo unde era, pe brânci, cu ochiul lipit de spărtura prin care acum nu mai vedea nimic, cu obrazul culcat pe lemnul scorțos, cu fiori de gheață în tot corpul, istovit și inert. Dar dinspre grămada de fân îi ajunseră la urechi zgomote cu o semnificație atât de evidentă, încât Sebastiano nu-și mai dori altceva decât să-și piardă cunoștința și să nu mai vadă, să nu mai audă nimic. Nu era gelozie ceea ce simțea; era mai degrabă presimțirea unei catastrofe colosale care nu-i îngăduia să plângă sau să urle; și în sânul acestui sentiment

surd, ca un ac de oțel înfipt într-un sul de lână, un gând sfredelitor îi împungea creierii: „Fausta e aici... dedesubt... e cu un alt bărbat... Fausta mă înșală...”

Sebastiano n-ar fi știut nici măcar el să spună cât timp stătu întins pe scândurile culcușului de sub acoperișul cabanei. Răstimpurile de tăcere întretăiate de suspinele și de cuvintele care răzbăteau dinspre grămada de fân până la el îi dădeau din când în când speranța că poate visa; dar mai apoi auzul unei voci, al unei trosnituri, îl forțau să accepte că totul era cât se poate de real. Într-un târziu se cufundară în tăcere și nu se mai auzi nicio mișcare; și atunci Sebastiano speră că o să uite de suferință mutându-și gândul în altă parte; dar, așa cum se întâmplă adesea, durerea aceea îl atrăgea fără putință de împotrivire, și tocmai când credea că reușise să-și distragă atenția, gândul i-o readucea în minte prin cele mai misterioase volute ale reflecției. Orice frântură de gând, orice reflecție care-i trecea prin minte îl conducea, pe cele mai nebănuite căi, spre Fausta; totul se transforma în Fausta, toate colțurile minții lui erau un reflex al ei, toate păreau să-l trimită, simbolic, spre ea. Sebastiano nici nu bănuise că ar fi putut trăi o astfel de suferință; cu o asemenea surescitare atroce care nu putea fi alinată în niciun chip, din pricina acelei dureri atât de profunde și a conștientizării cauzelor ei.

Într-un sfârșit Fausta și Doroteo ieșiră din adăpost, iar Sebastiano auzi cum vocile lor se îndepărtau tot mai mult, pierzându-se în liniștea parcului. Și, fără să folosească scara, Sebastiano coborî dintr-o săritură din culcuș și ieși și el afară. Cerul îi apăru stins și acoperit de nori roșietici. Cu tot somnul din cabană și cu oribila stare de veghe, trecuseră mai bine de opt ore.

Sebastiano nu mai știa ce să facă sau ce anume să mai gândească. Buimăcit și îndurerat cum era, i se părea că nu numai viața, ci și fiecare clipă își pierduse orice direcție și orice sens. Îl rodea, pe de altă parte, o foame grozavă, ceea ce îi sporea suferința: era un semn, acesta, că el continua să trăiască și să vegeteze în ciuda durerii de moarte care îi sfâșia inima. Cu aceste gânduri tulburi în minte, Sebastiano coborî de pe colină, ocoli

lacul unde toate, apa, lebedele, ceasul de apă, se topiseră în umbra înserării, pe urmă străbătu o pădurice de magnolii și ajunse în pajiștea întinsă. Acum soarele asfințise de-a binelea. Cerul părea să se scurgă întreg spre apus, într-o imensă derivă de nori alungiți, cu marginile aureolate în văpăi de un roșu întunecat; pe fundalul mișcător al norilor, vila, care se înălța semeață în vârful pajiștii, se profila sumbră, scundă și pătrată, ca o stâncă neclintită în mijlocul torentului. Tot uitându-se la cerul amurgului și la norii care se prăvăleau, purtați de vânt, spre miazănoapte, lui Sebastiano i se făcu deodată poftă să cânte. Dar, de îndată ce începu să îngâne versurile unui cântec la modă cu câțiva ani în urmă, vocea i se împletici și începu să plângă. Norii zburau în partea opusă celei spre care mergea Sebastiano, iar el, cu ochii îndreptați spre cer, continuând să îngâne cuvintele frivole și amare ale melodiei, alerga plângând. Se poticnea la răstimpuri în iarba deasă, și atunci vocea i se împotmolea într-un lamento dureros; își aducea aminte din când în când că îi era foame și lacrimile îi șiroiau fără oprire.

De cum ajunse în apropierea piscinei, se gândi că trebuia totuși să mănânce ceva și intră în umbrar. Piscina era pustie; apa gălbuie părea tulbure și lăncedă ca aceea a unei mlaștini; în dreptul trambulinei plutea pe apă o broască de cauciuc enormă, umflată de plesnea, jumătate albă, jumătate verde. Sebastiano merse țintă la bar și găsi acolo ceea ce căuta: o farfurie cu câteva sendvișuri înfășurate într-un șervețel.

Dar, în timp ce mânca, continua să plângă și suferința i se îndârji într-atât, încât, la a doua îmbucătură, își dădu seama că nu-i mai era deloc foame. Și, lăsând sendvișul din care mușcase pe teigheaua barului, tânărul ieși din umbrar și se îndreptă spre vilă.

Sebastiano cunoștea fiecare colțișor al parcului, fiecare bancă, fiecare tufiș, fiecare ungher din nopțile pe care le petrecuse acolo împreună cu Fausta. Numai că acum, locurile acelea, în întunericul serii, prin vălul de lacrimi care îi împăienjneau ochii, îi apăreau sinistre și parcă devastate; chiar dacă în realitate erau intacte și nu prezentau nicio urmă a vreunei distrugerii materiale vizibile. Fantasma Faustei părea să bântuie încă prin acele

unghere, dar înveșmântată acum în nuanțele livide și întunecate ale trădării; mai îngrozitoare încă decât dacă ar fi fost moartă. Sebastiano, strecurându-și cu gesturi mașinale mâna în buzunar, dădu peste batista iubitei pe care o găsisese în iarbă de dimineață și, ca împins de un impuls violent, o azvârli departe de el, într-un tufiș.

Gestul acesta îl trezi la realitate; adică la felul cum se cuvenea să se comporte; și pentru întâia oară, în durerea pe care o trăia, răsună vocea, până atunci tăcută, a amorului propriu. Lacrimile i se uscară curând și începu să se gândească la cum trebuia să acționeze. Avea la îndemână, desigur, o răzbunare gata pregătită și sigură: n-avea decât să se întoarcă acasă la el și să lase ca atentatul să-și urmeze cursul. În felul acesta, fără ca el să intervină, Fausta și-ar fi primit pedeapsa, aflându-și sfârșitul binemeritat în brațele lui Tereso. Pentru o clipă, lui Sebastiano i se păru că această coincidență desăvârșită avea chiar ceva providențial în ea și că lui nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să accepte răzbunarea pe care întâmplarea i-o oferea. Dar, pe urmă, gândindu-se mai bine, își spuse că cea mai reușită răzbunare ar fi fost, în schimb, aceea de a o salva pe Fausta așa cum își propusese inițial. Astfel, la urmă, după ce va fi dejucat atentatul, avea să-i dovedească Faustei cu cât îi era superior, ei și trădării ei; și, după ce-i va fi dovedit că era capabil de o asemenea generozitate, în ciuda faptului că știa totul, avea să-i comunice decizia lui fermă de a nu mai vrea să aibă de-a face cu ea niciodată. Urmând firul acestui gând, fantezia lui Sebastiano desfășură, amuzată, pe rând, pentru câteva minute, șirul câtorva scenarii posibile: s-o salveze și pe urmă să-i spună și să se despartă de ea; sau s-o salveze și s-o părăsească fără să-i mai spună nimic despre gestul lui; ori s-o salveze pe Fausta și să dispară pentru totdeauna din viața ei, fără să-i mai spună ceva sau s-o mai vadă. Sebastiano, în sufletul căruia delicatețea înnăscută sfârșea mereu prin a prelua frâiele acțiunii, ar fi vrut să se oprească la ultima variantă, dar îi fu clar că, din motive să le spunem tehnice, trebuia să acționeze potrivit celei de a doua alternative. Și credea că, odată pornit pe calea generozității, se

cuvenea să fie cât mai generos cu putință. Fausta, deci, nu avea să fie pedepsită; nici n-ar fi aflat vreodată de ce el o părăsise. Sebastiano era încă mult prea pătimăș în simțire pentru a-și da seama că aceste ultime hotărâri pe care le luase nu erau dictate de orgoliul lui rănit, așa cum își închipuia, ci din iubire; din acea iubire mai puternică decât orice deziluzie și decât orice trădare, care își află răsplata în jertfă și în tăcere; și nu voia să audă de răzbunări, nici chiar de cele ascunse în spatele unei jalnice mărinimii sau al unei iertări moralizatoare.

Când ajunse la vilă, se făcuse noapte de-a binelea. Pe intrarea de serviciu, Sebastiano pătrunse în subsolul clădirii, unde observă că pregătirile pentru cină erau în toi. Valeții alergau într-o parte și-n alta, se auzeau voci care transmiteau ordine, zbârnâiau soneriile, dinspre bucătărie răzbăteau zgomotele făcute de farfurii și de tacâmuri. Sebastiano nu avea alt gând decât să termine cât mai repede povestea cu Fausta și pe urmă să plece acasă. Își dădea seama, pe de altă parte, că planul lui inițial, complicat de altfel, de a o salva pe Fausta înainte ca Tereso să se culce cu ea, și în același timp fără să-și denunțe fratele vitreg și să împiedice ducerea la bun sfârșit a complotului, nu mai putea fi dus la îndeplinire. Se gândea în cazul ăsta să se mărginească la a o avertiza pe Fausta despre primejdia care o pândea și să-i lase în plata Domnului pe Tereso, pe Saverio și pe Perro. Dacă atentatul își atingea ținta, cu atât mai rău pentru Tereso, iar dacă dădea greș, cu atât mai rău pentru Perro și Saverio. Sebastiano, care fusese indiferent de când se știa în privința chestiunilor politice, devenise nepăsător – din pricina decepției suferite – și în fața celor omenești. I se părea că oamenii nu erau altceva decât niște corupți și niște imbecili, că doar întâmplarea decidea soarta omenirii și că, între răutatea și prostia oamenilor și absurditatea frenetică a hazardului, nu-ți rămânea decât să-ți dorești un singur lucru: ca rasa umană să fie distrusă din temelii. Îl încerca un sentiment de repulsie pentru fiecare ființă care umbla în picioare și purta veșminte. Și se surprinse de mai multe ori, în coridorul acela de la subsol, la vederea acelor valeți care alergau încolo și încioace cu treburi,

gândindu-se că, dacă totul mergea așa cum era plănuțit, mașinăria infernală mânăuită de Saverio și de Perro ar fi curățit lumea cel puțin de aceste creaturi.

Sebastiano căuta acum scărița de serviciu care conducea la caturile superioare ale vilei. Dar, după ce se învârti o bucată de vreme prin acele coridoare joase, pricepu că uitase unde se afla. Și tocmai se pregătea să-l oprească pe unul dintre servitori pentru a-l întreba unde era scara, când auzi, în timp ce trecea prin fața unei uși întredeschise, vocea lui Saverio. Atunci împinse ușa și intră înăuntru.

Încăperea, joasă și foarte mare, avea în mijloc o masă dreptunghiulară acoperită cu o pânză roșie de fetru. În jurul acestei mese, o sumedenie de femei îmbrăcate în șorțuri albe târșâiau de zor fiarele de călcat încinse peste pantalonii și rochiile oaspeților Gorinei; altele coseau, așezate pe scaune, iar altele lustruiau încălțările invitaților, în lumina celor trei lămpi mari cu abajur verde care spânzurau de tavanul boltit al încăperii. Nenumăratele cabluri electrice și aburul care se ridica din rufele călcate dădeau camerei imense aspectul unui atelier domestic. Erau numai femei în încăperea aceea, și aerul era îmbâcsit de mirosul acela care se simte în birourile de dactilografiat sau în croitorii. Toate erau femei, numai un singur bărbat, care, stând în picioare, în spate, lustruia și el o pereche de pantofiori negri de bal. Bărbatul acela era Saverio.

Saverio își jurase ca, odată pătruns în vilă, să se comporte întocmai ca un conspirator, la fel ca Perro, care nu făcea niciodată un gest în plus și nu rostea o vorbă de prisos. Dar, prins cum era între entuziasmul care îi clocotea în suflet și între ideile care îi învolburau mintea, Saverio uitase repede de aceste intenții înțelepte. Își dăduse drumul întâi vorbind cu fata de la panoul cu numere; pe urmă pomenise despre același lucru cu toți valeții care apăreau la chemarea soneriei; și, într-un final, trimis de fata de la panou, nimerise în încăperea aceea imensă. Orice mulțime e tentantă pentru un propagandist, fie ea și o adunătură de cameriste și de cusătorese. Și astfel, Saverio, la început în glumă și apoi din

ce în ce mai serios, se pornise să predice în fața acelor femei ca în fața unui comitet de tovarăși instruiți și deja convertiți.

În timp ce lustruia cu migală pantofiorul de gală, Saverio le comunica femeilor că ele erau asuprite, că erau slugile altor femei cu totul asemănătoare lor, că în ordinea socială care avea să vină nu vor mai fi nici stăpâni, nici servitori. Dar ele, mânuind cu brațele lor zdravene fiarele de călcat, râdeau de el și nu păreau să-l ia în serios.

— Ce ne pasă nouă că nu vor mai exista stăpâni, zise la un moment dat o femeie tânără cu o față mare și rotundă și cu pieptul generos. Ceea ce îmi doresc cel mai mult în viață e să ajung și eu stăpână.

Saverio îi răspunse că așa ceva era cu neputință; vremea stăpânilor era pe ducă, dar mai apoi cu toții se vor putea bucura de tot ceea ce astăzi beneficia doar o restrânsă clasă privilegiată.

— Ei, hai, spuse una uscățivă și trecută, pe un ton plin de neîncredere, vor exista întotdeauna stăpâni... iar noi va trebui să ostenim mereu...

Dar o bătrână, care cosea chirchit deasupra unui taburet și care la fiecare împunsătură de ac se zbârcea toată la față ca o vrăjitoare, se zbârli înrăită la el.

— Ia tacă-ți gura și ține-ți ideile pentru tine... noi n-avem poftă de necazuri... dobitocule... nu știai că poliția îi arestează pe toți cei care țin astfel de discursuri ca tine? Și dacă ne bagă și pe noi la răcoare, să vedem, ne scoți tu afară cu vorbele tale neghioabe?

Saverio, ca orice revoluționar care se respectă, răspunse că dacă o să le aresteze, cu atât mai bine: cauza avea nevoie de martiri și de victime. Răspunsul acesta, întru totul conform practicii revoluționare, produse un șir de proteste.

— Locul tău e la pârnaie, prostănacule... idiotule... dacă nu termini cu prostiile o să te dăm pe mâna poliției... Acestea și alte astfel de amenințări asemănătoare răsunau din toate părțile. Una dintre femei, în lipsa unui proiectil mai potrivit, îi aruncă în cap mănuașă captușită cu câlți cu care prindea fierul de călcat. Cât ai zice pește, și celelalte făcură la fel, astfel că bietul Saverio se

pomeni burdușit de o ploaie de mănuși. În timp ce își ferea cum putea fața, acoperind-o cu brațele, nu mai contenea să le strige că erau niște sclave și niște oarbe, că el voia să le elibereze și că uite cum îl răsplăteau ele. În cele din urmă, Saverio se strecură pe sub ploaia din ce în ce mai întetită și înverșunată de lovituri, ocoli masa și ajunse lângă Sebastiano, care privea toată scena din prag.

— Vrajitoarelor, strigă el. Dar majordomul, care trecea tocmai atunci pe coridor și auzise hărmălaia, băgă capul pe ușă și întrebă, sever, ce se petrecea acolo. Brusca, se făcu liniște și, după câteva clipe, se auzi glasul veninos al bătrânei care îl blagoslovi mai înainte pe Saverio.

— Un nerușinat, se porni ea să țipe întorcându-și fața către bietul Saverio. Vine aici pretinzând că vrea să curețe pantofii dar nu face altceva decât să se ia de fete... măcar de-ar fi frumoși... dar e ca o broască. Această învinuire fu primită cu râsete de către femei și respinsă cu proteste indignate de către Saverio care, din agitator politic, se vedea acum înjosit dintr-odată în postura de curtezan al servitoarelor. Dar majordomul puse capăt zarvei și, după ce le îndemnă pe femei să-și continue treaba, îi porunci pe un ton aspru lui Saverio să ducă pantofii cui îi aparțineau de drept.

— Poate așa o să te înveți minte să te mai legi de fete, strigă în urma lui bătrâna, căreia părea că începuse să-i placă toată tărășenia.

Pe urmă femeile prinseră să fredoneze un cântec, iar Saverio și Sebastiano se îndreptară înspre scara de serviciu.

— Nu e nimic de făcut cu servitorii ăștia, grăi Saverio gâfâind, în vreme ce urcau scărița îngustă în formă de spirală. Și îi explică de ce servitorii, spre deosebire de țărani și de muncitori, erau complet lipsiți de conștiința de clasă. Aceștia erau pe o poziție foarte asemănătoare, adăugă el, cu cea a intelectualilor. Adică înfeudați și paraziti ai clasei burgheze. În fond, n-aveai la ce te aștepta de la un poet sau de la un servitor: de la primul pentru că arta e întotdeauna profund reacționară și conservatoare, iar de la celălalt pentru că a servi e sinonim cu a trăda. Dar într-o revoluție intelectualii pot fi folosiți măcar pentru a compune scrierile de

propagandă; pe când servitorii nu numai că sunt inutili, mai sunt și păguboși; de aceea ei trebuie stârpiți fără milă. Pentru că sunt servitorii cei care, într-o revoluție, profanează cauza pentru care pretind că militează, prin cele mai neînchipuite atrocități și represalii conduse în dauna foștilor lor stăpâni. Din rândul servitorilor pot ieși cel mult călăi, nicidecum apostoli. Vorbind astfel, Saverio își vărsa năduful împotriva loviturilor cu care fusese burdușit de către femeile din încăperea de călcat rufe.

Sebastiano asculta distrat răbufnirile lui Saverio. După ce fusese copleșit de durere și însuflețit mai apoi de amorul propriu, se simțea acum calm și parcă impasibil, hotărât s-o salveze pe Fausta mai mult din datorie decât din alte rațiuni. E adevărat că starea lui de liniște era tulburată la răstimpuri de amintiri din trecut sau de proaspete resentimente care-l făceau să tremure de furie; însă reușea cu ușurință să treacă peste aceste atacuri ale fostei sale pasiuni pătimase, „Îmi rămăsese o singură iluzie”, își spuse el concluzionând, în timp ce intra în urma lui Saverio în galeria busturilor... „iubirea... dar am pierdut-o și pe asta... acum plictisul va fi desăvârșit...” Lui Sebastiano i se părea într-adevăr că îmbătrânise cu douăzeci de ani în doar câteva ceasuri.

În galeria busturilor le ieși în întâmpinare Perro, turbat de furie, ajuns la capătul aceluia calm ceremonios de actor experimentat. Cu toate că nu încăpea îndoială că totul fusese perfect pus la punct, nu putea să nu se teamă de vreo încurcătură: atunci cariera lui de agent de provocare s-ar fi dus pe apa sâmbetei. Și îl întrebă mânios pe Sebastiano unde dracului fusese ziua întreagă; Sebastiano, ursuz și indiferent, îi spuse adevărul: dormise.

— Ai dormit? repetă Perro căscând ochii mari.

— Da, am dormit, spuse Sebastiano din nou, pe un ton sec, fără să-l privească.

Lui Perro îi fu clar că nu mințea, ceea ce îl ului, pentru că Sebastiano părea să fie mai stăpân pe sine decât era el însuși. „Asta ori e un imbecil... ceea ce nu prea pare... ori e un polițist, ceea ce e imposibil... sau e cel mai crud terorist cu acte în regulă pe care l-am întâlnit în toată viața mea”, se gândi Perro. Să doarmă

în ajunul atentatului! Perro încremenise și, uitându-se la fața tristă, dar calmă a lui Sebastiano, nu-și putea crede ochilor.

Întrevederea aceasta se petrecea în galeria busturilor, sub privirile încruntate ale conchistadorilor spanioli, în vreme ce din toate părțile se auzeau, insistente și nerăbdătoare, sunetele prelungi ale soneriilor oaspeților Gorinei. Se apropia momentul, spuse Perro. Peste puțin marchiza va merge să ia cina în camera lui Tereso, iar baia va rămâne liberă. Atunci Saverio va duce acolo tava pe care se afla bomba. Între timp el, Perro, se va așeza la pândă în nișa acelei ferestre. Sebastiano, în schimb, urma să se ascundă, pentru orice eventualitate, în încăperea alăturată, care era aceea a Faustei. Perro vru să-i sugereze lui Sebastiano ce pretext să găsească pentru a intra în camera marchizei, dar Sebastiano îi reteză sfaturile spunându-i, pe un ton neutru, că nu era nevoie să se obosească pentru a găsi pretexte, deoarece el intrase încă de dimineață în grațiile cameristei; și îl lăsă din nou pe Perro cu gura căscată. Perro spera să-i aresteze pe Sebastiano în timp ce stătea la pândă, înarmat, iar pe Saverio în timp ce așeza bomba în baia generalului; să le pună cătușele și, în doi timpi și trei mișcări, să-i ducă pe sus în mașina care-i aștepta la ieșirea din parc. Nimeni nu și-ar fi dat seama de nimic. Nici măcar Tereso, care urma să primească raportul mult mai târziu, când faptul era deja consumat.

În cele din urmă, după ce puseră la punct alte câteva detalii, Saverio și Perro se îndepărtară pentru a aduce bomba pe care Perro o ascunsese într-o debara, iar Sebastiano rămase singur în galerie. Întârziase deja în planul lui de a o preveni pe Fausta înainte de a intra în camera generalului, și chiar în clipa în care se pregătea să bată la ușa amantei, văzu cum se întredeschide ușa de la camera ducesei și o zări pe Gorina în persoană scoțând capul prin deschizătură; cu o expresie în același timp trufașă și stânjenită, îi făcu semn chemându-l pe nume cu o voce abia auzită:

— Ricardo.

Absorbit de suferința și de planurile sale, Sebastiano nu remarcă stinghereala și tonul încurcat și complice al ducesei. Dar, de cum ajunsese în camera ei, înțelese cât fusese de orb. Ducesa, scundă și

trupeșă, îmbrăcată într-un furou de moar roșu, strâns fără milă pe șoldurile ei abundente și unduitoare, se și postase în fața unei toalete mari cu trei oglinzi care reproduceau, ca într-un triptic grotesc, în trei imagini diferite, din față, din profilul drept și din profilul stâng, trupul ei îndesat și diform; și, întinzând cu gesturi languroase mâna către el, îi porunci s-o ajute să se îmbrace: nu știa de ce camerista dispăruse fără urmă. Dar chipul ducesei, ca iluminat de pâlparea roșiatică a unei flăcări care ajungea parcă până în dreptul nasului ei proeminent, vădit tulburată în spatele obișnuitului aer de înfumurare exaltată, dezvăluia astfel adevărul tănuit dincolo de acest pretext, ca și sentimentele care o împinseseră să-l cheme pe Sebastiano.

Pentru o clipă, Sebastiano fu cât pe ce să izbucnească într-un hohot de râs. Așa voia soarta, se gândi el, să-l lecuiască o dată pentru totdeauna de iluzia dulce a iubirii; și, după ce îi dezvăluise trădarea Faustei, acum, amestecând batjocura cu dezastrul, îi oferea această caricatură hidoasă și respingătoare a pasiunii amoroase: infatuarea senilă a ducesei. Dar nu era timp de pierdut, nici măcar pentru a contempla pildele ironice ale destinului. Cu aceeași hotărâre mașinală cu care în dimineața aceea o prinsese de mijloc pe Giustina, Sebastiano se apropie de umerii bătrânei și repetă gestul; după care rămase nemișcat, ferindu-se cu celălalt braț și cu tot corpul de enorma greutate a trupului ei îndesat, cu ochii pierduți și triști, ațintiți în oglinda care reflecta cu o crudă fidelitate imaginile lor întrepătrunse.

Ducesa, căreia nici prin cap nu-i trecuse că ar fi putut fi înțeleasă atât de repede, se îmbujoră și mai tare la față, dacă așa ceva mai era cu putință, dar nici nu clipi, își întinse doar mâna ei groasă și plină de inele și o așeză apăsător peste mâna lui Sebastiano, întrebându-l cu o voce în același timp șireată și șoptită, ce sfat îi dădea: să se travestească în costum de vivandieră sau de gitană; deși dintre cele două costumele de vivandieră era cu mult mai grațios și mai tineresc. Și, pe urmă, la petrecere se vor vedea negreșit multe doamne travestite în țigănci, cu toate femeile brune care fuseseră invitate; în vreme ce foarte puține dintre ele se vor fi

gândit să se costumeze în vivandieră. În timp ce rostea aceste cuvinte, cu o voce care părea pe punctul să explodeze la fiecare silabă sub presiunea emoției, Gorina nu înceta să se privească pe furiș, cu un aer trufaș, în oglinda iluminată nemilos de trei lămpi fără abajur. În tot acest răstimp continua să-i strângă tot mai tare mâna cu degetele inerte ale falsului Ricardo.

Dar lui Sebastiano întrebarea pe care i-o pusese ducesa îi aduse aminte dintr-odată că, nu mai departe de trei zile înainte, Fausta îl făcuse părtaș la aceeași dilemă, cerându-i cu o voce la fel de dezorientată și de preocupată, și cu aceeași expresie nehotărâtă, s-o ajute să se decidă cum să se costumeze: în Pierrot sau în hornar. Iar el o sfătuisese să aleagă a doua variantă de travesti, pentru că era costumul care se potrivea cel mai bine cu figura ei brună și aproape masculină.

„Într-o zi, nu-și putu reține Sebastiano un gând, Fausta, bătrână și urâtă, cum e ducesa acum, se va lăsa și ea îmbrățișată de vreun servitor...și ea, ca și ducesa, se va iluziona că anii au trecut în van”. La acest gând, Sebastiano, care mai păstra încă în suflet o profundă admirație pentru frumusețea Faustei, se întristă și îi pieri orice asprime și orice poftă de a-și râde de Gorina. Și, în loc să-i răspundă printr-o replică învăluitoare sarcastică, așa cum fusese tentat să facă la început, își retrase mâna de pe talia ducesei, spunându-i cu o voce îngăduitoare, cu acea indulgență cu care sunt tratate de obicei capriciile copiilor, că el, la drept vorbind, nu prea se pricepea, dar poate, totuși, dacă privea mai cu atenție, costumul de vivandieră i s-ar potrivi mai bine.

— Nu-i așa? spuse Gorina, satisfăcută... e mult mai elegant... voi avea o rochie înflorată... o pălărie mare cu pene... și la șold un butoiaș... În butoiaș voi turna un vin bun... și voi merge de la unul la altul strigând: Cine vrea vin?

Ducesa era așa de încântată de această perspectivă, încât nu-și dădu seama că de la o vreme vorbea singură. Dar când băgă de seamă se sperie. Cine era valetul acela chipeș și de ce dispărea mereu în felul acela? Și, în așteptarea unul alt prilej de a-și oferi talia unei noi îmbrățișări a lui Sebastiano, își făcu, plină de

evlavie, semnul crucii.

Din camera Gorinei, Sebastiano se duse țintă în cea a Faustei și intră fără să bată la ușă. Toate becurile erau aprinse, ceea ce crea în odaie o lumină trandafirie și caldă, iar Fausta, așezată complet goală pe marginea patului, îi întindea piciorul neted și perfect alcătuit Giustinei, care, cu genunchiul sprijinit de pardoseală, se străduia să întindă pe piciorul micuț ciorapul înfășurat ca un sul. Fausta era atât de frumoasă și avea un trup atât de desăvârșit conturat, văzută din spate, cu trunchiul ei nud, alungit, ușor unduit, cu capul gingaș prelungit printr-un gât grațios, cu brațele rotunjite și brune întinse în față, încât Sebastiano se simți din nou îndrăgostit nebunește de ea. Pe urmă cele două femei scoaseră un țipăt, îngrozite, iar Sebastiano nu se mai gândi la altceva decât la cum să-și salveze iubita.

— Nu țipa, îi porunci el, am venit numai să te previn că te pândește un pericol... părăsește vila cât mai ai timp. Dar cea mai uluită dintre ele era Giustina, care-l vedea, cu o adâncă stupoare, pe curtezanul ei vorbindu-i cu atâta familiaritate stăpânei. Fausta, în schimb, care-l recunoscuse imediat pe Sebastiano, se chinuia cu gesturi violente și neîndemânatică să-și pună pe ea un capot, în timp ce îi ordona pe un ton iritat să iasă afară.

— Nu plec, spuse Sebastiano, decât dacă vii cu mine. Tonul cu care vorbea era neînduplecat; și, temându-se să nu fie sedus din nou, evita s-o privească pe Fausta.

— Despre ce pericol vorbești? spuse Fausta enervată, vorbind în șoaptă, mai bine-ai pleca tu... ai înnebunit?... pleacă înainte ca paza să-și dea seama că ești aici.

Sebastiano o cunoștea prea bine pe Fausta pentru a-și da seama că apariția lui bruscă în camera ei o scosese din sărite. Ochii ei încruntați, fruntea aceea întunecată, vocea ei iritată nu exprimau altceva decât frică, egoism și ură. Nu era nici urmă de iubire în spatele acelei măști mânioase, și cu siguranță nicicând nu fusese. Gândul acesta îi smulse lui Sebastiano un suspin mare de ușurare și îl hotărî să acționeze fără umbră de șovăială. Se năpusti asupra ei și o prinse de braț.

— N-o face pe proasta, grăi el cu o furie cât se poate de sinceră, dacă nu vrei să vii, o să te iau eu cu forța. Și, grăind astfel, scoase din buzunar revolverul pe care i-l dăduse Perro.

Faustei îi fu clar că Sebastiano avea de gând să facă întocmai ceea ce spunea. Și pricepuse îndată că pericolul la care tânărul făcea aluzie era atentatul despre care îi vorbise deja Tereso. Dar asigurările primite din partea generalului o făceau să fie oarecum sceptică în privința iminenței și a verosimilității unui asemenea pericol; și, cu o neîncredere tipic feminină, nu vedea în intervenția lui Sebastiano decât gestul unui amant gelos. Fără îndoială, Sebastiano încerca o ultimă tentativă pentru a o împiedica de a se duce la Tereso. Și, brusc, în mintea ei se contură un plan pe care se hotărî să-l pună neîntârziat în aplicare.

Pe un ton schimbat pe neașteptate, îi spuse tânărului că era în regulă, avea să procedeze așa cum voia el, dar să-i dea măcar timpul să se îmbrace. Între timp, ce-ar fi să se ducă s-o aștepte în parc, la intrarea principală? Ea se va îmbrăca și, în cinci, zece minute, cel târziu, îl va ajunge din urmă. Fausta, care nu știa despre noile sentimente pe care le nutrea Sebastiano în ce-o privea, crezu nimerit din partea ei să adauge acestor cuvinte mincinoase, o tentă lingușitoare, explicându-i că îi cerea să plece numai și numai pentru binele lui, deoarece dintr-un moment în altul putea fi descoperit. Aceste motive îndrugate de Fausta fură însoțite de o mângâiere pe fața nemulțumită a lui Sebastiano, care însă nu îndrăzni să-și ferească obrazul de atingerea acelor degete cândva atât de mult iubite.

Sebastiano ezita încă dacă să-i accepte sau nu propunerea, iar Fausta încercă să-i înfrângă ezitarea printr-o grabă eficace.

— Hai, du-te, du-te, grăbește-te, spuse ea împingându-l spre ușă. Și, întorcându-se spre cameristă: Giustina, repede, rochia mea neagră de seară.

Dar graba aceasta avu efectul contrar celui la care se așteptase Fausta. Bănuitor, Sebastiano se opri în prag și îi spuse că prefera s-o aștepte acolo, în cameră. Și ar fi vrut să adauge sarcastic că Fausta nu putea pretinde că se rușina de prezența lui, dar se abținu

din pudoare. Tonul lui Sebastiano devenise din nou rece și ferm, iar Fausta își dădu seama că trebuia să găsească o altă cale să-l convingă.

— N-ai încredere... bine... fie, spuse ea fără să lase deoparte aerul grăbit, atunci... în loc să mă aștepți în parc... așteaptă-mă afară din cameră... în galerie., și dacă te îndoiești în continuare... uite cheia... ia-o... și acum du-te.

Ea scoase cheia din broască și i-o vârî în mână lui Sebastiano, împingându-l afară. De data aceasta el nu mai opuse rezistență și ieși în galerie.

După ce plecă Sebastiano, Fausta nu se opri din graba ei inspirată; nici n-o folosi în scopuri diferite.

— Repede, Giustina, rosti ea, îmbracă-te în rochia mea neagră. Și, înainte ca servitoarea, uluită de-a binelea, să aibă timp să-și vină în fire, Fausta îi și desfăcuse șorțul și îi deschidea nasturii de la combinezon. Trebuia ca ea, îi explică atunci Fausta în timp ce Giustina, copleșită de rușine, rămăsese în cămașa grosolană de pânză albă, acoperindu-și pieptul dezgolit cu brațele, să se ducă la întâlnirea cu Sebastiano în locul ei. Erau amândouă de aceeași statură; dacă își ascundea fața cu o mască și își trăgea un șal pe cap, Sebastiano nu va putea observa substituirea. Odată ce va ieși cu tânărul din vilă pe o poartă de serviciu, rămânând mereu deghizată și atentă să nu-i dezvăluie înșelăciunea, va trebui să-l ducă cât mai departe cu putință. Iar, dacă voia, putea chiar să împingă prefăcătoria până într-acolo încât să nu-și dea jos deloc masca de pe față, lăsându-se curtată și sărutată cât poftea. Aceste cuvinte o înfiorară pe Giustina, care, chiar și acum, în ciuda proaspetei deziluzii, păstra intactă atracția ei pentru Sebastiano. Iar Fausta, crezând că tresărise din pudoare:

— Nu fi proastă, îi spuse ea, când o să te mai întâlnești tu cu un tânăr așa de chipeș... nu mai șovăi atâta și petrece cât mai ai timp... iar dacă șovăi din pricina mea, nu te teme... ți-l cedez ție... trup și suflet... trup și suflet...

Fausta, încântată acum de intriga pe care o pune la cale, râdea dezvăluindu-și dinții albi și ascuțiți și se învârtea însuflețită în

jurul Giustinei, care se simțea încurcată, aducând ultimele retușuri travestiului.

— Fața trebuie să ți-o acoperi, îi spuse ea, în timp ce îi potrivea masca de mătase neagră pe nasul ei turtit... nu doar pentru că el nu trebuie să-și dea seama de înlocuire... dar și pentru că ai un chip așa de urât încât s-ar speria, bietul băiat... dar sânii nu, sunt bine făcuți, ca ai mei... lasă la vedere puțin din piept, ca să te urmeze și mai bucuros...

După ce sfârși cu îmbrăcatul cameristei, Fausta bătu din palme de bucurie văzând-o cum stătea, dreaptă și țeapănă în rochia decoltată, intimidată, s-ar fi zis, de propria ei splendoare. Și, într-o izbucnire de generozitate, Fausta scoase dintr-o cutie de bijuterii un colier vechi de lapislazuli și aur și i-l puse la gât, spunându-i că spera că poate avea încredere în ea: astfel, înșelătoria avea să fie desăvârșită. Colierul era un dar de la Sebastiano; după ce aparținuse mamei lui, fusese singurul obiect pe care mai putuse să-l salveze din ruina moștenirii de familie. Dar Fausta nu se gândea deloc la noua suferință pe care avea să i-o provoace tânărului; ea era total acaparată de propriile ei născociri. Îi plăcea ideea de a-l dărui pe Sebastiano cu iubirea lui cu tot Giustinei, în același mod în care îi dăruia uneori rochiile pe care nu le mai purta, îi plăcea să-și imagineze surpriza lui Sebastiano când, după multe săruturi și cuvinte de iubire, îi va smulge în cele din urmă masca Giustinei descoperind că cea pe care o strânsese în brațe nu era ea, ci creatura aceea caraghioasă. Se delecta la gândul de a scăpa definitiv de pasiunea incomodă a lui Sebastiano printr-o astfel de farsă, ca într-o comedie. În cele din urmă o înfășură pe Giustina într-un splendid șal de cașmir și, îndemnând-o încă o dată să nu facă pe proasta și să profite de ocazie, o împinse afară din cameră.

Între timp, Tereso primise raportul din partea agentului trimis s-o supravegheze pe Fausta. Cu toată uscăciunea birocratică specifică, raportul nu omitea niciun detaliu: Fausta și Doroteo, palmele, bătaia, îmbrățișarea finală, nimic nu lipsea. În timp ce-l citea, lui Tereso i se păru că lumea întregă i se întunecă în fața ochilor și puțin lipsi să nu dea buzna în camera de alături și să n-o

omoare pe Fausta cu mâna lui. Dar se gândi că ar fi fost o răzbunare mult prea facilă și, înghițindu-și mânia, prinse a se plimba de-a lungul și de-a latul încăperii. Tereso acoperea cu cele mai atroce injurii numele Faustei și unul după altul respingea ca fiind prea blânde diversele moduri de a se răzbuna pe care închipuirea lui dezlănțuită i le înfățișa. S-o ucidă ar fi fost prea puțin, își spunea el; ea trebuia să trăiască pentru a suferi și pentru ca el să se bucure de suferința ei. Tereso se gândea să-l pună pe vreunul dintre ucigașii lui plătiți să-i cresteze fața cu sălbăticie și în felul ăsta să-i distrugă frumusețea; sau s-o închidă, declarând-o nebună, într-un ospiciu; sau, mai bine, să-i confiște toate bunurile și s-o trimită să practice meseria pentru care fusese făcută într-o casă de toleranță. De când ajunsese la guvernare, Tereso nu se folosisese niciodată de putere pentru răfuielele lui personale. Dar cariera lui de general rebel și aproape brigand, înainte de ascensiunea lui la președinția statului, fusese împănată de cruzimi nemaipomenite, despre care știa toată lumea. În acele momente îi răsăriseră în minte anii lui de tinerețe, împovărați de fapte sângeroase și de cruzimi.

Continuând să se învârtească prin cameră, Tereso petrecu alte câteva clipe închipuindu-și felurite chinuri și atrocități; până când, brusc, se opri și izbucni într-un hohot de râs. Cine l-ar fi văzut l-ar fi luat drept nebun; de fapt, Tereso găsisese modul de a se răzbuna care îi convenea de minune. Nu-i va clinti un fir de păr Faustei; în schimb, toate bunurile ei și cele ale fratelui ei, fruct al unor furturi mai vechi și mai noi, vor fi confiscate. Și, sub amenințarea cu moartea, el o va obliga cu forța să se mărite cu Doroteo. Iubitul ei Doroteo. Servitorul analfabet, Doroteo. Iar el, generalul, el va fi nașul acestei frumoase ceremonii nupțiale, iar nașă va fi preabuna ducesă care uneltise pe toate căile pentru ca el s-o întâlnească pe Fausta. Nunta va avea loc chiar în seara aceea, în capela care se afla în spatele galeriei busturilor. Fausta era văduvă: și astfel, răposatul marchiz Sanchez, fie-i țărâna ușoară, va fi succedat de grosolanul Doroteo. Și, ca dar de nuntă, Tereso îi va trimite pe fericiții miri pe insulele Los Ladrones, cunoscută destinație pentru

cei exilați, locuri cucerite de o climă tropicală și năpădite de tântari, și avea să-i lase acolo pe scumpii însurăței să putrezească în liniște câțiva ani buni.

Planul acesta îl încântă cu deosebire pe Tereso; pentru că, odată cu trecerea anilor, i se făcuse greață de violența aceea stupidă și, în fond, prea puțin eficace. Acesta era un plan crud și inteligent; cu alte cuvinte, o batjocură. Îl încânta mai ales ideea acelei nunți improvizate în ultima clipă, care urma să aibă loc chiar în seara aceea, în capela vilei. Numai că nunta nu trebuia să fie ascunsă, se gândi Tereso, o căsătorie secretă prea ar fi fost în favoarea Faustei; când, de fapt, cu toții trebuiau să fie părtași la mârșăvia și la nenorocirea ei; el îi va anunța pe toți oaspeții vilei și îi va chema, așa mascați cum erau, să ia parte la ceremonie. Și, fără să întârzie nicio clipă în plus, Tereso își chemă secretarul și îi dădu aceste ordine stranii. Să meargă cât mai repede să cheme preotul vilei, să-l deștepte și din somn dacă era nevoie, și să-l înștiințeze să fie pregătit, pentru că avea să officieze o căsătorie; să ceară în același timp să fie căutat și arestat un tânăr însărcinat cu căratul sacilor de golf, un băiat roșcovan, pe nume Doroteo și să i-l aducă sub escortă. Și să meargă, în fine, prin toate încăperile vilei și să anunțe oaspeții că, înainte de cină, vor trebui să asiste la celebrarea unei nunți. La această ultimă cerință secretarul căscă ochii mari și-l întrebă cum putea să facă așa ceva: erau peste o sută de oaspeți; cum să-i înștiințeze pe toți? Să-și folosească istețimea, îi răspunse Tereso neînduplecat. Să ceară ajutorul numeroșilor agenți care se găseau la vilă, de exemplu. Dar să se grăbească și să execute tot ceea ce i se ordonase. Uluit de-a binelea, secretarul își pocni călcâiele și ieși.

Descoperirea trădării Faustei și, probabil, mai cu seamă, planul său impecabil de răzbunare sfârșiseră prin a ucide orice urmă de dorință în Tereso. De aceea, când peste puțină vreme auzi un ciocănit în ușa dintre cele două camere, nu mai simți nici umbră de tulburare. Masa cu cina, cu tacâmurile și cristalurile scânteietoare, fusese așezată între pat și canapea. Tereso se așază pe canapea, își încrucișă picioarele unul peste altul și îi porunci

Faustei să intre. Dar ușa nu se dădu la perete; abia se întredeschise și o mână mică, murdară de funingine, se sprijini de tocul aurit, vopsit în alb, al ușii. Pe urmă apăru o mătură cu vârful ciuntit, plină și ea de funingine; mai apoi, o găleată de tablă; și, în sfârșit, Fausta întreagă, în travesti. Era îmbrăcată într-o cămășuță ușoară și largă peste o pereche de pantaloni zdrențuiți, franjurați, iar în picioare avea niște ghete enorme bărbătești, găurite și desfăcute. Cămășuța și pantalonii erau de culoare închisă și murdare de funingine; însă, ici colea, câte o crăpătură abil strecurată lăsa să se întrevadă când rotunjimea sânului alb, când coapsa ei perfect arcuită. Fața rotundă a Faustei era mânjită din loc în loc de pete mari și urme de degete făcute cu cărbune, iar părul ei scurt, pe sub bereta cu cozoroc, era ciufulit dinadins. Ea era mică și delicată pe sub costumașul de hornar, nu se putu stăpâni să nu se gândească Tereso, cuprins de dorință, ca un adolescent. De brațul ei atârna găleata plină de cârpe și sub braț, ca o umbrelă, mătura. După ce închise ușa, Fausta păși în cameră târșându-și picioarele în ghetele uriașe, leneșă și nepăsătoare întocmai ca un hornar, cu cozorocul beretei căzut peste ochii care scăpărau de o veselie răutăcioasă, cu gura țuguiață într-un fluierat abia perceptibil.

— Sunt un biet hornar mititel, șopti ea învârtindu-se prin cameră, fără să-l privească pe Tereso, un biet hornar mititel, fără ocupație... mi s-a spus că aici aveți un șemineu plin ochi de funingine... vă deranjez? Văd că așteptați pe cineva pentru cină... dacă vă deranjez, spuneți-mi repede și plec.

Tereso, care se uita acum la Fausta cu o privire cu totul diferită decât aceea de îndrăgostit, nu se putu stăpâni să n-o găsească uluitor de grațioasă, travestită în ștregar, în acele zdrențe care lăsau să se întrevadă frumosul ei corp gol. Dar el se simțea acum sigur de sine și ferm în dorința de a se răzbuna; mai neînduplecat decât fusese vreodată, chiar și în ajunul celor mai aprige bătălii. Și răspunse, astfel, cu mult calm, că hornarul nu-l deranja deloc; ba chiar, dacă voia, îi putea oferi un pahar de Xeres, înainte să se apuce de treabă. Și, galant, se ridică și umplu două pahare. Și el voia să se joace cu Fausta la fel cum și ea se jucase cu el. Dar

Fausta, care se săturase deja de toată comedia, declară brusc, recăpătându-și vocea ei naturală, că nu mai putea suferi toată mizeria aceea pe față și că merge să se spele în baie. Și, zicând acestea, înainte chiar de a-i da răgazul lui Tereso de a deschide gura, lăsă jos găleata și mătura și ieși.

Camera lui Tereso, după cum s-a mai spus, nu comunica direct cu baia. Între cameră și baie era un vestibul care dădea în galerie. Și iată că, aproape în momentul în care Fausta pătrundea în camera lui Tereso, Perro îi înmână lui Saverio tava cu presupusa bombă ascunsă sub capac. Saverio, strângând cu profundă emoție mâna polițistului, luă tava, se îndreptă țintă înspre camera lui Tereso și intră fără să bată la ușă. Se pomeni în vestibul, în fața a trei uși: cea din mijloc dădea în camera generalului, de unde, într-adevăr, se auzeau voci, cea din stânga dădea în baie iar cea din dreapta în biroul generalului. Și intră în baie.

Saverio acționa cu precizia și calmul pe care i-o dădea încrederea orăbă în dreptatea cauzei sale, și era gata să-și dea chiar și viața pentru ea, dacă s-ar fi întâmplat să fie nevoie.

Aprinse lumina, închise ușa și așeză vasul pe un scăunel vopsit care se afla în apropierea căzii de baie. Pe urmă se îndreptă spre dulăpiorul cu prosoape, îl deschise, se întoarse către scăunel, săltă capacul și, luând bomba, o puse în dulap, între două șiruri de prosoape împăturite. Tocmai atunci ușa se deschise și intră Fausta.

Saverio nu apucase să închidă dulăpiorul în care cutia neagră unde fusese ascunsă bomba ieșea în relief prin lenjeria albă, și chiar acest detaliu o duse la pierzanie pe Fausta. Dacă ar fi închis dulăpiorul la timp, poate că Saverio ar fi reușit să aibă atâta prezență de spirit încât să se dea drept un servitor, găsimd astfel o scuză oarecare pentru faptul că se afla acolo. Dar, cu dulapul deschis și cu obiectul acela negru așa de vizibil așezat între prosoapele albe, lui Saverio – care, de altfel, își pierduse cumpătul cu totul de cum apăruse Fausta – îi fu cât se poate de limpede că nu-și putea permite să riște în niciun fel. Și, înainte chiar ca el însuși să-și poată da seama de ceea ce făcea, se și năpustise asupra Faustei, îi astupase gura cu mâna, târând-o după el în baie și

închizând ușa în urma ei. Apoi, în intervalul scurt cât dură lupta dintre ei între pereții înguști ai cămăruței de baie, Saverio se întrebă cum trebuia să procedeze, urmând, firește, logica revoluționară. Și nu i se păru că era cazul să mai șovăie. Fausta trebuia suprimată. Era un asasinat, dar Saverio știa că, în numele cauzei, sau, mai bine spus, atunci când era necesar, trebuia să ucizi; și îi ajungea un astfel de raționament. Ridicându-și mâna cu care îi acoperea gura pentru a o împiedica să țipe, o duse împreună cu cealaltă la gâtul Faustei, strângând cu putere. Fausta abia avu răgazul să scoată un urlet, care fu pe dată înăbușit, și să-și miște mâinile prin aer, ca și cum ar fi vrut să-i ofere lui Saverio, în schimbul vieții, inelul gros cu briliante care scânteia solitar pe degetul ei murdar de funingine. Saverio își dădu seama că murise pentru că, deodată, în timp ce continua să strângă cu înverșunare gâtul ei fragil, fu pe punctul de a se dezechilibra, târât de greutatea aceluia trup care se prăbușise fără viață.

Dar, odată ucisă Fausta, Saverio se trezi că, vrând să evite primejdia, nimerise într-o altă încurcătură. Vie, Fausta l-ar fi putut denunța; moartă fiind, însă, ea cu siguranță că i-ar fi dat de bănuț generalului care, fie ar fi venit el în persoană, fie ar fi trimis pe altcineva să o caute; și, în cazul ăsta, adio atentat. Nemaștiind ce să facă, Saverio se gândi să așeze corpul Faustei în cadă și să dea drumul la robinete. Astfel, credea el, zgomotul apei l-ar fi lăsat pe general să creadă că Fausta făcea baie, întârziind astfel descoperirea crimei. Grăbindu-se să pună în aplicare acest plan cu totul improvizat, Saverio se căzni să ridice corpul de jos, după care îl făcu să alunece în cadă, deschizând cele două robinete. Aproape instantaneu, fundul căzii fu acoperit de apa care umflă pantalonii și cămașa moartei, așezată cum era cu capul și cu bustul pe jumătate afară din cadă. Dar Saverio, care acționase până acum întocmai ca un conspirator, făcu primul gest de asasin. Capul Faustei atârna fără viață peste umeri, cu părul în dezordine, cu limba spânzurând între buze, cu ochii albi și holbați, o arătare oribilă. Saverio, împins de un fel de panică impulsivă, luă din dulap un prosop cu care înfășură în întregime capul moartei.

Tocmai se pregătea să închidă ușa dulapului, care trosnea din pricină că fusese forțată mai devreme, când Tereso apăru în prag.

Odaia băii, alăturată camerei de culcare, era despărțită de aceasta printr-un perete subțire; ceea ce făcuse ca urlatul acela scurt emis de Fausta înainte de a-și da sufletul să fie auzit de către Tereso. Pe moment, rămăsese ținut locului, dar pe urmă, aducându-și aminte de atentat, puse mâna pe revolver și alergă în baie. Ușa era închisă pe dinăuntru. Dar Tereso, luându-și avânt, o împinse puternic cu spatele, făcând bucăți lanțul firav cu care Saverio se iluzionase că blocase ușa. Lui Tereso îi fu de ajuns să arunce o privire pentru a înțelege ce se întâmplase: Fausta zăcea în apa învolburată, întoarsă cu fața în jos în cadă, cu capul învelit într-un prosop alb; Saverio se întorcea spre el, hotărât să se năpustească asupra-i. Tereso făcu un singur pas îndărăt, ieșind în vestibul, și așteptă acolo ca Saverio, pregătit să-l atace, să ajungă în prag. Și atunci trase, ținându-l cu precizie în piept. Saverio, care înțelesese cu cine avea de-a face, într-o tentativă disperată de salva edificiul, și așa șubred, al conjurației, vru să se năpustească asupra generalului, cu intenția de a-l dezarma și de a-l ucide; se aplecă pentru a-i înșfăca mâna și glonțul îl lovi în braț. Saverio se prăbuși peste prag, dar, în loc să se lovească de ușa ce dădea înspre galerie, nimeri în brațele lui Perro care tocmai atunci, urmat de numeroși agenți și de Cinco în persoană, își făcea intrarea pentru a-l aresta.

— Trebuie să fie o bombă în camera de baie, spuse Cinco gâfâind, în timp ce doi agenți târau deoparte trupul lui Saverio.

— Slavă cerului, Excelență, că sunteți nevătămat... dar intrați în cameră, Excelență... ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, lăsați-ne pe noi să ne ocupăm de restul... arestați-l imediat pe acest individ, adăugă el adresându-i-se lui Perro, iar voi, ceilalți, percheziționați baia... dar fără să faceți zgomot... nimeni nu trebuie să-și dea seama de ceea ce se petrece.

Cinco, îmbrăcat în ținută de societate, cu revolverul în mână, vorbea pe un ton agitat, dar supus, care, spera el, îl va convinge pe Tereso cu privire la oportunitatea intervenției lui. El intenționa

încă să procedeze cu discreție și eleganță, așa cum îi promisesse șefului său. Dar atitudinea, și mai ales privirea generalului, îl înghețară într-o clipă. La un singur semn al generalului, agenții, care se precipitau să intre în baie urmând ordinele lui Cinco, se opriră, și Tereso, intrând primul, se îndreptă spre cadă și cu singura lui mână, nod după nod, dezlegă pe îndelete prosopul în care fusese înfășurat capul Faustei.

— E moartă, spuse Tereso cu răceală, uitându-se la șeful poliției. Felicitările mele, Cinco... voi, ceilalți, duceți-o dincolo și așezați-o la mine pe pat.

În acest timp, Perro, într-o tentativă disperată de a justifica tot acel dezastru, se duse la dulap, scoase la iveală bomba, arătându-i-o șefului, sperând ca și Tereso s-o poată vedea, spunându-i:

— Iat-o, aici era bomba.

Dar Tereso nu găsi de cuviință să învrednicească nici măcar cu o privire această demonstrație polițienească. Cei doi agenți ridicaseră trupul Faustei din cadă și acum îl transportau, șiroind de apă, în dormitorul generalului. Iar Tereso, întorcând spatele lui Cinco și acolitului său, ieși din baie.

De îndată ce corpul fu așezat pe pat, camera se umplu rapid de lume. Erau câțiva servitori și o cameristă, atrași de zgomotul împușcăturii, mai mulți agenți printre care și cei doi care aduseseră trupul moartei, erau și Cinco și Perro, care, îngroziți de tăcerea lui Tereso, rămăseseră în prag, și, în fine, ducea însăși. Ea așteptase câtva timp ca Sebastiano să se întoarcă. Pe urmă, gândindu-se că fusese chemat de vreun oaspete, se îmbrăcase în costum de vivandieră, așa cum o sfătuisese tânărul. Tocmai se farda când auzise toată vânzoleala și fugise repede într-acolo, cu un obraz boit, iar celălalt rămas nefardat. Fără să priceapă o iotă, buimacă, travestită în vivandieră, îmbrăcată într-o jachetă roșie cu fireturi, cu un butoiaș din lemn de culoare deschisă prins la șold și cu o pălărie mare cu pene pe cap, se ducea când la unul când la altul, întrebând ce se întâmplase. Dar nimeni n-o băga în seamă; mai mult chiar decât de moarta care zăcea pe pat, erau cu toții intimidați de prezența lui Tereso, care stătea drept și nemișcat în

fundul camerei, în nișa ferestrei.

Tereso fierbea de mânie, frământat de o furie amară, devastatoare, care îi provoca mai mare suferință decât orice altă durere sinceră. Fausta era moartă, și lucrul acesta, până la un anumit punct, i se părea drept; însă avusese loc o fisură, sau, mai rău, o zdruncinătură iremediabilă care venise să tulbure ritmul superior, regulat, ermetic, al zilei lui de om de stat, iar asta îl scotea din minți. Moarta aceea, vânzoleala aceea, invazia aceea de lume în camera lui îi păreau tot atâtea atentate la demnitatea și la autoritatea lui. Nici măcar moartea, nici chiar primejdia prin care trecuse nu erau în măsură să justifice acest scandal ridicol și enervant. Și Tereso își spunea că o simplă destituire ar fi fost o pedeapsă mult prea blândă pentru Cinco, care era primul responsabil pentru acel dezastru.

Până la urmă, Cinco și Perro, speriați de tăcerea posomorâtă a lui Tereso, se retraseră urmați de agenții lor. Dar, abia ajunși în prag, se încrucișară cu alții care se îndreptau într-acolo, neștiind încă cele întâmplate. Era secretarul lui Tereso, cu răsuflarea tăiată, care venise să raporteze cu privire la ordinele primite; însoțit de un agent care îl ținea strâns de braț pe Doroteo, complet răvășit și năuc.

La început, secretarul nu-l văzu decât pe Tereso, neclintit în nișa ferestrei. Și, rămânând în prag, pocni din călcâie cu un salut militar, raportând apoi că toate ordinele fuseseră executate, îl adusesse pe Doroteo; preotul fusese anunțat; la fel și invitații... Dar, pe neașteptate, privirea îi căzu asupra moartei care zăcea întinsă pe pat și își înghiți cuvintele.

În cele din urmă, Tereso vorbi. Farsa pe care o plănuise se transformase în tragedie, dar secretarul n-avea de unde să știe. Pe de altă parte, generalul îi era recunoscător pentru că venise: iată unul care, cel puțin, îi urma ordinele cu fidelitate; pe când ceilalți, începând cu Cinco și terminând cu Fausta însăși – a cărei moarte, în mânia care îl cuprinsese, îi apărea ca un gest de extremă și iremediabilă nesupunere – parcă s-ar fi pus de acord unii cu alții să-i ignore intenționat ordinele. Tereso se gândea să transforme

ceremonia nupțială în funeralii; la urma urmei, era tot un rit; după atâta dezordine, simțea nevoia unei ceremonii demne, oricare ar fi aceea, fie ea și funebră. Și îi răspunse încet secretarului că procedase excelent; să meargă acum să-i spună preotului că nu va trebui să officieze o cununie, ci o înmormântare. Să aducă pe urmă câțiva servitori pentru a o transporta pe moartă în capelă. Secretarul îi răspunse că va face întocmai cum i se spusese și ieși.

Tereso, mereu neclintit în cadrul ferestrei, privea spre ușă cu o fixitate atât de rigidă, încât toți cei prezenți înțeleseseră că era un ordin. Unul câte unul se îndreptară, în tăcere, ca și cum s-ar fi dat înapoi, spre ușă. Tereso rămase singur.

În sfârșit, după ce se închise ușa în urma ultimului intrus, Tereso păru că-și vine în fire, departe de orice intruziune neașteptată și indiscretă. Acea era camera lui, acela era patul, aceea era masa pregătită pentru cină. Dacă n-ar fi fost moarta aceea întinsă peste cuverturi, Tereso și-ar fi putut imagina că nu se întâmplase nimic, atât era de calmă și de intimă lumina pe care cele două sfeșnice care împodobeau masa o răspândeau în odaie. În tăcerea care urmase zarvei de mai înainte, Tereso regăsise, ușurat, înclinația aceea spre seninătate și reculegere de sine care îi era proprie. Furia se stingea cu încetul de pe fruntea lui, care se însenina acum la adierea acestei noi liniști. Tereso se apropie încetișor de pat, și, după un moment de ezitare, se așază pe margine.

Dar acum, cu ochii la Fausta lipsită de suflare, își dădu seama că, odată satisfăcută nevoia lui de ordine și de ceremonial, amărăciunea acelei morți îi încolțise din nou în suflet, mai amară ca niciodată. Pe patul acela sperase că o va îmbrățișa cândva pe femeia aceea; destinul, în schimb, vrusese ca ea să nu se întindă acolo altfel decât moartă. Și, astfel, Fausta, după atâtea înșelătorii, îi scăpa printre degete pentru totdeauna. La acest gând, Tereso fu năpădit de același sentiment de neputință pe care de atâtea ori i-l deșteptaseră în suflet zadarnicele lui tentative amoroase. Dar sentimentul acesta se contopea acum cu o furie nouă, ca un fel de neputință macabră, de singurătate pecetluită și iremediabilă.

De jos, de acolo de unde își pironise ochii ca pentru a înăbuși în

sine emoția care-i împăienjenise, Tereso își ridică privirea spre Fausta. Ea stătea întinsă pe pat, dar, în graba cu care o așezaseră acolo, polițiștii nu apucaseră s-o aranjeze cum s-ar fi convenit, astfel încât capul să fie sprijinit pe pernă. Chipul Faustei, turtit peste cuvertură și îndoit ușor înspre spate, se vedea astfel din profil, cu trăsăturile atenuate de penumbra perdelelor, iar moartea, în tot acel abandon al corpului întins, transpărea doar prin gura rămasă precum ciocul păsărelelor moarte, care parcă n-ar fi trăit cu altceva decât cu aer. Ciufulit și tuns scurt, părul îi adumbrea obrazul, aureolându-i capul de buclioare rebele. Dar moartea, pe care seninătatea chipului ei părea s-o nege, se vedea limpede prin cutele cămășii și prin pantalonii îmbibați de apă. Pliurile acestea urmau un cu totul alt contur decât acela al corpului întins pe pat; păreau, așa mototolite și lipite de-a lungul pieptului, pe pânțele și pe picioare, niște schimonoseli provocate de o ultimă răbufnire a vieții care pierise din acele mădulare. Tereso văzuse morți fără număr, împietriți în tot atâtea poziții, în timpul războaielor la care luase parte, și ar fi vrut să rămână, ca și atunci, indiferent. Dar, pustiitoare și stupefiantă, extrema deziluzie a iubirii și a puterii sale îl țintuise, în ciuda oricărei împotriviri, în această stare de contemplare ursuză și îndurerată.

Și, astfel, nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să se declare învins și, cel puțin, să încerce să integreze într-o ordine umană acea dezordine misterioasă și funestă. Tereso se ridică, se învârti în jurul patului, și, cu degetul mare al singurei lui mâini, coborî pleoapele peste ochii Faustei. Mai apoi, fără să se grăbească, ca din întâmplare și cu gesturi neglijente, ridică, ținându-le de încheieturi, unul după altul, brațele moi și grele și le uni pe piept, încrucișându-i mâinile. O cruciuliță din lemn de abanos și de fildeș era atârnată de perete, deasupra patului. Tereso o desprinse și o așeză în mâinile moartei.

În acel moment de auzi un ciocănit discret în ușă. Tereso se îndepărtă în grabă de lângă pat, se duse la cuier, își luă centironul de la veston, îl strânse în jurul taliei și strigă că puteau să intre.

Era secretarul cu patru servitori care duceau de stinghie un fel de

brancardă din metal strălucitor. Pe targa aceea, vara, Fausta se întinsese adesea la soare, goală, pentru a prinde bronzul care se potrivea atât de bine culorii pielii ei. Cei patru bărbați puseră moarta pe brancardă, acoperind-o cu cuvertura de pe pat.

Dar secretarul nu mai apucase să anuleze invitația de a lua parte la ceremonia nupțială, pe care agenții săi o răspândiseră în toate camerele vilei. Și, de îndată ce ieșiră cu brancardă, dădură peste o mulțime de oameni care se înghesuiau în spatele galeriei, în partea opusă celei care dădea spre capelă. Vreo patru-cinci agenți blocaseră accesul în acea parte a galeriei, ținându-se de mâini; în spatele lor, oaspeții își întindeau gâturile pentru a vedea mai bine ce se petrecea. Invitații erau cu toții în costume de bal mascat; și, în penumbra galeriei, slab luminată, se strânseseră buluc o grămadă de chipuri fardate, de costume colorate, de strasuri și de pălării cu pene. Penumbra nu era așa de densă încât să nu poți zări ici un nas stacojiu enorm și umflat, din carton, colo un cap uriaș de paiată; când vreun profil galben de chinez, când o mască monstruoasă, albă și roșie, schimonosită într-o grimasă de bețivan. De cum îi văzură pe cei patru bărbați care purtau brancardă, invitații nu știură ce să facă mai nimerit decât să-și descopere capul – cei care aveau pălării –, iar ceilalți să-și dea jos nasurile de carton, măștile sau bărbile false de câlți. Și astfel, sub ochii avizi ai mulțimii travestite, cei patru servitori transportară moarta înspre capelă. Ducesa, pe care o podidise plânsul, cu butoiașul bălăngănindu-i-se în dreptul taliei, incapabilă acum să-și regăsească obișnuita ei trufie, mergea în spate împreună cu secretarul, un individ foarte înalt, cu ochelari, care pășea cu un aer melancolic. Urma agentul care-l ținea de braț pe Doroteo. Ultimul venea Tereso, mândru și țeapăn în uniforma lui strânsă pe corp, cu degetul mare vârat sub centiron. Mica procesiune stingheră și monotonă parcurse întreaga galerie sub privirile saturniene ale conchistadorilor spanioli. În spatele agenților care blocau accesul, măștile înghesuite își întinseră pentru ultima oară gâturile pentru a vedea procesiunea. Și, după Tereso, capela își închise ușile.

Capela era mică, dar avea o boltă înaltă. Un balconăș pântecos,

vopsit în negru și auriu, înconjura de la un capăt la celălalt pereții văruiți în alb; dedesubt, se înșirau unul lângă altul mormintele baroce ale strămoșilor Gorinei. Blazoane pompoase, crani scânteietoare din marmură gălbuie, lespezi funerare cu inscripții din bronz, înflorate, amorași durdulii, nu lipsea nimic din încărcătura funebră caracteristică acelor timpuri. În spatele capelei, altarul iriza privirile cu strălucirea razelor lui de aur. Deasupra altarului se profila un tablou uriaș, fără cornișă, întunecat, din care răsărea un Crist livid cu o coroană de spini de sub care picura sânge, cu picioarele străpunse de un piron grosolan, în jurul cărora se încolăcea un șarpe sprinten și negru.

Preotul, un bărbat voinic și împovărat de odăjdii, care stătea în picioare în fața altarului, primise, fără să se minuneze, atât ordinul inițial de a celebra o cununie, ca și pe cel de al doilea, de a transforma nunta în funeralii. Botezuri, nunți, înmormântări, în deprinderea veche a slujbei pe care o îndeplinea de ani și ani de zile, el încetase de mult să mai facă vreo deosebire între aceste ceremonii atât de diferite. Nu că ar fi fost lipsit de credință, dar mult prea adesea viața umană se vedea înjosită, pustită, redusă cum era la aceste trei momente, pentru ca el să mai poată fi în stare, după atâția ani, să facă, emoționat, vreo distincție între ele. În cazul de față, firește, interveneau orarul bizar al ceremoniei și schimbările survenite în program, pentru a nu mai pomeni de motivul cu totul insolit al morții violente, dar autoritatea reprezentată de Tereso era de ajuns pentru a atenua aceste particularități stranii.

De îndată ce văzu intrând micul cortegiu funerar, preotul ridică o mână și, fără ca pe fața lui ipohondră și grăsulie să poată fi citită nici cea mai mică urmă de curiozitate, îi pofti pe un ton scăzut, dar clar, să înainteze și să depună brancarda la picioarele altarului. Și, adresându-i-se novicelui care-i ședea alături, îi porunci cu o voce joasă să se grăbească să deschidă ceaslovul la slujba pentru morți. Dar organistul, care în toată vânzoleala nu fusese avertizat, n-avusese cum să observe, din locul unde stătea, schimbarea survenită și, în vreme ce cei patru bărbați depuneau cu grijă

brancarda lângă altar, iată că în tăcerea generală răsună muzica triumfală și veselă a unui marș nupțial. Preotul nu-și putu reține un gest de supărare și îi făcu semn novicelui. Acesta fu văzut alergând printre bănci, grăbindu-se cât îi permitea sutana lui albă cu roșu și dispărând în dosul scăriței ascunse care conducea la orgă. Aproape instantaneu, chiar când ritmul devenise și mai vesel decât înainte, muzica încetă brusc.

Preotul, după ce mai privi o dată în jur ca pentru a se asigura că totul era la locul lui, se întoarse cu spatele la adunarea din capelă, se apropie de ceaslov și începu să citească rugăciunile. Novicele se închină și se așeză în genunchi pe prima treaptă a altarului. Vocea preotului, răsunătoare și grăbită, fu deodată acoperită de orga care intona recviemul.

Între timp, ducesa se așezase în prima bancă dinspre stânga, în fața altarului, iar Tereso în banca din dreapta. Ducesa nu se mai gândea decât la recepție și la importanța ei mondenă, amândouă funest compromise. În același timp, și aproape împotriva voinței ei, nu se putea stăpâni să nu se întrebe unde dispăruse Sebastiano. Dar asta n-o împiedică să-și facă cruce cu multă evlavie și să înceapă repede să-și miște buzele în semn de rugăciune. Butoiașul de vin îi rămăsese agățat în talie, dar o eșarfă luase locul pălăriei cu pene pe care o lăsase în camera lui Tereso.

Tereso îngenunchease și el, cu fruntea sprijinită de dosul mâinii. În felul lui și într-un mod mai degrabă convențional, Tereso era un om religios. Cu un simț al umilinței pe care propria lui importanță îl făcea să pară aspru și emoționat, nu la Fausta asasinată se gândea el în timp ce se ruga, ci la el însuși și la moarte. Până în momentul acela, Tereso fusese un amant rănit. Dar, așezat în genunchi în fața crucifixului, el se simțea din nou un om de stat și i se părea că își regăsise în sfârșit demnitatea propriei puteri, ca și neînsemnătatea lui în fața Celui de Sus.

Doroteo, stând în picioare de o parte a ușii, nu pricepea nimic din ceea ce se întâmplase, nici măcar că Fausta era moartă. De cealaltă parte a ușii, agentul care îl arestase n-avea altă grijă decât să-l supravegheze: spera ca generalul să-i remarce zelul. Iar

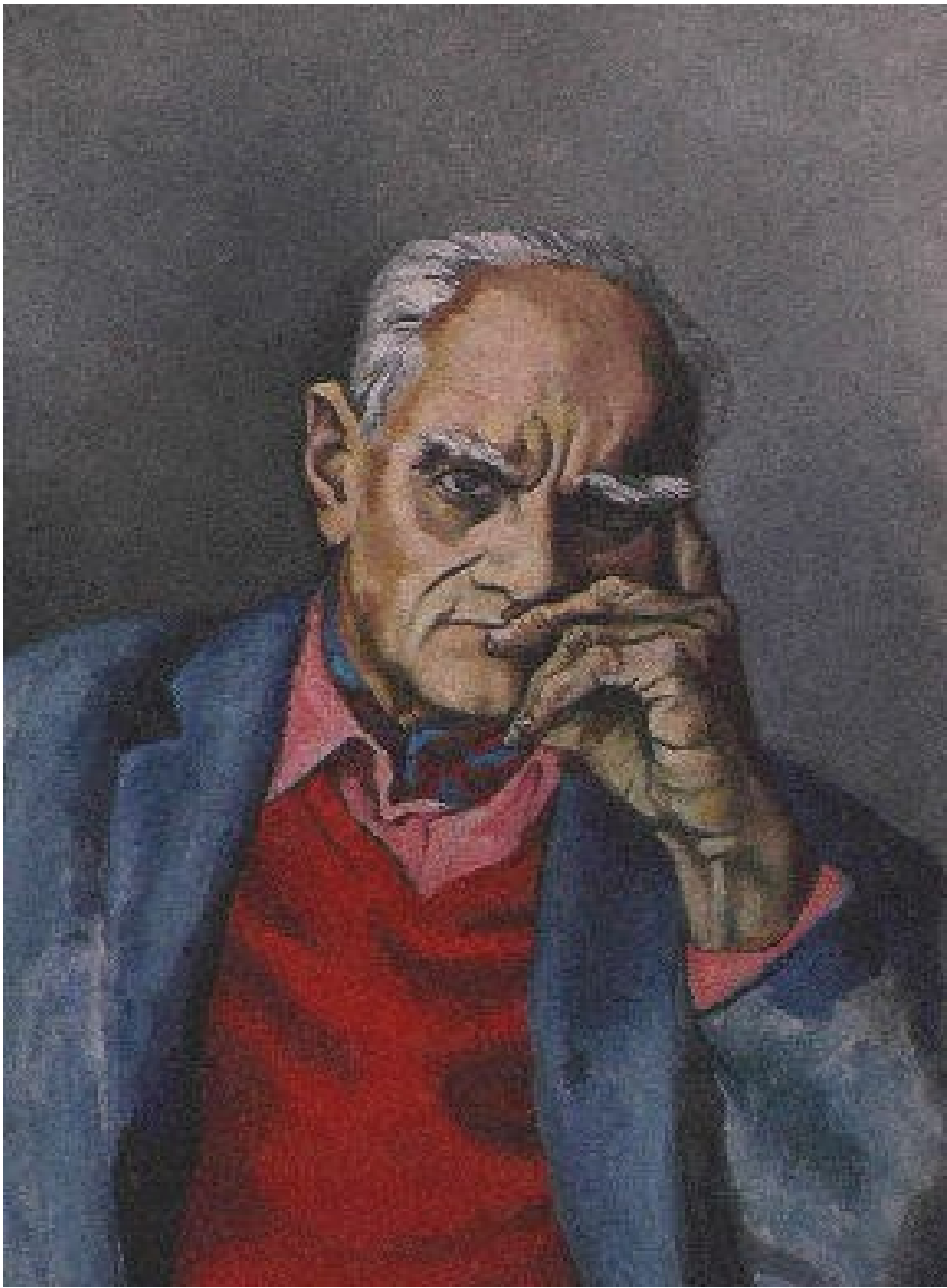
secretarul, îngenuncheat într-una din băncile din spate, se întreba zadarnic, înclinându-și capul pleșuv, care era pricina acelei misterioase întâmplări, a acelei ceremonii nuptiale transformate în ultima clipă în funeralii.

În același timp, pe o bancă, în fundul parcului, sub o magnolie, după nenumărate prefăcătorii și ademeniri pline de cochetărie, Giustina catadicsea să-și dea jos masca, iar Sebastiano descoperea astfel, înfuriat la culme, că fusese din nou, pentru a câta oară, tras pe sfoară. Astfel, Fausta era pierdută pentru totdeauna, într-o farsă sinistră, din care nimic nu lipsea, nici măcar luna care se ivise în spatele arbuștilor de merișor, ca o parodie a fostelor lui nopți de iubire.

Și tot în același timp, Saverio zăcea în agonie, cu trei răni fatale în trei părți diferite ale corpului, zdruncinat când într-o parte, când în alta, într-o mașină care gonea nebunește pe o stradă din Antigua, în drum spre cimitir. Aceasta era procedura favorită a lui Cinco de a se descotorosi de arestații incomozi: așa-numita *ley fuga*¹.

Arestatul era ucis, dar pe urmă se spunea că încercase să evadeze. Lui Cinco, care era sigur că va fi destituit, nu-i mai ardea acum să însceneze marele proces pe care-l plănuise dinainte. Dar cel care îi dădu lovitura de grație lui Saverio, împușcându-l în ceafă, a fost Perro.

SFÂRȘIT

¹ Legea evadării (în spaniolă, în text).